

SLOVENIJA
SPLETKE PRVEGA MOŽA
FORUMA BOGATAŠEV

LJUDJE
KDO JE SKRIVNOSTNA
PAHORJEVA BLONDINKA?

DEMOKRACIJA

Zgodovinar
dr. Silvin Eiletz je v
moskovskih arhivih
odkril dokumente,
ki močno bremenijo
Josipa Broza - Tita,
ki je v letih 1935
do 1940 živel v
Moskvi.

SLOVENIJA

Tožilec se je srečeval
z osumljencem

S SMRTONOSNIM OVAJANJEM DO VRHA

INTERVJU

Dr. Žiga Turk

Problem je, da je vse v brošuri res!

KOLUMNİ

Dr. Janko Kos in
dr. Milan Balažic

www.rtl.si
2. ljubljana
www.rtl.si
MAPS DESIGN

DOKUMENTARNE VSEBINE NA TELEVIZIJI SLOVENIJA

Nacionalna televizija ima edina v Sloveniji redno lastno produkcijo dokumentarnih vsebin.

Zavedamo se odgovornosti, ki nam jo tak položaj nalaga. Zato spoštujemo bogato tradicijo in razvijamo sedanost dokumentaristike. Pri produkciji dokumentarcev pazimo, da pri tem razvijamo in negujemo humanizem, univerzalnost sporočila, avtorsko pripoved ter vizualni presežek. Na sledi zapisanih besedil, ustnih izročil, materialnih dokazov ohranjamo dokument časa in prostora. Razkrivamo skrite kotičke slovenskih pokrajin ali približamo oddaljene dežele, govorimo o posebnostih in stereotipih, zanimivih in vélikih Slovencih, odkrivamo odmevne dosežke in arhetipe, značilne za naš čas.

Spremljajte dokumentarne oddaje Televizije Slovenija!

doma, v svetu dokumentarcev

RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA

Z dobro popotnico naprej

Metod Berlec, foto: Thierry Monasse/STA

Slovenija je v ponedeljek z lepo bero uspehov končala šestmesečno predsedovanje Evropski uniji. Brez velikega pompa, a učinkovito je vodila pogajanja o dosjejih, ki jih je dobila kot dediščino bruseljskega stroja. Poseben poudarek je namenila lizbonski pogodbi, Zahodnemu Balkanu, lizbonski strategiji, energetske-podnebnim ciljem in medkulturnemu dialogu. Naša država je teh šest mesecev kot prva novinka in država, ki je izšla iz socialistične Jugoslavije, predsedovala Svetu EU, eni od treh osrednjih institucij EU, v okviru katere se v devetih različnih sestavah redno na formalni in neformalni ravni srečujejo ministri vseh 27 držav članic unije pod vodstvom premierja predsedujoče države, v konkretnem primeru slovenskega premierja Janeza Janše.

Slednji je ob koncu slovenskega predsedovanja dejal, da je Slovenija kot predsedujoča dosegla, kar je pričakovala, ponekod celo več. Ob tem je poudaril, da je naša država povečala prepoznavnost in ugled v Evropi in svetu ter stkala številne koristne stike. Posebej je omenil sprejetje oz. dogovor o nekaterih zakonodajnih aktih, ki bodo imeli pomembne posledice za vse državljane EU, vendar niso nujno v ospredju pozornosti javnosti. Glede zavrnitve lizbonske pogodbe na irskem referendumu pa je Janša menil, da je bil problem irske vlade, ki je malo pred tem zaradi korupcijskega škandala ostala brez uspešnega dolgoletnega premierja Bertieja Aherna, to, da ni znala ustrezno predstaviti izzivov, ki so pred EU in zaradi katerih unija potrebuje lizbonsko pogodbo. No, kljub temu se bo potrjevanje lizbonske pogodbe v državah, ki je še niso potrdile, nadaljevalo. Vajeti predsedovanja je prevzela Francija ter njen radoživi in zagnani predsednik Nicholas Sarkozy, zaradi česar bo francosko predsedovanje vsekakor zelo živahno.

S koncem predsedovanja se bodo tudi vladne stranke usmerile v predvolilno tekmo in predstavljanje predvolilnih programov. Po zadnjih javnomnenjskih raziskavah sta Janševa SDS in Pahorjeva

SD precej izenačeni. Druge stranke močno zaostajajo. Na predvolilno tekmo bo precej vplivala tako imenovana vojna proti tajkunom oziroma boj proti gospodarskemu kriminalu. V nedeljo nas je tako presenetila vnovična aretacija prvega moža SCT Ivana Zidarja, še bolj pa višjega državnega tožilca Boštjana Penka. Slednji, ki je zadnjega junija sklenil svojo tožilsko kariero, se je pred tem srečeval z Ivanom Zidarjem. Menda si je med dopustom pridobil kliente za svojo odvetniško kariero. Penka sumijo zlorabe uradnega položaja, saj se je srečeval s človekom, ki je osumljen storitve večjega števila kaznivih dejanj s področja gospodarskega kriminala. Poleg tega so pri njem našli kopije policijske, tožilske in sodne dokumentacije. Seveda je popolnoma jasno, da Zidar stika s Penkom ni navezal zato, ker naj bi slednji v prihodnosti postal dober odvetnik (za to ima Zidar že odvetniško pisarno Čeferin), ampak zato, ker je imel Penko kot tožilec dostop do zaupne službene dokumentacije. Pri tem se postavlja vprašanje, zakaj je Penko, ki je nekoč vodil vladno protikorupcijsko komisijo, tako globoko zabredel. Presenetil nas je namreč že njegov odstop od pregona v primeru Orion, še pred tem pa smo lahko v rumenih medijih brali o njegovem nedostojnem vedenju v enem od ljubljanskih lokalov. Mu je neuspešna tožilska kariera zameglila zdravo presojo, da je pozabil, kaj je prav in kaj ni? Seveda pa je vprašanje, ali bo za svoje milo rečeno, nepremišljeno ravnanje tudi obsojen, saj se sodna veja oblasti bolj kot s svojim primarnim delom ukvarja z bojem za višje plače, čeprav se je gmotni položaj sodstva v zadnjih letih izboljšal. Zato niti ne preseneča, da je ugled sodnikov v javnosti tako nizek. Postavlja se tudi vprašanje o politični motiviranosti sodniške »bele stavke«.

Vsekakor gredo stranke vladne koalicije na volitve z dobro popotnico uspešnega predsedovanja EU in razmeroma dobrega vladanja. A to za zmago ne bo dovolj, ljudi bodo morale prepričati, zakaj potrebujejo še en mandat. **D**

Vsekakor gredo stranke vladne koalicije na volitve z dobro popotnico uspešnega predsedovanja EU in relativno dobrega vladanja. A to za zmago ne bo dovolj, ljudi bodo morale prepričati, zakaj potrebujejo še en mandat.

UVODNE STRANI

- 9 Umetno netenje konfliktov
10 Pogledi: Želje razvajenja
11 Kolumna: Vojna univerza

POLITIKA

- 12 Politični krči po predsedovanju
16 Pogovarjanje in ne dogovarjanje
18 Prosti pad tožilca Penka
20 Še en mandat!

SLOVENIJA

- 22 Kaj je Milan Kučan zamolčal
26 S pokrajinami do manjših razlik
28 Kmetijstvo se prilagaja podnebnju
30 Na robu družbe
32 Slovenski planinci vsega sveta

TUJINA

- 34 Sibirsko razkazovanje mišic
36 Globus: Enotno v Enotnosti
37 Tuji tisk: Je bil Lech Walesa Bolek?
38 Intervju: dr. Žiga Turk

DOMOZNANSTVO

- 42 Titova skrivnostna leta
46 Osebnosti: Rudolf Habsburški
50 Naši kraji: Negova

OGLEDALO

- 56 Film: Hancock
58 Avtomobilizem: Jaguar XF2
60 Znanost: Veter in voda
62 Šport: Dirka vseh dirk
64 Črna kronika: Dva mrtva v strmoglavljenju
66 Rumeno: Rebeka zgradila hišo
68 TV Kuloar: Spomini na osamosvojitve
74 Predsednik SD ima blondinko

DEMOKRACIJA,

Mivka 25, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 24 47 205 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 24 47 200 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 24 47 204

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Barbara
Prevorčič, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Maruša Mihelčič,
Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust

Kolumnisti: Esad Babačič, dr. Metod Benedik, dr. Andrej
Capuder, dr. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos,
dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik,
dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošte,
Miran Mihelič, Marija Vodišek

38 Intervju: dr. Žiga Turk

Ah, za opozicijo bi bila brošura primeren izdelek, če bi bila del prizadevanj, s katerimi se poskuša ustvariti vtis, da kvalitetno in strokovno lahko vladajo in da so samo one poklicane k vladanju.

16 Pogovarjanje in ne dogovarjanje

Komisija DZ za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb je soglasno ugotovila, da ni mogoče trditi, da sta se leta 2004 takratni vodja opozicije Janez Janša in hrvaški premier Ivo Sanader dogovarjala o incidentih v Piranskem zalivu.

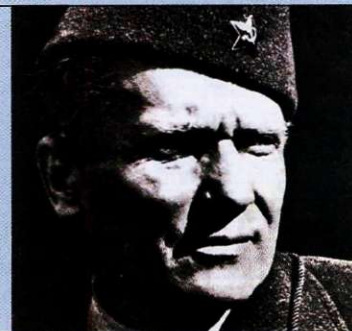

22 Kaj je Kučan zamolčal?

Glavnina slovenskih tajkunov zagotovo ni v SLS, temveč spadajo pod okrilje SD, LDS in Zaresa, meni predsednik vlade in SDS Janez Janša. Forum 21 jih ščiti, njegov predsednik pa zavaja javnost in širi neresnice.

42 Titova skrivnostna leta

Mohorjeva založba iz Celovca je pred kratkim izdala knjigo dr. Silvina Eiletza Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935–1940, v kateri so neposredni dokazi o tem, kako se je Tito v Moskvi pred drugo svetovno vojno izpilil za množičnega zločinca.

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik),
Andreja Velušček, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o., Komenskega 11, Lj.

Direktor: Metod Berlec

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova
banka d. d., Maribor

Poština plačana pri pošti 1102 Nenaročenih
člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

»Demokracija« je zaščitena blagovna znamka, last podjetja Nova obzorja založništvo d.o.o. Vse pravice so pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisno privolitvijo založnika Demokracije. Imetniki materialnih avtorskih pravic na avtorskih delih, objavljenih v Demokraciji, so podjetje Nova obzorja založništvo d.o.o. ali avtorji, ki imajo s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o. sklenjene ustrezne avtorske pogodbe. Prepovedani so vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava in dajanje avtorskih del ali njihovih delov na voljo javnosti v tržne namene brez sklenitve ustrezne pogodbe s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tehnik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu s veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 225,31 evrov, za druge pa 257,57 USD.

Izid nekaterih rubrik je podprlo Ministrstvo Republike Slovenije za kulturo.

Fotografija na naslovnici: arhiv Demokracije

Z Demokracijo do novega telefona

Samsung SGH-M300:

- teža: 63 g
- velikost: 80x40x16,7 mm
- čas pripravljenosti: do 230 ur
- čas pogovora: do 250 ur
- barvni grafični zaslon (65.536 barv)
- GPRS
- vgrajen digitalni fotoapar
- prostoročno telefoniranje preko vgrajenega zvočnika
- MMS
- zvočna beležka (diktafon)
- vgrajen radio

Slika je simbolična

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ **vsak mesec podarja 5 aparatov GSM Samsung SGH-M300.**

Vsi dosedANJI naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 4 dodatne aparate GSM. Nagradna igra traja do 31. julija 2008.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006

2. Naročniki do 1. 9. 2006

tednik
DEMOKRACIJA

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- ☐ mesečno*
 ☐ 4 x letno (9 % popusta)
 ☐ 2 x letno (10 % popusta)
 ☐ 1 x letno (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- ☐ upokojenec ☐ invalid
☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA

ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana**

ali na faks **01 24 47 204.**

Podpisani/a se zavežujem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,50 € (599,10 SIT). Obvestilo potrošnikom: Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

Brez milosti

Aleksander Škorc

Na veliko nesrečo levičarjev in kljub njihovim klavnim poskusom zmanjšati pomen predsedovanja smo Slovenci prvič izpeljali nekaj res pomembnega, nekaj, kar ceni tudi ta čas najnaprednejši del človeške populacije. Kot pripadniki naroda se končno lahko ponosno sprehodimo po zahodni sosesčini in brez občutka sramu povemo, od kod smo. Razen tistih, ki preštevajo "prepisane" vejice in pike v govorih PM. A oni itak ne morejo v tujino, ker jim je sovraštvo že krepko načelo telesno in vsakršno ravnotežje (natančno si jih ogledajte) in bi se človeku celo zasmilili, če ne bi imel pred očmi njihove razdiralne zlobe.

Tudi istospolno usmerjeni bi se človeku smilili, če se ne bi sami postavili v nezavidljiv položaj. Ko nekdo vstopa pri izhodu, mora pač pričakovati, da ga bo pri tem marsikaj udarilo po glavi, če pa že hočejo "svoje" otroke, naj si jih poskušajo pridelati sami. A če ne zmorejo dojeti, da "njihov" otrok morda ne bo odobral "istospolnosti" in bo pri njih zato nesrečen, potem si otrok ne zasluži. Čudna je tista družba, ki daje otroke v vzgojo obrobni skupini, katere skrajni domet je nesposobnost razmnoževanja.

Brez nepotrebnega usmiljenja torej.

Zamislite si, da vam posamezniki, ki so vam blizu in jih imate radi, poskušajo preprečiti pot do nečesa lepega, npr. do izpolnitve kakšne čudovite, v ljubezni rojene želje. Potem imate dve možnosti. Lahko jih zasovražite in jih z njihovim lastnim orožjem sesujete kot stare kante, a v tem primeru izgubite ljubezen in s tem tudi čudovito željo. Lahko pa poprosite Boga, da reši situacijo namesto vas, in jih imate še naprej radi. A potem je težko gledati, ko jih začnejo razžirati njihove lastne, v ljubosumnju in zavisti rojene nakane, ko jih boleznijo prikujejo na postelje in jim lastna zloba krati spanec. Takrat vas vaše človeško usmiljenje nagovarja, da še enkrat poprosite Boga, naj vendar že neha in se jih usmili. A če bi Bog to storil, potem ste vi zopet ob svojo željo, ker bi vam omenjeni osebi še naprej preprečevali njeno izpolnitev.

Varujte se torej usmiljenja in tudi sovraštva, saj vas oboje vodi v veliko nesrečo. Kadar pa začutite željo po obdarovanju nekoga, je najbolje, da izbiro prepustite Bogu, ker vaša človeška presoja ne zmora razlikovati med tistimi, ki so si darove resnično zaslužili, in tistimi, ki poskušajo v vas le obuditi usmiljenje ali pa oblatiti tistega, ki si ga vi želite obdariti.

H-umor

»Štirje minareti so preveč za Ljubljano.«

(Tajnik islamske skupnosti Nevzet Porić meni, da ima vse svoje meje.)

»Ja, želim si, da bi bilo tako.«

(Predsednik SD Borut Pahor še ni čisto prepričan, ali velja za stvarnega moža in politika.)

»Največji uspeh je, da se je nekaj ministrov pod hipnozo učinkovito naučilo angleškega jezika na račun davkoplačevalcev.«

(Zaresov poslanec Matej Lahovnik je kljub kritikam našel pozitivno posledico slovenskega predsedovanja Evropski uniji.)

»Omalovažuje in žali se nas na vsakem koraku, ničesar drugega nismo bili deležni od drugih vej oblasti.«

(Predsednica sodniškega društva Janja Roblek je prepričana, da mora sodnik v naši državi imeti zelo debelo kožo.)

»O svojih prednikih samo prašiči nič ne vedo. Ljudje pa bi morali vedeti.«

(Predsednik mariborskega Združenja veteranov vojne za Slovenijo Tone Korošec ni zadovoljen z dejstvom, da ljudje slabo poznajo svoje korenine.)

»Zgodilo se je naravno zlitje dveh podobno mislečih strank – Aktivne Slovenije in stranke Zares.«

(Organizator prireditve Rock Otočec, nekdanji predsednik Aktivne Slovenije in »zaresni« Franci Kek, pozablja, da je Golobičeva stranka »pojedla« Aktivno Slovenijo.)

»Minila je brez gimnastičnih točk in sploh brez slehernih ekshibicij, zaradi katerih bi si morali misliti, da smo fizično zdrav in poskočen narod.«

(Novinar Peter Kolšek si je na državni proslavi ob dnevu državnosti zaželel več poskočnosti, značilne za 17-letnike.)

»Predsednik Türk se je pokazal za boljše ga predsednika od Drnovška, ki je svoje razmišljanje prenesel z zemlje nad oblake, medtem ko Türk ostala trdno na tleh.«

(Predsednik SNS Zmagaj pl. Jelinčič je zadovoljen, ker predsednik države s svojimi besedami ne »frči« nad oblaki.)

Novinarsko delo za študente!

Vas zanima slovenska družbena problematika, vas zanima pisanje o slovenski preteklosti, sedanjosti in prihodnosti? Vas zanimajo problemi ljudi? Vas motijo krivice, ki se dogajajo v družbi?

Če bi radi pisali o stvareh, ki jih drugi zamolčijo, pa bi morale zagledati luč sveta, se pridružite mladi ekipi revije Demokracija!

Pokličite na tel. številko: 01/24-47-200!

Portal slabega okusa

Že nekaj časa po forumih kroži jo pritožbe na vsebine na spletni strani 24ur.com. Nekdaj najbolj brana spletna stran se je namreč spremenila v najbolj rumeno spletno stran. Ob celi vrsti tračev, erotike in reklam so aktualne novice iz Slovenije in tujine močno zapostavljene. Ko odpreš eno izmed novic, ti ustvarjalci spletne strani vsilijo videoposnetek, ki seveda vsebuje polminutni reklamni spot, namesto tipkanega besedila, ki omogoča definitivno boljše kritično presojo teksta. Ustvarjalci omenjene sple-

tne strani so vsekakor prekoračili mejo dobrega okusa, saj se na portalu pojavljajo številne neprimerne vsebine. Sledijo le zanimanju bralcev, ki jih privlačijo črna kronika, erotika in članki s slovenske oker (ker rumene ni vredna) scene. Videi ti je, da so se podredili komercializaciji in da sledijo načelu kvantiteta je več kot kvaliteta. V začetnem obdobju delovanja so želi številne pohvale za vsebine, potem pa je začelo iti na slabše. Velik hrup okrog prenovljene strani se je hitro polegel, saj je znova sledilo razočaranje. Poleg tega se je izkazalo, da je spletna stran 24ur.com identična s spletno stranjo www.dnevnik.hr. Z izjemo barvne sheme sta oblikovno povsem enaki, vsebinsko pa se tudi ne razlikujeta bistveno. Očitno je POP TV zmanjkalo idej in so poleg vseh kritik postali še slaba kopija hrvaškega spletnega portala. Morda pa je vzrok tudi v tem, da imata obe televiziji istega ameriškega lastnika. M. M.

Naslov-
nici obeh
spletnih
portalov

Se bo SCT zdaj le ustavil?

V torek popoldne je stekel promet po 5,5 kilometra dolgem avtocestnem odseku Šentvid-Koseze, v okvir katerega sodi tudi predor Šentvid, ki povezuje gorenjski avtocestni krak in zahodno ljubljansko obvoznico. S tem bo precej razbremenjena tudi Celovška cesta v Ljubljani, ki je s povprečnim dnevnim prometom več kot 60 tisoč vozil ta čas ena najbolj obremenjenih cest v državi. Cestni odsek sta slovesno odprla prvi mož Družbe za avtoce-

ste v RS (Dars) Tomislav Nemec in minister za promet Radovan Žerjav. Minister meni, da bomo vsi prav gotovo hitro pozabili na zaplete pri graditvi šentviškega predora, in dodaja, da pa teh zadev nikakor ne smejo pozabiti stroka, projektanti, izvajalci, nadzor, Dars, DDC, prometno ministrstvo in tudi politika. Dejal je še, da tega, da je prihajalo do zamud, nihče ne skriva in da so se zato povečali tudi stroški graditve. »Ne zamude ne povečani stroški seveda niso v veselje ne investitorju in ne uporabnikom. Ampak upam si trditi, da je ekipa, ki danes odpira ta odsek, vse zadrege reševala hitro, odločno in odgovorno,« je dejal Žerjav in poudaril, da se z odprtjem tega odseka premošča razmeroma kratka, a izjemno moteča zarez na zemljevidu avtocestnega križa. Skupna investicijska vrednost odseka Šentvid-Koseze znaša 243,75 milijona evrov (brez stroškov financiranja, s katerimi naj bi bila vrednost po nekaterih podatkih za 20 milijonov evrov večja). Vrednost gradbenih del znaša 124,7 milijona evrov, skupaj z elektrostrojno opremo pa 135,7 milijona evrov. V teh vrednostih je upoštevana tudi vrednost priključnih ramp in dveh priključkov na Celovško cesto, rok za

Predor Šentvid končno odprt.

Modrost tedna

»Lanski apel novinarjev za medijsko avtonomijo pa ni doživel posebnega odziva javnosti. Pa ne zato, ker v Sloveniji - tako kot drugod po svetu - ne bi bila ogrožena svoboda pisanja resnice, ampak zato, ker ta grožnja prihaja s povsem druge strani, kot pa so avtorji peticije kazali s prstom. Kdor spoštuje javnost, ne bo javnosti prikrival ali izkrivljal resnice.«

(Predsednik državnega zbora
France Cukjati)

»Za novo in trajno združitev /Evrope, op. ur. /so pomembna politična, gospodarska in pravna sredstva, hkrati pa je nujna tudi etična in duhovna prenova, ki črpa iz krščanskih temeljev, iz katerih Evropa raste. Vemo, da je človek brez tega vitalnega humusa izpostavljen nevarnosti samoodrešitve, ki je v 20. stoletju povzročila veliko osiromašenje človeške družbe. Današnja Evropa, ki je doživela dve svetovni vojni, balkansko morijo in tragični propad velikih ideologij, še vedno išče lastno istovetnost in svoj pravi obraz.«

(Ljubljanski nadškof in metropolit
Alojz Uran)

Aforizmi

Petra Toša so za veleposlanika izbrali njegovi.

Tone Rop se ne bo opravičeval, saj je tudi Tito lagal.

Stalin ni samo lagal in kradel, ampak tudi pobijal, seveda ne zase, ampak za partijo.

Cvikl je toliko časa obtoževal, dokler ga niso predlagali za pričo.

Slovenska tranzicija je pripeljala na rob še ene revolucije.

Žarko Petan

dokončanje teh del pa je jeseni 2009, če bodo izvajalci spoštovali roke. Dodajmo, da izvajalec del, to je SCT, katerega večinski lastnik je predsednik uprave Ivan Zidar, menda že izsiljuje naročnika (Dars) za podpis aneksa k pogodbi za dokončanje še nedokončanih del. Ob tem je dovolj zgovoren podatek, da je bila vrednost predora sprva ocenjena na 48 milijonov evrov, znesek pa se je nato povečal na slabih 136 milijonov evrov. V. K.

Evropska štafeta predsedovanja Franciji

Zunanji minister Dimitrij Rupel je zadnji dan slovenskega predsedovanja EU na Trgu Evrope v Novi Gorici francoskemu kolegu Bernardu Kouchnerju simbolično izročil evropsko štafetno palico in zastavo.

Moram reči, da je EU v trenutku, ko jo predajam v tvoje roke, v dobrem stanju«, je dejal Rupel. »V srednje dobrem, povprečnem stanju,« ga je popravil Kouchner, ki je ocenil, da je Slovenija opravila veliko delo. »Res je, da Slovenija ni velika država z veliko prebivalci, a je z zunanjim ministrom in njegovimi ekipami opravila veliko delo,« je poudaril. Dodal je, da je minister Rupel lahko ponosen na svoje delo in zagon, ki ga je dal Sloveniji in vsej Evropi.

Po Ruplovih besedah je bilo predsedovanje od blizu morda videti kot vrsta majhnih korakov, a od daleč se bo videlo, da smo napredovali. »Rušenje zidov ter odpiranje vrat in oken priložnosti je bila in bo politika EU,« je poudaril slovenski zunanji minister. Rupel se je Kouchnerju zahvalil za pomoč pri predsedovanju. Kot je pojasnil, Slovenija brez diplomatske pomoči Francije te naloge ne bi zmogla. Veliko zaslug za uspeh polletnega slovenskega predsedovanja je pripisal tudi osebnim in prijateljskim stikom s francoskim kolegom. Tudi Kouchner je izrazil zadovolj-

Predsedovanje Svetu EU je prevzela Francija.

stvo nad sodelovanjem z Ruplom in dejal, da bo tako tudi v prihodnje. Ob tem je poudaril, da zanj ni majhnih in velikih držav. »Zame so pomembne vse evropske države, ki so se združile, torej vseh 27 držav,« je poudaril. »Hvala Dimitrij, hvala Slovenija. Živela Slovenija, živela Francija, živela Evropa,« je še vzkliknil francoski zunanji minister. Prizorišče dogodka, Trg Evrope, ki je tako na ozemlju slovenske Nove Gorice kot italijanske Gorice, je po besedah vodje francoske diplomacije »zelo

močan in pomenljiv simbol«, saj sta si na tem prostoru stali nasproti dve državi, dva režima. Izjemen simbol je po Kouchnerjevem mnenju tudi to, da je Slovenija, ki je bila še pred 17 leti v drugačnem položaju, vodila EU in pripomogla k večji harmoniji na Balkanu.

Slovesnosti ob izročitvi predsedovanja Franciji sta se med drugim udeležila župana Nove Gorice Mirko Brulc in Gorice Ettore Romoli. »Tu so padli zidovi že pred vstopom Slovenije v EU,« je o prizorišču slovesnosti dejal novogoriški župan. Pojasnil je, da je med obema Goricama v preteklosti potekala meja, ki pa nikoli ni bila berlinski zid, in poudaril, da mesti zdaj načrtujeta veliko skupnih projektov, ki bodo pripomogli, da bodo prebivalci živeli v prijateljskem in enakopravnem duhu. Tudi Romoli je izrazil zadovoljstvo, da dogodek poteka prav na tem trgu in na tej meji, ki je, kot je dejal, simbol vnovične vzpostavitve miru med državama. Brulc je Franciji še zaželel, da bi skrbela za vse evropske narode tako kot Slovenija pred njo in da bi uspešno predsedovala uniji. P. J.

0 neugodni inflaciji

Finančni minister Andrej Bajuk je na tiskovni konferenci ob predstavitvi dosežkov slovenskega predsedovanja na področju finančno-gospodarskih zadev govoril o 0,9-odstotni junijski inflaciji. Dejaj, da je takšna inflacija posledica zunanjih šokov, s katerimi se soočajo vse države EU. Pri tem kaže 80 odstotkov inflacije pripisati izključno dvigu cen nafte in naftnih derivatov, cene hrane pa so se nekoliko umirile. Znova je kot drugi vzrok za inflacijo omenil pomanjkanje konkurence v trgovini na drobno. V državah evroobmočja brez Slovenije so se leta 2007 cene hrane pri proizvajalcih zvišale za 8,6 odstotka, v trgovini na drobno pa za sedem odstotkov.

Medtem ko so del šoka zaradi dviga cen hrane v drugih članicah EU prevzeli nase trgovci, pa so ti v Sloveniji k dvigu cen proizvajalcev še dodatno prispevali z znatnim povečanjem svojih marž in šoka niso niti malo ublažili. Posledice tega v Sloveniji čutimo še danes, zato je minister znova pozval k večji preglednosti in konkurenci v trgovskem sektorju. Po njegovih besedah je naloga vlade preprečiti spiralo inflacijskih pričakovanj, vendar se je treba hkrati zavedati, da glede cen nafte lahko stori zelo malo. L. H.

Finančni minister Andrej Bajuk

Bela stavka sodnikov

Prvega julija se je začela bela stavka sodnikov, ki od tega dne delajo samo toliko, kolikor od njih zahteva sodniška norma in nujnost primera. To obliko stavke je podprlo 60 odstotkov vseh sodnikov, ki obljublajo, da bodo v primeru neizpolnjevanja zahtev stavko oktobra zaostri. Slovenski premier Janez Janša dvomi, da si sodniki s stavko zvišujejo ugled, in pravi, da je vlada v tem mandatu veliko naredila za to, da so se materialni pogoji za delo sodstva izboljšali. Zakon, ki ureja plačna razmerja v sodstvu, je bil sprejet brez velikega nasprotovanja, in glede na to, da bodo septembra volitve, ni mogoče pričakovati sprememb v zakonodaji. Poleg tega, kot pravi premier, sodniki v Sloveniji nikoli niso bili bolje plačani kakor zdaj in nikoli doslej niso stavkali, zato se je treba vprašati, zakaj to počnejo prav zdaj. Po besedah ministra za javno upravo Gregorja Viranta sodniki s stavko izpričujejo svojevrsten cinizem. »Če stavkaš tako, da delaš po normi, potem je očitno, da je norma prenizka,« je poudaril Virant. Minister za pravosodje Lovro Šturm, ki je sodnikom stavko že prej odsvetoval, pa pričakuje, da se bodo sodniki držali vrstnega reda pri obravnavanju zadev, da pri doseganju norme ne bodo delali izjem ter da ne bodo reševali lažjih in novejših zadev. L. H.

Minister za javno upravo Gregor Virant

Umetno netenje konfliktov

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven

Diplomatske rošade V slovenskih diplomatskih krogih je v teh dneh znova vroče, saj je vlada nedavno izdala odloke o razrešitvi nekaterih veleposlanikov in imenovanju novih. Zunanji minister Dimitrij Rupel je 22. maja v oddaji Studio ob 17h na Radiu Slovenija napovedal, da bo letos razrešenih nekaj več veleposlanikov kot običajno, saj so nekaterim zaradi predsedovanja Slovenije Evropski uniji podaljšali mandat. Tako naj bi po njegovih napovedih prišlo do sprememb na desetih slovenskih diplomatskih predstavništvih, poleg tega pa so odprli nekaj novih veleposlaništev. Tako je vlada ta mesec skupaj razrešila oz. premestila deset veleposlanikov in imenovala nekatere nove. Med njimi je sedanjí kmetijski minister Iztok Jarc, ki je bil pred svojim prihodom na ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano diplomat v Izraelu in naj bi po volitvah postal veleposlanik v Londonu, ter nekdanji direktor Sove Matjaž Šinkovec, ki naj bi postal veleposlanik v Washingtonu. Pojavile so se tudi govorice, naj bi eno od veleposlaniških mest po izteku mandata zasedel sedanjí zunanji minister Dimitrij Rupel, vendar je slednji za medije dejal, da bo svoj ministrski mandat izpeljal do konca in da ta čas ne razmišlja o ničemer drugem.

Sklicevanje na volitve Ker pa je za odloke o imenovanju veleposlanikov potreben podpis predsednika države, je bilo pričakovati, da bo Danilo Türk, tudi sam dolgoletni diplomat, s svojim podpisom potrdil imenovanja, vendar do tega ni prišlo. Kot je v izjavi za Pop TV dejal predsednik države Danilo Türk, »imamo preveč razgreto volilno situacijo«, ki bi nujno vplivala na proces odločanja, zato naj bi razrešitve in imenovanje veleposlanikov preložil na čas po parlamentarnih volitvah. Türkova odločitev je vladne kroge presenetila, saj naj bi se bila vlada o imenovanju veleposlanikov prej uskladila s predsednikom države, po njenih navedbah pa naj bi bil predsednik države privolil, da se kadrovske rošade opravijo še pred poletjem. Vendar je urad predsednika države odgovoril, da predloga za imenovanje novih veleposlanikov doslej še ni prejel. Na Türkovo izjavo se je najprej odzval zunanji minister Dimitrij Rupel, ki se mu izjava zdi »nevarna«, ker povezuje imenovanje veleposlanikov z izidom volitev in s strankarskimi izbirami. Odzvalo se je tudi zunanje ministrstvo in v izjavi za javnost med drugim zapisalo, da povezovanje imenovanja veleposlanikov s predvolilnim obdobjem »vnaša politična merila v postopek imenovanja oz. izbiranja veleposlanikov, ki ne predstavljajo niti strank niti koalicij niti konkretne vladne ekipe niti konkretnega predsednika, ampak državo in njene ustanove ne glede na volilni izid«. Ministrstvo je še zapisalo, da je prejšnja vlada imenovala veleposlanike v predvolilnem času, tedanjí predsednik države Janez Drnovšek pa je odlok podpisal 30. septembra 2004, torej le nekaj dni pred parlamentarnimi volitvami.

Predvolilne pasje bombice Zakaj je prišlo do konflikta pri imenovanju veleposlanikov, lahko le ugibamo,

Med vplivnimi sodelavci predsednika države je tudi Mojca Seliškar Toš (druga z leve).

V predvolilnem času lahko pričakujemo provokacije, ki bodo poskušale potegniti v medsebojni spor predsednika države in vlado.

ni pa izključeno, da na predsednikove odločitve precej vplivajo njegovi najožji sodelavci, ki so precej blizu tranzicijski levici. Med njimi se največkrat omenja vplivna voditeljica Türkovega kabineta Mojca Seliškar Toš, nekdanja tajnica na ljubljanski pravni fakulteti in žena Petra Toša, ki je bil v preteklosti šef kabineta nekdanjega predsednika države Milana Kučana. Med Türkovimi najožjimi sodelavci velja omeniti še nekdanjega direktorja policije (in kritika aktualnega notranjega ministra) Bojana Potočnika, ki naj bi v kratkem zapustil urad, ter Stojana Tramteta, podpredsednika občinskega odbora Zaresa v Kamniku. Težko je sicer reči, ali so v primeru imenovanja veleposlanikov imeli glavno besedo predsednikovi sodelavci (za tranzicijsko levico sta problematična predvsem Iztok Jarc in Matjaž Šinkovec), dejstvo pa je, da je Janševa vlada podpora v javnem mnenju izgubljala tudi zaradi konfliktov z nekdanjim predsednikom države, pokojnim Janezom Drnovškom. Prav iz tega razloga tranzicijska levica računa, da bo Türk v prihodnjih mesecih postal tarča kritik vladne strani, zato je mogoče v predvolilnem času pričakovati provokacije, ki bodo poskušale potegniti v medsebojni spor predsednika države in vlado, ki sicer konstruktivno sodelujeta. **D**

Med navednicami

Pavel Ferluga

Pred volitvami, se ve, si vsi prizadevajo kar najbolje predstaviti svojo politično opcijo.

Volivci v EU cenijo poštenost, kavalirstvo, resne argumente in stranke pazijo, da ne vlečejo podlih potez in ne zavajajo javnosti, ker se to lahko negativno obrestuje. Pri nas seveda ni tako. Podle poteze so vsakdanjost, še posebno v dnevnikih in komercialnih TV-hišah, kjer najbolj izstopa Kanal A. Ne bom navajal nešteti primerov podlega poročanja in omalovaževanja ne samo predsednika slovenske vlade, ampak posledično in namerno tudi države Slovenije, posebno v občutljivem času predsedovanja EU.

Omejil se bom le na en primer psihološkega vpliva na bralce, ki sem ga zasledil v sobotnem Delu (28. 6. 2008) na prvi strani. Teh na pol prikritih grdobij je na žalost v naših dnevnikih toliko, da se človeku že začne gnusiti branje takih podlih psihoinsinuacijskih tekstnih vložkov, ki računajo na podzavesten vpliv na indoktrinirane nekritične državljane, za obujanje čustev omalovaževanja današnje vlade in posebno še njenega predsednika, da ne bi bili v skušnjavi in ga znova izvolili.

Kot sem omenil, je bila na prvi strani Dela slika, ki je prikazovala štiri osebnosti evropskega vrha. To so Javier Solana, predsednik evropske komisije José Manuel Barroso, ruski predsednik Dmitrij Medvedjev in predsedujoči evropskemu svetu premier Janez Janša. In glejte, kako se pisec besedila pod sliko ni mogel upreti skušnjavi, da ne bi očrnil osebnosti, ki predstavlja našo državo. Marsikdo je prezrl »nedolžni« vrinek v opis in marsikdo je podzavestno zaznal sporočilo (priznati je treba, da so na FDV znali dobro naučiti družbenopolitične delavce, kako neopazno vplivati na psiho beroče mase). Stavek se glasi: Pred sklepnim zasedanjem – takole se je vodilna četverica 'zgodovinskega' vrha med Evropsko unijo in Rusijo v Hanti Mansijsku v petek zjutraj postavila pred fotografe in snemalce.

Ni treba, da opozorim bralce na subtilno podlost zapisa pod sliko v našem glavnem (neodvisnem!) dnevniku, ki ga predstavlja besedica zgodovinskega med narekovaji. Narekovajev zagotovo ne bi bilo, če bi bil na sliki namesto J. Janše Tone Rop ali Danilo Türk, da o palčku iz Murgel niti ne govorim. Pa recite, da sem pikolovski. Takih »naključij« v naših »objektivnih« medijih izpod peres »neodvisnih družbenopolitičnih delavcev« kar mrgoli. Žalostno.

Želje razvajenca

Vida Kocjan

Predsednik SD Borut Pahor si neznansko želi postati mandatar, čeprav se tudi zaveda, da tega ni sposoben.

Vzadnjem času smo lahko prebrali najmanj dve zanimivosti o Borutu Pahorju, predsedniku SD. Najprej to, da v stranki z njim niso zadovoljni, saj naj bi se preveč časa zadrževal v Bruslju, ko pa le prileti v Slovenijo, hiti razlagati, da bi bil rad premier. Pri tem večina še ni pozabila, kako Pahor zjutraj na sobnem kolesu sedi 99 minut, poje beljake šestih trdo kuhanih jajc, je sedemkrat dnevno in je odvisen od raznih energetskih napitkov. Že v stranki se sprašujejo, ali je takšen človek sploh opravilno sposoben za tako naporno delo, kot je vodenje vlade. Na drugi strani pa je Pahor pred dnevi v nekem intervjuju dejal, da ljudje lani niso dobro sprejeli napovedi, da ga bo stranka predlagala za mandatarja, prezgodaj pa naj bi bil predstavil tudi Mitjo Gasparija kot podpredsednika prihodnje vlade. Po Pahorju ljudje teh dejanj niso razumeli dobro. Kriv naj bi bil torej narod. Pri tem je med vrsticami tudi sam nakazal dvom o lastnih sposobnostih. Stranka SD še vedno nima programa, vsake toliko časa predstavi nekatere svoje posameznike, pri čemer je nekaj časa stavila na Antona Ropa in Milana M. Cvikla. Zdaj je predvsem prvega nekako umaknila iz prvih vrst, kar pa seveda ne pomeni, da ga ob morebitni sestavi vlade ne bi spet potegnili na dan. Upamo si staviti, da bi bil Rop v naslednji vladi eden pomembnejših ministrov. V SD se ga niso odrekli, v loži Forum 21 še manj, ima preveč zaslug za divjo privatizacijo in bogatenje posameznikov v preteklih štirinajstih letih. Da Gaspari ni primeren kandidat za podpredsednika vlade, pa čivkajo že vrabci na strehah.

Pa pogledjmo, kaj je naredila zdajšnja koalicija v tem mandatu. Doseženi rezultati so izjemno dobri, bistveno boljši celo od napovedi in pričakovanj. Po napovedih opozicije, Ropa in Cvikla, bi morala ta vlada državo privedi v kolaps že najmanj leta 2005. Seveda tega ni bilo niti ni na vidiku. Ne moremo sicer reči, da vlada ni naredila nekaterih napak, vendar nam je vladala bistveno bolje od vseh prejšnjih skupaj. Rezultatov na tem mestu ne bomo navedli, pristojnejši za to je minister za razvoj, s katerim objavljamo pogovor. Omenimo naj le različne dodatke, ki jih v zadnjem času prejema najšibkejši. Čeprav jih opozicija označuje kot predvolilno darilo, dodajmo, da se ne spomnimo, da bi prejšnje vlade delile kaj podobnega. Če je seveda kaj deliti, se deli, a ker prejšnje vlade niso imele kaj deliti, tega pač niso delale. Poudarimo še ministrovo misel, da bo drugi polčas še boljši. S tem seveda cilja na prihodnji mandat. Tako preprosto je to.

Vojna univerz

Dr. Janko Kos

Univerzitetni zemljevid Slovenije se spreminja. Do leta 1975 smo premogli eno samo univerzo, do letošnjega leta so nastale še tri – dve javni državni in ena zasebna ali nedržavna. In zdaj se obetajo še tri ali celo štiri – nedržavna na Brdu, zasebna katoliška, mednarodna Evro-sredozemska in morda državna novomeška. Dovolj razlogov za veselje vseh, ki si želijo razmah in pluralnost slovenskega univerzitetnega omrežja.

Vendar veselje ni vsesplošno. Obstoječe »stare« univerze gledajo postrani novonastajajoče. Ali natančneje – državne univerze poskušajo zavreti ustanavljanje nedržavnih. Bitka se bje v vseh ustanovah, ki odločajo o univerzah, od Državnega zbora do Sveta za visoko šolstvo. Zgodi se, da rektorji in profesorji »starih« univerz javno zavračajo to, kar naj bo nedržavno ali zasebno. Dogaja se, da zoper nove univerze glasujejo celo študentje z državnih univerz, kar bi se dalo razumeti kot izjemen primer študentske nesolidarnosti, pravzaprav sebičnosti. Toda v boj zoper nove univerze posegajo celo novinarji s politično obarvano kampanjo, kot da gre v tem sporu za politično nasprotje med »levico« in »desnico«. Dejansko so v igri zelo stvarne reči. Skrito jabolko spora so finančne in druge koristi, ki jih državne univerze želijo zadržati zase. To jim omogoča monopolni položaj v centraliziranem izobraževalnem prostoru, podedovanem iz avstro-ogrske in staro-jugoslovanske tradicije. Komunistična oblast ga je ne samo prevzela, ampak še okrepila, da bi lahko nadzorovala študentski, znanstveni in pedagoški naraščaj. Šolstvo vse tja do univerz ji je bilo zares »ideološki aparat države«.

Od tod se kaže, da je ustanavljanje novih državnih, mednarodnih ali pa zasebnih univerz prava pot k bolj sproščenemu univerzitetnemu prostoru, v katerem ne bo več monopolov in privilegijev, centralizma in dirigizma, ampak svobodno tekovanje raziskav in pedagogike, izobraževanja in učinkovitosti mladih izobražencev, ko stopajo v družbeno odgovorne položaje, službe in posle.

Prek teh zunanjih stvari se odpira še drugačen, morda bolj bistven pogled na stanje slovenskih univerz na začetku tretjega tisočletja. V teh sporih ne gre samo za nasprotje med starimi in novimi, državnimi in zasebnimi univerzami. Spremembe, ki se napovedujejo, so del širšega procesa. Iz modela tradicionalnih, velikih in množičnih univerz, ki so nabor vseh mogočih fakultet, strok in ved vse tja do umetniških akademij, prehaja naš univerzitetni prostor

k modelu manjših, specializiranih, zato pa bolj enotnih in smiselno organiziranih. Univerza, ki naj obseže vse vede, od klasične filologije do veterine, postaja vse bolj nemogoča. Ideja ene same idealne »universitas« je mrtva, odkar se je v 20. stoletju razsul ideal humanistično vsestranske in hkrati enotne izobrazbe iz časov Wilhelma von Humboldta in temu idealu ustrezne univerze. To je bila univerza, ki je imela za izhodišče humanistično gimnazijo, za socialno podlago pa sloj izobraženskega meščanstva (Bildungsbürgertum). Prva in druga svetovna vojna sta te podlage oslabili, humanistične gimnazije v pravem pomenu ni več, nekdanjo splošno izobrazbo je spodkopal razmah moderne naravoslovja in tehnologije. Ta dva sta se s svojo metodologijo, merili in dosežki dokončno ločila od humanistike in družboslovja, s svojo veljavo v življenjskem svetu sta ne samo oslabila tradicionalni vpliv humanističnih in družboslovnih študijev, ampak jim poskušata vsiliti lastne metode in merila. Stari tip univerze hoče pod svojo streho še zmeraj združevati naravoslovje, humanistiko in družbene vede. Posledica je ta, da se humanističnim in družboslovnim študijem vsiljujejo načini, metode in merila, ki njihovega univerzitetnemu delovanju ne ustrezajo. S tem se potrjuje dotrajanost velikih univerz z množičnim študentskim prilivom, osipom in brezplačnim podaljševanjem študija. Zdravilo za

takšno stanje bo pač delitev megainiverz na manjše, specialne in bolj enotne univerzitetne skupnosti, od naravoslovnih in tehniških do humanistično-družboslovnih. Tej delitvi marsikatera fakulteta, oddelek ali stroka »starih« univerz seveda ni naklonjena, saj se čutijo varno spravljene v monopolnem položaju univerzitetnega establi-

šmenta. Vse to je razumljivo, ampak spremembe bodo vendarle nujne. Za zdaj pa je samo želeto, da bi nove univerze – državne ali zasebne – gradile svoj pomen na podlagi enotne, znanstveno opravičljive in učinkovite univerzitetne organiziranosti, odprte za sodelovanje s podobnimi ustanovami, pa tudi za tekovanje z njimi. Vojna univerz naj napravi prostor za meduniverzitetni dialog. ■

Vojna univerz naj napravi prostor za meduniverzitetni dialog.

Politični krči po predsedovanju

Gašper Blažič, foto: Andreja Velušček, Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

S koncem junija se je izteklo šestmesečno slovensko predsedovanje Evropski uniji, zdaj je na vrsti Francija. Slovo od slovenskega predsedovanja so simbolično pospremile tudi slovesnosti ob 17-letnici slovenske državnosti.

Kot je pokazala anketa, ki jo je v drugi polovici junija na vzorcu 386 anketirancev izvedel Episcenter, je s predsedovanjem Slovenije EU nezadovoljna desetina ljudi. Skoraj polovica anketirancev je predsedovanje ocenila kot odlično ali dobro, okrog 37 odstotkov pa kot zadovoljivo. Po poročanju časopisa Finance sta dobri dve tretjini vprašanih ocenili, da je predsedovanje EU Sloveniji koristilo zlasti zaradi njene prepoznavnosti v svetu. Koristi na področju turizma je poudarilo 28 odstotkov vprašanih, 23 odstotkov ugled države, 22 odstotkov gospodarske koristi in 21 odstotkov koristi v zunanje političnih

odnosih. Splošno zadovoljstvo s predsedovanjem Slovenije EU potrjuje tudi evropski komisar za znanost in raziskave Janez Potočnik. Vse to pa se seveda ne ujema s pesimistično podobo Slovenije, ki jo v javnosti slika opozicija.

Potočnikove pohvale Kot je v intervjuju za STA dejal Potočnik, je predsedovanje Slovenije EU potekalo v času zaostrenih globalnih gospodarskih razmer, finančne nestabilnosti ter rastočih cen energije in hrane. »Potekalo je dobro, tako organizacijsko kot

tudi vsebinsko. To je ocena, ki jo praktično enotno izrekajo vsi,« je zatrdil Potočnik, ki v slovenskem notranjepolitičnem prostoru velja za človeka, ki naj bi bil blizu Golobičevemu Zaresu. Potočnik je v intervjuju navedel tudi besede

predsednika evropske komisije Joséja Manuela Barrosa, ki je dejal, da je Slovenija opravila »izredno delo, predano, politično in intelektualno pošteno, potrpežljivo in profesionalno«. Na ugled Slovenije niti irski 'ne' ni bistveno vplival, zavrnitev ratifikacije lizbonske pogodbe na Irskem, ki je prišla v »ciljni ravnini predsedovanja«, pa je po Potočnikovem mnenju znova odprla pomembna vprašanja o prihodnosti evropskega sobivanja. Komisar zato ocenjuje, da namesto močne Evrope tako po koncu predsedovanja ostaja Evropa vprašan in negotovosti, kar pušča grenak priokus. Kljub temu pa optimistično dodaja, da smo organizacijsko »še enkrat

Komisar Janez Potočnik je zadovoljen s predsedovanjem EU.

potrdili že pridobljeni ugled». »Predsedovanje na evropski oder sicer ni prineslo velikih novosti in pobud, je pa korektno izpeljalo načrtane. K temu je brez dvoma pripomogla tudi proevropska usmerjenost vlade in države.« Slovensko predsedovanje pozitivno, vendar delno tudi kritično ocenjuje finančnik iz Velike Britanije, član strateškega sveta za gospodarski razvoj Keith Miles, ki meni, da bi se Slovenija na nekaterih področjih lahko bolje izkazala, vendar veliko možnosti za to ni bilo. Kot je še zapisal v Financah, je zmotno prepričanje vlade, da bi dobro predsedovanje lahko povečalo njene možnosti na jesenskih volitvah.

Izenačenost SD in SDS Videti pa je, da tudi sama vlada ne računa resno na to, da bi ji uspeh slovenskega predsedovanja EU avtomatsko prinesel uspeh na volitvah. Največja vladna stranka SDS se kljub parlamentarnim spopadom s SD vse do konca predsedovanja vsaj »uradno« ni ukvarjala s predvolilnimi aktiv-

nostmi. Zadnje javnomnenjske ankete kažejo, da sta SDS in SD ta čas precej izenačeni, če ne upoštevamo neopredeljenih in tistih, ki ne bi šli na volitve. Po javnomnenjski raziskavi agencije Valicon (vzorec 455 anketirancev, za Žurnal24) bi 12,9 odstotka anketirancev glasovalo za SDS, medtem ko bi SD dobila tri odstotke manj. Sledijo Zares (5,5 odstotka), LDS (5,3), DeSUS (3,7), SNS in SLS (po 2,7), NSi (en odstotek), SMS (0,5) in Lipa (0,2 odstotka). Zanimivo pa je, da večina anketirancev meni, da bo novi mandatar za sestavo vlade Borut Pahor, medtem ko so ocene, kateri bi bil boljši premier, precej izenačene, saj bi se tako za Janšo kot za Pahorja odločilo 16,8 odstotka anketirancev. Druge ankete kažejo rahlo prednost SD pred SDS. Tako je agencija Interstat (vzorec 604 anketirancev, za RTV Slovenija) SD namerila 14 odstotkov, SDS pa 13,1 odstotka, LDS bi dobila 6,7 in Zares 4,9 odstotka. Agencija Ninamedia (vzorec 1.000 anketirancev, za Dnevnik in Pop TV) je SD namerila 19,2 odstotka, SDS pa 19 odstotkov. Na tretjem mestu je Zares s 7,5, na četrtem pa LDS s 6,4 odstotka podpore. Sledi ji DeSUS s 4,8 odstotka. Tudi pri anketi oddelka za tržne raziskave Delo Stik (753 anketirancev, za Delo) vodi SD (18,7 odstotka) pred SDS (17,9 odstotka), tretji je Zares z enajstimi odstotki. Sledita SNS s sedmimi odstotki in LDS s petimi. Večjo razliko v korist SD je pokazala anketa agencije RM Plus (700 anketirancev, za Večer), kjer je za SD glasovalo 14,7,

Predsednik Danilo Türk prvič slavnostni govornik ob dnevu državnosti

za SDS pa 9,6 odstotka anketirancev. Na tretjem mestu je SNS (5,1 odstotka), na četrtem pa Zares (4,6 odstotka), sledi LDS (3,4 odstotka). Največjo razliko med SD in SDS je namerila anketa Politbarometra, saj je SD po njej dobila kar 23 odstotkov, SDS pa osem odstotkov manj. Tudi v tem primeru je na tretjem mestu SNS (sedem odstotkov),

sledita Zares (šest odstotkov) in LDS (pet odstotkov).

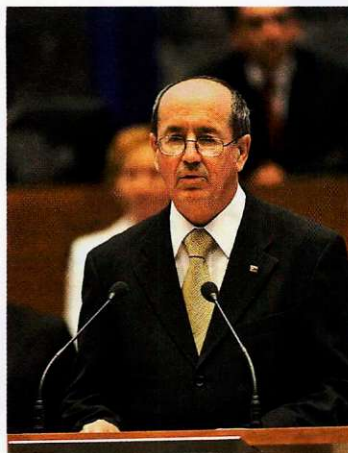
Zmagovalec (še) ni znan Primerjava vseh šestih javnomnenjskih anket, izvedenih v mesecu juniju, kaže, da je Pahorjeva SD v rahli prednosti in da v zadnjem času znova pridobiva javnomnenjsko podporo v primerjavi z največjo vladno stranko (razen po anketi Ninamedie, kjer se je prednost SD pred SDS zmanjšala). Kljub temu so razlike v primerjavi z rezultati izpred leta dni minimalne, saj je tedaj SD krepko vodila pred SDS, na zmanjšan ugled SDS pa sta vplivala predvsem afera Sova in konflikt s tedanjim predsednikom države Janezom Drnovškom. Ankete kažejo, da se trend izgube javnomnenjske podpore SDS v drugi polovici mandata vlade umirja. Zanimivo je, da le dve anketi od šestih kažeta večjo prednost SD,

Ankete kažejo, da se trend izgube javnomnenjske podpore SDS v drugi polovici mandata vlade umirja.

Predsednik vlade Janez Janša in nekateri ministri so se srečali s svojci padlih v vojni za Slovenijo.

*Predsednik DZ France Cukjati
na slavnostni seji DZ*

► medtem ko ena kaže celo prednost SDS. Pri obeh anketah, pri katerih SD močno vodi pred SDS, je zanimivo tudi to, da je na tretjem mestu SNS. Golobičev Zares se uvršča precej visoko, od tretjega do četrtega mesta, samo v eni anketi je bila LDS boljša od njega. Vse ankete so najslabši rezultat pokazale Pečetovi stranki Lipa, precej slabo pa kaže tudi obema desnosredinskima strankama SLS in NSi. Slednja se je znašla v krču tudi po zaslugi izstopa njenega podpredsednika Janeza Drobniča iz poslanske skupine NSi, kar bo precej slaba popotnica za jesenske volitve. Po nekaterih namigih se je s tem precej povečala možnost, da NSi tokrat ne doseže štirih odstotkov, kolikor jih potrebuje za vstop v parlament, saj bi se ute-

gnilo tradicionalno volilno telo NSi pasivizirati ali pa se obrniti k SDS. V težkem položaju je tudi SLS, ki prav tako bije boj za obstanek, čedalje bolj pa je jasno, da ji je njen predsednik Bojan Šrot s svojimi izjavami naredil medvedjo uslugo. Na soliden rezultat lahko računata SNS in DeSUS – slednja je bila še na začetku mandata med »odpisanimi«,

LDS se je ostro odzvala na govor Franceta Cukjatija.

na letošnjih volitvah pa utegne dobiti več kot samo štiri poslance. Tudi SNS lahko računa na izboljšanje rezultata v primerjavi z letom 2004. Ker zdajšnji rezultati anket ne kažejo prevlade nobene od obeh političnih blokov niti ne kažejo izrazite prevlade ene od strank, je izredno težko napovedovati prihodnjo sestavo vladne koalicije. Tako je v igri še vedno kompromisna rešitev z veliko koalicijo SDS-SD, vendar le pod pogojem, da prvo mesto doseže SDS, pri tem pa bi visok rezultat dosegla SNS, medtem ko bi se SLS in NSi odrezali slabo.

Türkove kritike Glede na sedanja realna razmerja moči pa ni mogoče pričakovati, da bi SDS začela večjo predvolilno ofenzivo. Prav tako ni mogoče pričakovati, da bi desnosredinske stranke za predvolilne potrebe uporabile osamosvojitve Slovenije, ki je bila lani jeseni osrednja predvolilna tema v finišu predsedniške predvolilne kampanje. Zato je tudi letošnje praznovanje dneva državnosti pričakovano minilo brez večjega pompa. Celo osrednja državna proslava na Trgu republike v Ljubljani s svojim programom tokrat ni izstopila iz »sivega povprečja« v času, ko je bila na oblasti tranzicijska levica oz. LDS, saj je bila umetniška podoba kulturnega dela proslave daleč od vsebinskega sporočila praznika. Je pa zato organizator proslave ohranil pridobitev zadnjih let, in sicer druženje politikov in »raje« na hodniku Cankarjevega doma ter pred njim. Tokratna proslava je bila tudi prva, na kateri je Danilo Türk kot predsednik države pregledal častno četo in drža-

vljane nagovoril kot slavnostni govornik (lani je ob odsotnosti Janeza Drnovška to vlogo prevzel premier Janez Janša, častno četo Slovenske vojske pa je pregledal predsednik državnega zbora France Cukjati, ki po ustavi nadomešča predsednika države). Predsednik Türk se je v svojem govoru spomnil predvsem umrlih in ranjenih pripadnikov TO in policije, spomnil pa je tudi na žrtve – vojaške JLA, ki so bili »poslani in agresivno vojaško akcijo, ki je niso niti želeli niti razumeti, in vse tiste tuje državljane, ki jih je pri nas zatekla krutost vojne in so pri tem izgubili življenje«. Türk je spomnil tudi na iztekajoče se slovensko predsedovanje EU in na irsko zavrnitev lizbonske pogodbe. »Irski 'ne' je predvsem povabilo vsem državljanom držav Evropske unije za razmislek o tem, kakšen instrument naj bo Evropska unija, da nam bo pomagala najti prave odgovore na izzive sveta v času globalizacije in da se bomo v njej počutili kot v svoji razširjeni domovini. Vprašati se moramo, ali ni morebiti v Evropski uniji nastal demokratični in vrednostni primanjkljaj, ki ga moramo skupaj odpraviti, če želimo, da bodo predlagane nove ustanove, med njimi predsednik evropskega sveta, uživale potrebno legitimnost in zagotavljale potrebno učinkovitost,« je dejal Türk, ki je opozoril tudi na to, da je v našem političnem dogajanju še vedno preveč izključevanja, zamerljivosti in trmastega vztrajanja pri svojem. »Vse premalo je argumentirane razprave, odprtega razmišljanja in sposobnosti za iskanje skupnega interesa,« je dejal Türk. Skrbi ga tudi odnos do

Visoka cena za osamosvojitve

V okviru slovesnosti ob dnevu državnosti so se nekateri ministri (Andrej Bajuk, Janez Podobnik, Milan Zver) in poslanci udeležili maše za domovino, ki jo je na predvečer dneva državnosti v ljubljanski stolnici daroval ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran ob somaševanju drugih slovenskih škofov, redovnih predstojnikov in velike množice duhovnikov. Pri maši so sodelovali tudi predstavniki Slovenske vojske in policije. Na dan pred praznikom je premier Janez Janša sprejel svoje padlih v vojni za Slovenijo. Ob tem je dejal, da je bila zaradi dobrih priprav »cena, ki smo jo plačali s krvjo, relativno nizka«, vendar za tiste, ki so jo plačali, in za svojce je bila zelo visoka. Predstavnica svojcev in hči enega od padlih v vojni za Slovenijo Alenka Petrič pa je dejala, da so bili v času vojne za samostojno Slovenijo otroci še majhni, zato se tistih dogodkov ne spominjajo prav dobro, vendar se vsako leto bolj zavedajo, kako pomembna je bila osamosvojitve za Slovenijo.

Maša za domovino v ljubljanski stolnici

pravosodja, ki nastaja v naši politiki in v javnosti, ki pravosodju vse bolj odreja avtoriteto. »Vse prevečkrat slišimo lahkotne in cinične ocene na račun dela sodišč. Država, v kateri postaja omalovaževanje sodišč politična manira, v resnici ne računa na pravno državo in na stabilen in uspešen razvoj. Tak odnos do pravosodja in do prava pomeni žaganje veje, na kateri sedimo, in ga je treba spremeniti,« je pripomnil Türk, ki je ob tem spomnil tudi na neuresničene odločbe ustavnega sodišča. Opozoril je tudi na aktualno politično dogajanje: »Hitenje z večinskimi odločitvami in prevlada glasovalne moči nad močjo argumenta zaskrbljujeta. Celo pri reformi kazenske zakonodaje, ki vključuje na primer zelo občutljive posege v človekovo pravico do svobode izražanja, je manira hitenja prevladala. Ne moremo biti zadovoljni s parlamentarnimi preiskavami, ki se pretvarjajo v sredstvo političnega obračunavanja, v iskanju resnice pa ostajajo neuspešne.«

Zloraba ljudske volje Neposredno pred proslavo je bila v veliki parlamentarni dvorani slavnostna seja državnega zbora, na kateri je kot slavnostni govornik nastopil njegov predsednik France Cukjati. V govoru je med drugim dejal, da je država več kot le pravni red in gospodarska rast. Ni dovolj v ustavo zapisati, da smo pravna in socialna država, je prepričan Cukjati: »To je le okvir, ki ga moramo v vsakdanjem življenju vedno znova napolnjevati s pravičnostjo in solidarnostjo. Vsi, od najvišjega politika do zadnjega državljana, moramo v sebi čutiti te vrednote. Potrebna je odločna volja vseh, ki lahko kaj prispevamo k kakovosti življenja v tej državi.« Cukjati se je dotaknil tudi odnosa med tremi vejami oblasti: »Po slovenski ustavi nima končne besede nobena veja oblasti, ne parlament, ne vlada in ne sodstvo. Zadnje in odločilno besedo ima ljudstvo. In če ljudstvo enoglasno meni, da so goljufivi prevzemi kraja in da je ukradeno blago treba vrniti, potem gre za mnenje, ki ga nobena oblast ne more in ne sme prezreti. Kako naj opravičimo dobro informiranega poslovnika, ki za-

poslene najprej zavaja, da so njihovi certifikati in njihove delnice ničvredni, nato pa jih prek svojih slamnatih firm in pisemskih nabiralnikov odkupi za drobiž? Bomo rekli, da je v svobodni trgovini pač tako, saj so prodali prostovoljno, nevednost pa je njihov problem? Preprost komentar bi se lahko slikovito glasil, da je to tako, kot če bi sosedu v kozarec vina nasuli strup in rekli, da ni šlo za umor, saj je vino spil prostovoljno, nevednost pa je njegov problem.« Cukjati je opozoril tudi na zlorabo volje ljudstva. »Gre za poskuse načrtnega oblikovanja ali usmerjanja javnega mnenja, ki ni odraz dejstev. Ljudska volja, ki je oblikovana na takem

pridruži še hujskaštvo, pa lahko dobimo množične negativne pojave, kot jih je Evropa doživela v prejšnjem stoletju.« Slavnostne seje državnega zbora so se udeležili tudi predsednik države Danilo Türk, predsednik vlade Janez Janša, predsednik državnega sveta Blaž Kavčič ter najvišji predstavniki sodstva, diplomacije in civilne družbe.

Kriza identitete Ni presenetljivo, da so mediji zaznali povsem različne poudarke v Türkovem in Cukjatijevem govoru. Zanimivo pa je, da je kljub širšemu političnemu kontekstu (sodniška stavka) Türkovo kritiko odnosa do

najmanj vsake štiri leta odločajo o njihovi zamenjavi. Problem je, če ima nizek ugled tista veja oblasti, kjer so trajni mandati in kjer ni nobenih volitev in ki na koncu presoja o tem, kdo ima prav in kdo narobe, oziroma ki je temeljni garant pravne države,« je dejal Janša. Sicer pa Janša dvomi, da si sodniki z napovedjo stavke zvišujejo ugled. Drugih vidnejših odmevov na govor predsednika države ni bilo, zato pa se je na govor Franceta Cukjatija ostro odzvala LDS in ocenila, da je bil njegov govor »zelo grob in primitiven napad na pravno državo«. Za LDS je sporen tisti del, ko je Cukjati rekel, da ima ljudstvo zadnje in odločilno besedo. Glede na ustavno načelo delitve oblasti ima prvo in zadnje besedo o obtožbah zoper posameznike vedno le sodišče, ki svojo sodbo izreče v imenu ljudstva, pravijo v LDS. »Poziv predsednika DZ g. Cukjatija, da morajo sodišča soditi glede na javno mnenje, je poziv k pristranskemu in odvisnemu sojenju in s tem k rušenju naše demokracije in naše civilizacije,« je zapisano v njihovem sporočilu za javnost. Omenjeno izjavo za javnost, ki naj bi bila v resnici pravniško podkrepjen konstrukt predsednice LDS Katarine Kresal, pripisujejo dejstvu, da LDS podobno kot Lipa prevzema nalogo izvajalca »umazanega dela« tranzicijske levice, medtem ko naj bi bila Kresalova, podobno kot predsednik Lipe Sašo Peče, povezana s kapitalskimi interesi. To ne nazadnje dokazuje fotografija, na kateri je Katarina Kresal v družbi z razvpitim pivovarskim baronom Boškom Šrotom na lanskem festivalu Pivo in cvetje v Laškem (domnevno tudi zato, ker je bil Šrotov predhodnik Anton Turnšek ves čas eden vidnejših menedžerjev iz vrst LDS in Foruma 21). Povezanost LDS s (tajkunskim) kapitalom v kombinaciji z njenimi populističnimi nastopi ter brošuro LDS, ki je – očitno kot protiutež vladni brošuri o dosežkih razvoja v tem mandatu – pristala v mnogih poštnih nabiralnikih, kaže, da se kriza identitete LDS nadaljuje in da bo LDS s svojimi nastopi morda celo povečala možnosti zmage SDS na volitvah. ■

Predsednica LDS Katarina Kresal v družbi z Boškom Šrotom

Povezanost LDS s (tajkunskim) kapitalom v kombinaciji z njenimi populističnimi nastopi kaže, da se kriza identitete LDS nadaljuje in da bo LDS s svojimi nastopi morda celo povečala možnosti zmage SDS na volitvah.

pristranskem mnenju, pa ne vodi v uresničevanje pričakovanj tega ljudstva, ampak je v službi interesov ozke skupine ljudi. Za pretok informacij in ozaveščanje javnosti so najbolj poklicani mediji. Enostransko informiranje javnosti in vztrajno prikazovanje izkrivljene resnice ali celo laži vodi v izkrivljeno ljudsko voljo. Če se temu

pravosodja v radijski oddaji Studio ob 17h v ponedeljek, 30. junija, posredno podprl tudi premier Janez Janša, čeprav je dal nekoliko drugačen poudarek Türkovim besedam. »Ni problem, če imajo ustanove civilne družbe ali politične stranke, državni zbor in poslanci v javnem mnenju relativno nizek ugled, ker volivci

Pogovarjanje in ne dogovarjanje

Petra Janša, foto: Gregor Pohleven, Andreja Velušček

Komisija DZ za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb je ugotovila, da ni mogoče trditi, da sta se leta 2004 takratni vodja opozicije Janez Janša in hrvaški premier Ivo Sanader dogovarjala o incidentih v Piranskem zalivu.

Predsednik komisije DZ za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb Pavel Gantar (Zares) je v izjavi za medije poudaril, da je komisija ugotovila, da ni mogoče trditi, da sta se »visok politični funkcionar Hrvaške in politik največje opozicijske stranke v Sloveniji« dogovarjala o izvedbi incidentov v Piranskem zalivu leta 2004, ter po koncu seje komisije še pojasnil, da je ta končala obravnavo o domnevnih dogovarjanjih v zvezi z incidenti v Piranskem zalivu in sprejela poročilo ter tri ugotovitve oz. stališča.

Končno poročilo, trije sklepi

Predsednik komisije Pavel Gantar je poudaril, da je v prvem sklepu komisija zapisala, »da je na podlagi dokumentov, pogovorov in zvočnih zapisov ugotovila, da sta se visok politični funkci-

onar Hrvaške in politik največje opozicijske stranke v Sloveniji pogovarjala o incidentih na slovensko-hrvaški meji oziroma incidentih v Piranskem zalivu«, in dodal: »Na podlagi nam dostopnih gradiv in dokumentov, ki smo jih pregledali, ni mogoče trditi, da sta se dogovarjala za izvedbo teh incidentov.« Na novinarsko vprašanje, ali sta se leta 2004 tedanji vodja opozicije Janez Janša in hrvaški premier Ivo Sanader dogovarjala o incidentih v Piranskem zalivu, je Gantar odgovoril, da ne operirajo z nobenimi imeni, to, kar so slišali, pa so bili pogovori in ne dogovori.

Kot je dejal predsednik komisije, v drugem sklepu navajajo, da je »v juniju 2007 prišlo do določenega iznosa določenih dokumentov Sove iz prostorov Sove«. Ocenjujejo, da so bili s tem kršeni

tako notranji postopki na Sovi kot tudi sam zakon o delovanju Sove. »Zato je komisija ugotovila, da gre v tem primeru lahko za sum storitve kaznivega dejanja in bo o tem obvestila pristojne organe,« je pojasnil Gantar. Po njegovih besedah je tedanji direktor Slovenske obveščevalno-varnostne agencije (Sova) Matjaž Šinkovec dobil navodilo, da izroči določen dokument na nosilcu zvoka.

Gantar je pri predstavitvi tretje ugotovitve dejal, da komisija na Sovi ni ugotovila neskladnosti odredb, ki se nanašajo na spremljanje mednarodnih zvez, z zakonom o Sovi. »Tako so torej odredbe, na osnovi katerih so se spremljale mednarodne zveze, tj. tiste, ki smo jih pogledali, zakonite,« je zatrdil. Dodal pa je, da se »komisija ni spuščala v presojo, ali je 91. člen Zakona o Sovi

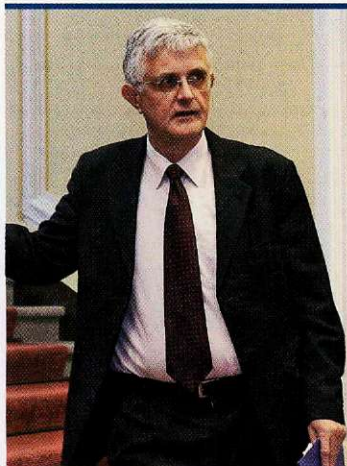
skladen z ustavo, saj to presega njene pristojnosti«.

Poročilo in ugotovitve oz. stališča bodo kot priloga A sestavni del poročila o delu komisije za nadzor nad varnostnimi in obveščevalnimi službami v letu 2007, je pojasnil Gantar. Poudaril je, da je vse tri ugotovitve in stališča komisija sprejela soglasno in jih označila kot zaupne, kar bo veljalo do obravnave poročila na seji v DZ.

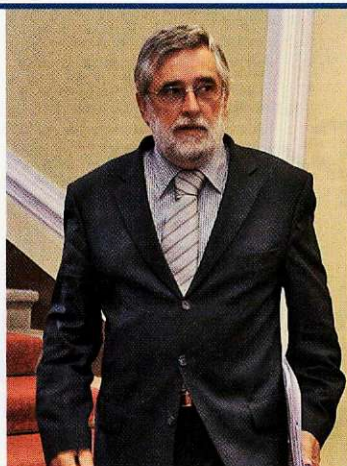
Gantar je dejal, da so trije člani komisije, poslanec SD Dušan Kumer, poslanec SDS Miro Petek in sam, ki sicer izrecno podpisajo sprejete sklepe, napovedali predstavitev svojih pogledov na zadevo, predstavljeni pa bodo kot priloga k dokumentom komisije. Dejal je tudi, da komisija o teh pogledih ni razpravljala ali sklepala o njih. Vsi trije člani ko-

Ivo Sanader in Janez Janša sta se o incidentih v Piranskem zalivu pogovarjala in ne dogovarjala.

Predsednik komisije Pavel Gantar

Poslanec SD Dušan Kumer

Poslanec SDS Miro Petek

Poslanec SD Anton Rop

misije bodo imeli priložnost, da svoje poglede predstavijo v DZ.

Različni pogledi Na tiskovni konferenci je svoj pogled predstavil član komisije Miro Petek (SDS). Dejal je, da je preiskovalna komisija soglasno sprejela tri sklepe, ki odražajo stanje, kot ga je ugotovila preiskovalna komisija. Petek je predstavil tudi delo komisije o zadevi Sova, ki se je 23. marca lani sešla prvič. Seje so bile še 29. marca, 10. in 24. aprila ter 9. maja. Na podlagi zakona je komisija v tem času na Sovi opravila šest nadzorov, pogovore z Brankom Cvelbarjem, Iztokom Podbregarjem in Boštjanom Šeficem, ogledali so si lokacijo na Malem trgu in prisluškovalno napravo za telefone GSM. Drugi del dela komisije pa sodi v čas izjave Antona Ropa, ko je ta dejal, da sta se Janez Janša in Ivo Sanader jeseni 2004 dogovarjala o incidentih v Piranskem zalivu v podporo Janši pred volitvami. 18. junija lani je PS SDS zahtevala sklic nujne seje komisije in zahtevala, da se opravijo pogovori z Antonom Ropom in Iztokom Podbregarjem. Poročilo je bilo končano 18. 12. 2007, toda v obravnavo na komisiji je prišlo šele letos v začetku maja, saj je komisija v tem času preučila oceno agencije glede odnosov med Slovenijo in Hrvaško v letu 2004, pregledala finančno poslovanje Sove v letu 2004 in preučila posebne oblike pridobivanja podatkov Sove v letu 2004. Opravljeni so bili tudi pogovori z Ropom, s Podbregarjem in Šeficem. Komisija meni, da so bili podatki, ki so jih dobili, dovolj relevantni, da so na njihovi pod-

lagi sprejeli prvi sklep. Poslanec Miro Petek je še dejal, da bi pričakovali opravičilo Antona Ropa za izrečene besede v lanskem letu, od predsednika SD Boruta Pahorja pa, da bo na to poročilo ustrezno reagiral, pokazal novo politično kulturo in se pogovoril z Ropom. Rop pa za opravičilo »ne vidi osnove«, saj je še vedno prepričan, da je vse, kar je govoril, »čista resnica«. »Meni je bilo tako povedano in nimam argumenta in razloga, da bi resnico poskušal spreminjati,« je dodal.

Mnenje Dušana Kumra (SD), da morda člani preiskovalne komisije niso videli vsega in da so jim bili dokumenti predloženi selektivno, je po Petkovem mnenju politična interpretacija posameznika. Zanimivo pa je, da je tudi Dušan Kumer glasoval za vse tri omenjene sklepe. Poslanec Petek je poudaril, da je bil Kumer dobro informiran o dogajanju na Sovi. Petek tudi meni, da ni mogoče, da komisija na Sovi ni videla vse dokumentacije o incidentih. »Posegi v CD-je niso mogoči,« je zatrdil in poudaril, da so jim to strokovnjaki na Sovi večkrat izrecno zagotovili. Petek je še prepričan, da poročilo komisije sledi vsemu, kar so na seji slišali in videli in kar so spoznali. Hkrati je poudaril, da nekdanji direktor Sove Matjaž Šinkovec s Sove ni odnesel nobenega zvočnega zapisa. Pri tem je dodal, da je »vse pokrito s sklepi vlade«.

Predsednik SNS, vodja njene poslanske skupine in član komisije DZ Zmago Jelinčič pa meni, da je komisija, ko je preiskovala domnevno dogovarjanje o incidentih v Piranskem zalivu, dobila na Sovi vpogled v vso dokumentacijo, ki jo je zahtevala.

Prepričan je, da dejstva govorijo, da se Janez Janša in Ivo Sanader nista dogovarjala o incidentih.

O tem je prepričan tudi samostojni poslanec in član komisije Janez Drobnič. »To je notorično jasno,« je zatrdil. Poudaril je namreč, da so člani komisije iz tistega, kar so imeli na razpolago in so si detajlno ogledali ter tudi dvakrat in trikrat poslušali, ugo-

tovili, da se nista dogovarjala ali dogovorila o incidentih. Pojasnil je še, da je do treh predlogov, ki jih komisija sprejela, prišel na podlagi strokovnih razmišljanj in dokumentacije. Pri tem si je vseskozi prizadeval za skupne sklepe, saj je resnica samo ena. Bo pa, tako Drobnič, po sprejetih sklepih sledila »borba interpretacij« med člani komisije. **D**

Odpovedana seja »Cviklove« komisije

Parlamentarna komisija, ki preiskuje nakup oklepnikov 8X8, bi se morala v torek sniti na peti nujni seji in se srečati s finskimi preiskovalnimi organi, vendar sta oba dogodka odpadla. Robert Hrovat (SDS) je sejo že prej preklical, ker je menil, da Milan M. Cvikel kot priča v postopku ne more več opravljati funkcije predsednika komisije. Zahtevo za dopolnitev dokaznega sklepa s pričanjem Cvikla so trije poslanci – poleg Hrovata še Zmago Jelinčič (SNS) in Josip Bajc (SLS) – na komisijo vložili že 20. junija. Sicer pa Hrovat upa, da bo komisija svoje delo pospešila, da bo čim prej imenovan njen novi predsednik, Cvikel pa da bo zaslišan, saj je po Hrovatovem mnenju ena ključnih prič v tej zadevi.

Poslanec Milan M. Cvikel

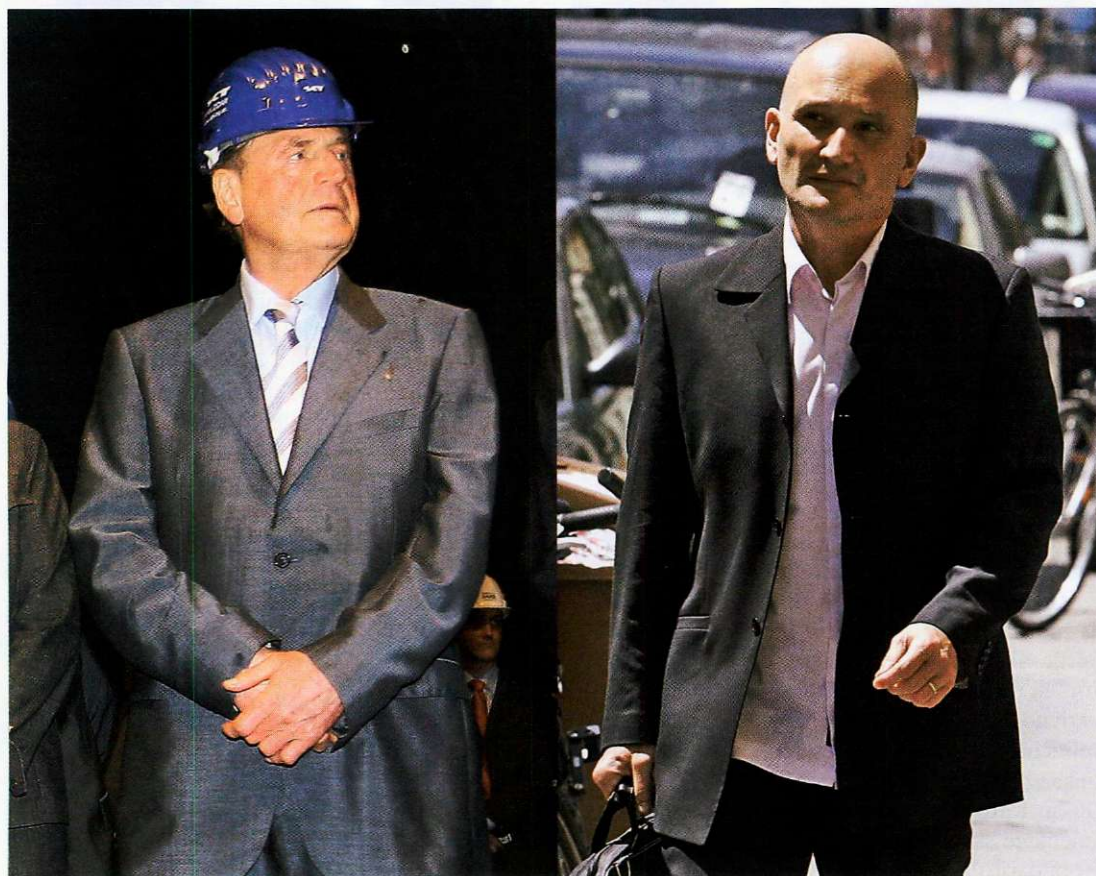
Na dan predvidene seje pa se je predsednik komisije Milan M. Cvikel kljub temu sešel s članoma Cveto Zalokar Oražem in Rudolfom Mogetom, a sejo zaradi nesklepčnosti prekinil. Kot je dejal, je bil odpovedan tudi predvideni sestanek s finskimi preiskovalci. Po Cviklovem mnenju poskušajo poslanci vladajoče koalicije preprečiti končanje dela preiskovalne komisije, češ da »aktualna oblast dela vse, da bi se utišala resnica o eni največjih afer, resnica o njeni lastni vpletenosti, sumih korupcije in podkupovanja,« je prepričan Cvikel.

Predsednik državnega zbora France Cukjati pa je istega dne potrdil, da poslanec SD Milan M. Cvikel formalnopravno ni več član komisije, ki preiskuje nakup oklepnikov 8X8. Kot je pojasnil, so trije člani komisije, ki so predložili zahtevo, da se Cvikel obravnava kot zaslišanec oziroma kot priča, ravnali zakonito.

Prosti pad tožilca Penka

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Kriminalisti so ob odvzemu prostosti Ivanu Zidarju in Boštjanu Penku pri slednjem našli številno dokumentacijo, z uporabo prikritih ukrepov pa zbrali dovolj dokazov za utemeljen sum, da je Penko storil kaznivo dejanje zlorabe položaja ali pravic.

Vpovezavi z Boštjanom Penkom, ki mu je policija v nedeljo odvzela prostost, se plete zanimiva zgodba. Po nedeljskem pridržanju je policija v ponedeljek zgodaj zjutraj spustila na prostost prvega moža SCT Ivana Zidarja in državnega tožilca Boštjana Penka. Zoper njiju bodo zaradi suma kaznivega dejanja zlorabe položaja ali pravic vložili kazenski ovadbi.

Penko z Zidarjem Kriminalisti so pri nedeljskem odvzemu prostosti Zidarju in Penku pri slednjem našli več kopij policijske, tožilske in sodne dokumentacije. Tudi z uporabo prikritih ukrepov so po besedah kriminalistov zbrali dovolj dokazov za utemeljen sum, da je Penko storil

kaznivo dejanje zlorabe uradnega položaja ali pravic, Zidar pa naj bi ga bil k temu napeljeval. Kaj se je dogajalo v nedeljo popoldne, so v ponedeljek na posebnih tiskovnih konferencah pojasnili Aleksander Jevšek, direktor urada kriminalistične policije pri Generalni policijski upravi, in Barbara Brezigar, generalna državna tožilka, pa tudi Boštjan Penko in Ivan Zidar. Aleksander Jevšek je dejal, da bo policija zoper Zidarja in Penka podala kazensko ovadbo pristojnemu tožilcu. Penko naj bi bil namreč z namenom pridobitve protipravne premoženjske koristi v času opravljanja funkcije višjega državnega tožilca zlorabljal svoj položaj in se v dneh od 9. do 29. junija letos večkrat sešel z »osebo, ki je osumljena storitve večjega

števila kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete«. Višjega državnega tožilca naj bi bil k temu kaznivemu dejanju napeljal osumljeni Zidar, ki naj bi bil vedel, da je Penko zaposlen na vrhovnem državnem tožilstvu in torej pozna podatke in vsebine iz odprtih kazenskih in predkazenskih postopkov ter zadeve, ki jih obravnava skupina državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala. Kriminalisti so o ugotovitvah sproti obveščali skupino tožilcev za pregon organiziranega kriminala, ki je tudi sicer pristojna za preiskavo in ugotavljanje okoliščin v »znanih gradbenih zadevah«, je pojasnil Jevšek. Dodal je, da je skupina tožilcev ves čas usmerjala preiskavo in ukrepe kriminalistične poli-

cije. Generalna državna tožilka Barbara Brezigar pa je dejala, da je policija podala tudi predlog za izdajo odredbe za hišno preiskavo, a preiskovalni sodnik takšne odredbe ni izdal. Brezigarjeva je še opozorila, da je v tem primeru osumljenec državni tožilec, ki mu mandat še ni potekel. Poudarila je, da je državni tožilec dolžan varovati ugled in dostojanstvo tožilske službe in da so tovrstna srečanja z osumljenci v nasprotju s tožilsko etiko. Ali gre za kaznivo dejanje zlorabe uradnega položaja, bo tožilec ocenil po preučitvi vse dokumentacije in odločil v nadaljevanju kazenskega postopka.

Mnenje ministra in premierja

Pravosodni minister Lovro Šturm Penkovega priprtja ni želel komentirati, dejal pa je, da se vlada ni vmešavala v delo sodnih organov. Poudaril je, da je pravosodni minister politik, in dejal, češ, »kam bi pa prišli, če bi se politika vmešavala v delo organov pregona«. Slednji morajo delovati neodvisno, po njegovo pa »ta vlada ni storila ničesar, da bi organom pregona onemogočila njihovo neodvisnost in samostojnost«. Premier Janez Janša, ki je v ponedeljek nastopil v Studiu ob 17h na nacionalnem radiu, o vnovični aretaciji predsednika uprave SCT Ivana Zidarja ni želel govoriti. Dejajle, da je za to izvedel šele v ponedeljek iz medijev. To po njegovem prepričanju niti niso vprašanja za vlado, ampak je treba vprašati pristojne organe pregona. Poudaril pa je, da je vedno verjel, da v Sloveniji ni nedotakljivih in da smo pred zakonom vsi enaki.

Penko in Zidar Penko, do 30. junija še višji državni tožilec, od torka dalje pa odvetnik, je na tiskovni konferenci potrdil, da se

je z Zidarjem nekajkrat res sešel, vendar naj bi bilo to v času, ko je bil na rednem dopustu. Srečanja naj bi bila v sklopu pogovorov s potencialnimi strankami, z Zidarjem pa se je načelno dogovoril za sodelovanje, ko bo začel opravljati odvetniško dejavnost. Dokumenti, ki so jih pri njem zasegli policisti, naj bi bile fotokopije iz različnih spisov, izročil pa mu jih je Zidar. Dokumenti se nanašajo na kazenski postopek, ki zoper Zidarja teče pri Okrožnem sodišču v Ljubljani. Zidar naj bi bil Penka prosil, da dokumentacijo pregleda pred morebitnim dogovorom o pravnem zastopanju, prosil naj bi ga bil tudi za zastopanje v primeru nakupa nepremičnine v Fiesi, kjer Zidarju očitajo zlorabo uradnega položaja. Zidar se je na dogajanje odzval pisno, pridržanje pa označil kot šikaniranje. Tako Zidar, ki ga zastopa odvetnik Aleksander Čeferin, kot Penko, ki ga naj bi bil v času priprtja zastopal odvetnik Milan Krstič, znan iz primera Makoter, pa naj bi »zoper akterje postopka uporabila vsa razpoložljiva pravna sredstva«.

Zidarjeva ovadba O Ivanu Zidarju vemo že veliko. V zadevi, zaradi katere naj bi se bil srečeval z Boštjanom Penkom, naj bi se bil Zidar okoristil z najmanj 122 tisoč evri. Povzemimo na kratko. SCT, katerega večinski lastnik je Ivan Zidar (do lastništva naj bi bil prišel na sporen način), je imel v lasti veliko počitniško hišo v Fiesi, jo nato prodal enemu od nepremičninskih podjetij, to podjetje pa je hišo nemudoma prodalo zakoncema Zidar. Vmes so jo tudi obnovili. Kriminalisti naj bi bili ugotovili, naj bi bil Zidar pri tem poslu oškodoval SCT za 122 tisoč evrov. Po nekaterih virih mu naj bi bil mu pri tem svetoval prav Penko, ki ga naj bi zdaj zastopal v postopku kazenskega pregona v tem primeru.

Penko aktivist SD Kdo je Boštjan Penko? Javnosti je postal znan kot predsednik Komisije za preprečevanje korupcije (nasledil ga je Drago Kos), pred tem pa je bil sodnik za kazenske zadeve. Prav v slednjem nekateri vidijo razlog, da v nedeljo zvečer pristojni sodnik ni izdal odredbe za

hišno preiskavo na domu Boštjana Penka, pa tudi sicer naj bi se napovedovale precejšnje težave pri morebitnem sojenju, saj naj bi imel Penko med sodniki veliko prijateljev. Politično naj bi bil Penko pokazal svojo pravo barvo 31. marca letos, ko je sodeloval na konferenci SD na temo gospodarskega kriminala. Slovenska tiskovna agencija je takrat med drugim zapisala: »SD je pripravila strokovno konferenco o odprtih vprašanjih na področju pregona gospodarskega kriminala. Razpravljalci so ugotavljali, da se v Sloveniji z odkrivanjem in pregonom gospodarskega kriminala ne spopadamo uspešno, poglaviti vzrok za takšno stanje pa vidijo v premajhni avtonomiji organov in njihovem pomanjkljivem sodelovanju. Boštjan Penko meni, da je problematika pregona gospodarskega kriminala ena ključnih za oceno, ali država legitimno opravlja svojo funkcijo. Odgovor na to vprašanje je po njegovem mnenju negativen, saj se v Sloveniji z gospodarskim kriminalom ne spopadamo dovolj uspešno. Razlog za to po njegovem mnenju ne tiči v veljavni zakonodaji, saj ta nikoli ni predstavljala problema za ustrezno obravnavo go-

spodarskega kriminala nimamo možnosti učinkovitega pregona, je prepričan.«

Penko in Orion Penko je na konferenci SD sodeloval le nekaj tednov za tem, ko je kot višji državni tožilec odstopil od kazenskega pregona zoper zloglasni Orion. 26. marca 2008 je namreč STA objavila, da »višji državni tožilec Boštjan Penko še vedno meni, da pri Orionu ni šlo za kaznivo dejanje goljufije. O sodbi ljubljanskega okrožnega sodišča, ki je pogodbene ene od oškodovank z Orionom razglasila za nične (in s tem nekako demantiralo Penkove navedbe – op. av., oškodovanka pa je tako dobila nazaj hišo, ki jo je zastavila), je Penko dejal, da je takšno sodbo pričakoval« in da je vrhovno sodišče že leta 2004 v svoji sodbi v zadevi Kunčič prvič razglasilo posle z Orionom za nične. Čeprav je to vedel, je še vedno vztrajal pri tem, da v zadevi Orion ni našel znakov goljufije. Oškodovancem pa tudi sodiščem je med drugim celo sporočil, da ni smiselno, da bi oškodovanci subsidiarno prevzeli kazenski pregon, za kar so imeli po njegovem odstopu od zadeve zakonsko možnost. Dodajmo, da običajno

ve sprejel. Brezigarjeva je takrat pojasnila, da je Penkov umik predlagala na podlagi pregleda njegovega dveletnega dela in nepačnega vodenja zadeve Orion.

Že prej opomin Februarja leta 2006 je generalna državna tožilka Penku izrekla opomin zaradi neprimernega vedenja. Glede na policijsko poročilo naj bi se bil namreč 5. januarja 2006 vpletel v incident v enem od ljubljanskih lokalov, kjer naj bi bil z nespodobnim vedenjem nadlegoval goste in kršil zakon o prekrških zoper javni red in mir. Brezigarjeva se takrat ni odločila za disciplinski ukrep, opomin pa je izrekla, ker zakon od tožilca zahteva primerno vedenje, tudi kadar ni na delovnem mestu. Penko je takrat zatrjeval, da se ni vedel neprimerno in bo ukrepal zoper medije, ki so pisali, da je pijan nadlegoval goste.

Tudi Bohinčev izbranec Na koncu naj zapišemo, da je bil Penko tudi kandidat za generalnega direktorja policije, in sicer v času, ko je bil minister za notranje zadeve Rado Bohinc (SD), to je septembra leta 2003. Na to mesto se je takrat prijavilo 20 kandidatov, petčlanska komisija, ki jo

Aleksander Jevšek in Barbara Brezigar na tiskovni konferenci

Boštjan Penko se je zapletel že v zadevi Orion.

spodarskega kriminala. Poudarja, da so potrebni institucionalni ali pa povsem praktični ukrepi, ne pa stalne spremembe zakonodaje. Penko je še prepričan, da v Sloveniji trenutno nismo sposobni prepoznati resnih kaznivih dejanj gospodarskega kriminala, glavni razlog pa je v nepovezanosti različnih znanj in pristopov. Na način, kot funkcionirajo naše institucije, na področju go-

posamezniki na sodišču težko kaj dosežejo, če je tožilec odstopil od pregona, v tem primeru pa je Penko celo sam dal znak sodiščem, naj razsodijo tako, kot se je tudi sam odločil. Barbara Brezigar se s Penkovo odločitvijo ni strinjala, zato je državnotožilskemu svetu predlagala sklepe, naj Penka umakne iz skupine za pregon organiziranega kriminala. Slednji je predlog Brezigarje-

je imenoval uradniški svet in jo je vodil Milan Pagon, pa je med prijavljenimi izbrala šest imen, med katerimi naj bi se nato odločil minister Rado Bohinc. Penka ni bilo med njimi, čeprav naj bi si ga bil minister najbolj želel. Bohinc mimo mnenja natečajne komisije ni mogel iti, na koncu se je bil primoran odločiti za enega predlaganega kandidata in to je bil Darko Anželj. ■

Še en mandat!

Dr. Milan Balažič, foto: arhiv Demokracije

Tako je bilo leta 2004 slišati na predvolilnih shodih Ropove LDS. Tedanja vladna koalicija je menila, da ji bodo volivci še enkrat namenili zaupanje, saj je bila uspešna: Slovenijo je pripeljala v EU in Nato, pripravila vse potrebno za sprejetje evra, državi omogočila solidno gospodarsko rast itd. Toda ne glede na vse to je med volivci pretehtala platforma takratne opozicije o klientelizmu, korupciji in kriminalu, čemur lahko odpomore le zmaga pomladnih strank; uspehi Ropove vlade so bili potisnjeni na obrobje. Tudi tokrat se iz vladajoče Janševe SDS sliši bojni klic: še en mandat!

Uspehi te vlade niso zanemarljivi: predsedovanje EU, izjemna gospodarska rast, zagon nadzornih mehanizmov, socialni sporazumi itd. In tudi tokrat je volivcem na voljo alternativna opozicijska platforma o Janševem avtoritarizmu, inflaciji, dokončni tajkunizaciji Slovenije, ustavitvi reform itd., kar lahko spremeni samo volilna zmaga levsredinskega »trojčka«. Se nam še enkrat obeta »churchillovski sindrom«, ko je po zmagovitem končanju druge svetovne vojne premier Churchill gladko izgubil volitve?

Do kod v vojni s tajkuni? Odločilna zgodba, ki bo na bližnjih parlamentarnih volitvah krojila usodo Janševe SDS, je prav »vojna s tajkuni«, ki jo je premier opisal kot spopad demokracije s tranzicijskimi koristolovci, ki hočejo s pomočjo vprašljivo pridobljenega kapitala doseči prevlado nad pravnim in ekonomskim redom v državi. SDS naj bi bila zaradi desetletne opozicijske drže prva na tej frontni črti: »Nastali smo brez pomoči tranzicijskega kapitala, zato imamo moralno trdne temelje. In ti temelji dajejo garancijo za zmago v tem spopadu«. Jože P. Damijan, Janšev samoodstopljeni minister za reforme, je drugačnega mnenja: njegov nekdanji šef vehementno obljublja, a ne izvaja. Zato so zadnja štiri leta leta izgubljenih priložnosti za večino Slovencev in leta nespodobno velikih koristi za peščico privilegiranih: »In prav brezskrupulozno uveljavljanje politik, ki so omogočile tako veliko diskrepanco med nemeritornim bogatenjem peščice ljubljencev režima in veliko večino ostalih je tisto, po čemer si bomo volivci zapomnili to vlado.« Nekateri ciniki celo pravijo, da vsa letošnja darila volilnemu telesu ne morejo prikriti vladnega tajkunsko-portugalskega scenarija, zato bi bilo najbolje, da Janševa koalicija znova zmaga na volitvah: tako bi bila prisiljena odpravljati škodo, ki jo je povzročila s svojimi kapitalskimi in populističnimi predvolilnimi potezami. Šalo na stran: za Janševo zmago ne bo dovolj nabijanje po kučan-ek-

seldeesovskih korporativnih omrežjih – ker je v tretjem valu privatizacije sam sodeloval pri ustvarjanju novih tajkunov, bo moral udariti tudi po »svojih«: Šrote, Bavčarje, Petke in svetke, vsem mora ta vlada omogočiti zakonsko procesiranje, ker in če so se pregrešili zoper tri k-je.

Padec ideoloških tabujev Janša mora v tej igri pokra, ki jo je začel, preprosto iti do konca in tvegati: takoj ko bodo volivci zaslutili, da si tega ne upa, da se je samo predvolilno poigraval, da je morda na mestu celo ugovoritev, kako je prepozno za podiranje premoženjskih imperijev, izgubi vse, ne le volitev. Gre za bitko za interpretacijo: ali bo prevladala Janševa, po kateri so za vse krive vlade LDS, ali levičarska, da je prav Janša omogočil stanje, ki je bilo pred njim nemogoče. Na tej ločnici se oblikujeta dva mehka politična tabora, ki ju dodatno generira Pahorjev preobrat: po letih kooperativnosti Partnerstva za razvoj zdaj vzpostavlja krepak politični antagonizem. Takšna konstelacija političnih sil je posle-

Odločilna zgodba, ki bo na bližnjih parlamentarnih volitvah krojila usodo Janševe SDS, je prav »vojna s tajkuni«, ki jo je premier opisal kot spopad demokracije s tranzicijskimi koristolovci.

dica uspeha in neuspeha: uspeh je videti v tem, da so ob izdatnem prodoru razvojnih konceptualnih dilem zimzelene zgodovinske teme kulturnega boja stopile v ozadje, neuspeh pa, da vlada ni nadaljevala po obljubljeni poti liberalizacije, opozicija pa je za zdaj še vprašljivo opravila s svojo katarzo. Padec velikih ideoloških tabujev pomeni, da pred obema taboroma tudi v Sloveniji stoji samo realističen liberalni reformni program, ob katerem razprava teče le o več ali manj (pravne) države, o bolj konservativnih ali liberalnih vrednotah. Levsredinski »trojček« SD, Zares in LDS v tej obamovski smeri sprememb že oblikuje svojo programsko ponudbo, SDS pa

O avtorju

Dr. Milan Balažič je diplomiral iz politologije na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, magistriral in doktoriral pa na Filozofski fakulteti v Ljubljani. V politično življenje se je začel vključevati v 80. letih prejšnjega stoletja, ko je bil med drugim član Zveze socialistične mladine Slovenije, član kolegija Odbora za varstvo človekovih pravic, član ZKS – Stranke demokratične prenove, krajše obdobje pa tudi njen podpredsednik. Med drugim je bil član prve demokratično izvoljene skupščine. Kasneje je deloval na ministrstvu za zunanje zadeve. Danes je publicist in predavatelj na FDV. Znan je po svoji kritičnosti tako do „levih“ kot do „desnih“ politikov.

se še ni izjasnila, ali kani nadaljevati z izvirnim in opuščenim liberalnim volilnim programom iz leta 2004 ali s poznejšo prakso vseobvladovanja (civilno)družbenih in gospodarskih sfer. Račun prihaja: SDS se je nekoliko prepozno spomnila svoje kritike vladanja stare LDS, vmes pa ni razgradila njenega oblastnega mehanizma, temveč ga je izrabila sebi v prid in utrdila. Z istim (opozicijskim) političnim orožjem SDS izpred štirih let se s pozicije vladajočega ne da več zmagati, saj volivcem po štirih letih trdne desnosredinske oblasti argument o »12 letih na 50 podlage« pač ne deluje več prepričljivo.

Predvolilne taktike Če torej Janša ne bo odločno nadaljeval v načrtani protitajkunski smeri, bo volivcem dal vtis, da je nemočen in da ga je treba nagnati z oblasti, ker ni sposoben uresničiti svojih napovedi. Zato je zanj nujno, da obdrži pobudo ne glede na to, da je vladna koalicija praktično že razpadla in da je tik pred iztekom mandata. Če bodo volivci prepričani, da SDS ve, kaj hoče, da napada, da hoče končati, kar je začela, potem obstaja možnost, da se prime zgodba o »nedokončanem projektu«: še en mandat, pa opravimo, kar je treba – sami, če ne gre drugače. Na koalicijske partnerje SDS tako ali tako ne more preveč računati: SLS je dotolčena s tajkunstvom, NSi je stranka pred propadom, DeSUS škili na levo. V nasprotnem bo – čeprav se je SDS izkazala sposobna vladanja – del njenih volivcev odšel k SD, sploh če se bo

znal Pahor predstaviti kot pametna alternativa, ki bo pri reformah in protitajkunstvu nadaljevala tam, kjer se je Janša ustavil. Za SDS se kot edina realistična opcija ostajanja na oblasti kaže velika koalicija s SD, zato podpredsednik SDS Zver »vabi vse k oblikovanju vlade« (mimogrede: na volilno telo slabo deluje, ko Zver napoveduje, da je mogoča tudi koalicija SDS z Jelinčičem, saj to sporoča, da gre stranki že zelo slabo). Podpredsednik SD Lukšič mu odgovarja, da je »SDS zakockala svojo koalicijsko sposobnost in je zdaj koalicijsko najmanj sposobna stranka, ki se kot takšna ponuja vsem«. Med svojim vladanjem naj bi bila SDS namreč pokazala, da je zelo slab partner, ki se predvsem ukvarja s tem, kako svoje partnerje uničiti. Čeprav ima Pahor glede tega težave s svojim volilnim telesom in stranko, je donedavnega dopuščal možnost velike koalicije. Ko pa se je pokazalo, da je Janša na volitvah premagljiv, je začel govoriti o prelomu z dosedanjim načinom vladavine, kjer potem SDS ne bi smela sodelovati v novi vladi: »Slovenci naj jasno izberejo, ali želijo, da se dosedanja politika nadaljuje, in dajo mandat Janši ali pa želijo spremembe in dajo mandat meni.«

Pahor ali Janša? Kot vse kaže, bo na letošnjih državnoborskih volitvah odločanje volivcev potekalo izrazito bipolarno: za levico ali desnico, za Pahorja ali Janšo, pri čemer si lahko prvi obeta zavezništvo z dvema konsolidiranimi socialno-liberalnima strankama (Zares in LDS), drugi pa se prav tu sooča z velikim primanjkljajem. Pravzaprav bodo volivci izbirali med podporo sedanjim vladam in proti njej, iz tega naslova pa lahko SDS (p)ostane sicer največja parlamentarna stranka, vendar v globoki opoziciji. Kot da bi se v rezultanti pomanjkanja relevantnih zaveznikov potrjevala ocena še ene Janševe »odstopljene« figure – raz-

Če bodo volivci prepričani, da SDS ve, kaj hoče, da hoče končati, kar je začela, obstaja možnost, da se prime zgodba o »nedokončanem projektu«.

vpite Andrijane Starina Kosem: »Janševa logika je vedno bila, da je treba najprej uničiti tekmece v svojem taboru.« Tako se v nekdanji tako rekoč monolitni vladni koaliciji kažejo veliki prepadi, medtem ko se nekoč sprta in razbita opozicija uspešno dogovarja o povolilnem povezovanju. Pahor si seveda ne želi »hrvaškega scenarija« in hoče, da SD tudi kot posamična stranka premaga SDS: »Do volilne zmage se bomo dokopali sami ali pa je ne bomo dosegli«. Zmaga nad SDS namreč Pahorju omogoča, da kot mandatar v največji meri sam postavlja pogoje in oblikuje novo vladno koalicijo po lastnih interesih. Ker bodo volitve pred nami svojevrstna inventura desetletja in pol trajajočega obdobja tranzicije, privatizacije in tajkunizacije in ker morata oba glavna akterja v svoji politični držbi »do konca«, lahko torej pričakujemo najbolj brezkompromisno predvolilno kampanjo od prvih demokratičnih volitev leta 1990 sem. **D**

Kaj je Kučan zamolčal?

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Andreja Velušček, Bor Slana, Srdjan Živulović/Bobo, STA

Glavnina slovenskih tajkunov zagotovo ni v SLS, temveč spadajo pod okrilje SD, LDS in Zaresa.

Forum 21 jih štiti, njegov predsednik pa zavaja javnost in širi neresnice.

Predsednik vlade Janez Janša je v pogovoru za tednik Reporter dejal, da vidi resno nevarnost za Slovenijo in njeno demokracijo v tranzicijskem kapitalu, ki si je brezobzirno prigrabil velikanski vpliv vključno z večino medijev, prek katerih si poskuša podrediti presojo o tem, kaj je v Sloveniji prav in kaj narobe. Janša je dejal, da je govorjenje o vojni proti tajkunom pretiravanje. Zatrnil je, da gre za normalno delo pristojnih orga-

nov pri zatiranju gospodarskega kriminala. »Tega pa v veliki meri v času vladavine LDS in SD ni bilo,« je opozoril. Ker poskušajo nekateri v zadnjem času kot edinega ali vsaj kot enega večjih tajkunov v Sloveniji prikazati Igorja

Bavčarja, predsednika uprave Istrabenza, ki je bil predsednik nekdanjega Odbora za varstvo človekovih pravic (v letu 1988 in v času afere JBTZ), je Janša izpostavil, da se ob površnem spremljanju medijskih konstrukcij

ne more znebiti vtisa, »kot da bi hoteli Bavčarja namerno izpostavljati kot edinega tajkuna in s tem preusmerjati pozornost od največjih rib«. Na vprašanje novinarja, ali vojna proti tajkunom vpliva na odnose znotraj

V SDS so bili presenečeni nad netočno navedbo predsednika Forumu 21 Milana Kučana, da se SDS ni odzvala vabilu njegovega Forumu 21 na razpravo o gospodarstvu.

Loža Forum 21 deluje v poslovnih prostorih na Nazorjevi 6 v Ljubljani.

koalicije, je premier odgovoril, da glavna koncentracija tajkunov v Sloveniji zagotovo ni v SLS.

Tranzicijski kapital Janša vidi resno nevarnost za Slovenijo in njeno demokracijo v tranzicijskem kapitalu, ki si je brezobzirno prigrabil velikanski vpliv vključno z večino medijev, s katerimi si poskuša podrediti presojo o tem, kaj je v Sloveniji prav in kaj narobe. »Prav je seveda vse, kar počnejo tajkuni in njihovi politični podporniki. Namesto da bi bili mediji pri nas neodvisna četrtina veje oblasti, so pretežno tajkunsko orodje,« je opozoril. Pri tem pa dodal: »Stotnije vaših kolegov, ki so lani tik pred predsedovanjem EU podpisovali lažno obtožbo zoper slovensko vladno, so ostale popolnoma tiho, ko so iz poštnih nabiralnikov prilezli njihovi tajkunski lastniki. Ta dvojna merila in ta ideološka poravnost brezobzirnega kapitala in velikega dela novinarstva v Sloveniji sta največja nevarnost za demokracijo pri nas,« je sklenil premier.

0 tajkunizaciji v Mariboru

V preteklih dneh so v mariborskem mestnem odboru SDS pripravili posvet z naslovom Divje lastninjenje slovenskih podjetij. Osrednji gost je bil poslanec SDS Zvonko Černač, pridružila pa sta se mu predsednik mestnega odbora Gregor Pivec in podžupan iz vrst SDS Danilo Burnač. Opozorili so na nekaj ključnih vzrokov in posledic t. i. tajkunizacije. Černač je zavrnil očitke opozicije, da aktualna vlada ni storila dovolj, da bi preprečila divje lastninjenje. Po njegovih besedah velja krivdo iskati v pre-

teklosti, ko si je oblastni sistem zatiskal oči pred »tajkunsko-političnimi« povezavami. Kot je poudaril, je tajkunizacija škodljiv proces, ki lahko dodobra načne demokracijo v državi. Po njegovih besedah večina glavnih akterjev divjega lastninjenja prihaja iz političnega kroga LDS in SD. »Politika je v preteklosti po svojih najboljših močeh asistirala v tem procesu. Brez pomoči politike tajkunizacija v takšnem obsegu, kot smo mu bili priče, sploh ne bi bila mogoča.« Černač je menil, da razlogov za divje lastninjenje ni mogoče pripisati samo neustreznim zakonodaji, temveč tudi in predvsem nedoslednemu izvajanju zakonodaje. »Tisti, ki so bili na čelu regulativnih institucij, zaradi političnega in kapitalskega interesa niso odigrali vloge, ki bi jo morali.« Kot je dejal Černač, je zatajil tudi pravosodni sistem. »Pravosodje je dokazljivo neučinkovito in je hiba celotnega sistema.« Pri tem je opozoril, da bo treba v prihodnje povečati tudi učinkovitost policije in tožilstva v boju proti organiziranemu gospodarskemu kriminalu.

Černač je posebej opozoril na škodljive posledice kapitalsko-medijskih povezav. Tudi Pivec je izrazil zaskrbljenost zaradi »vse bolj agresivnega vpliva kapitala na uredniško politiko«. Pri tem se je vprašal, »ali novinarji čutijo oziroma se zavedajo tega vpliva«. Po Černačevih besedah je bil tudi Forum 21 med drugim ustanovljen z namenom prikrivanja kapitalsko-medijskih povezav. Burnač je spomnil na nekatere najbolj izpostavljene primere divjega lastninjenja, kot so Pivo-

Boška Šrota loža Forum 21 ne omenja, posredno ga torej ščiti.

Gregor Golobič in Matej Lahovnik (oba Zares), ključna akterja tajkunstva

Jože Tanko, vodja PS SDS

Igor Bavčar, Istrabenz

varna Laško, Merkur in Mercator. Po njegovih besedah državi v preteklosti ni uspelo ali pa more-

biti ni hotela vzpostaviti učinkovitih zakonskih mehanizmov, ki bi preprečili tajkunizacijo.

Predsednik Foruma 21 Milan Kučan s t. i. old boys marca 2004

Nekdanji minister za gospodarstvo in član SD Maks Tajnikar

► **Kučanove neresnice** Le nekaj dni prej je razpravo pripravil tudi Forum 21. Po pričakovanjih pa se ta ni gibal okrog tajkuni-zacije Slovenije in s tem povezane koncentracije lastništva, ampak so govorili o slovenskem gospodarstvu z vidika volilnih programov strank. Milan Kučan, predsednik Foruma 21, je dejal, so želeli s tem »olajšati odločitev, koga voliti na državnozborskih volitvah«. Povabilu naj bi se bili odzvali Zares, LDS, SD in Lipa, medtem ko so se SDS, NSi in SLS

opravičili, za DeSUS pa naj tema ne bi bila zanimiva. Kučan je na začetku razprave dejal, da so se povabilu odzvali »tisti, ki imajo kaj povedati o slovenskem gospodarstvu«. Predstavniki strank so odgovarjali na 12 vprašanj Maksa Tajnikarja, ki je vodil razpravo. Pri tem pa je Kučan »pozabil«, da je Forum 21 stranki SDS dva dni pred tem poslal 12 vprašanj in v stranki so nanje odgovorili. O tem smo pisali že v prejšnji številki našega tednika in s tem razkrinkali Kučana, ki si

pač ne želi odgovorov, ki mu ne ustrezajo, saj je to zamolčal. Ker o tem v javnosti ni bilo veliko govora, objavljamo vprašanja in odgovore, mnenje o Kučanovem ravnanju in o tem, ali govori resnico, pa naj si ustvari vsak sam.

S sestanka lože Odgovore na vprašanja, ki naj bi pomenila podlago za razpravo, objavljamo posebej. Zaradi pomanjkanja prostora tokrat objavljamo le tiste, ki se nanašajo na gospodarsko področje in o katerih je

potekala razprava. Objavljamo tudi stališča razpravljalcev na forumu, ki so zelo različna. Dodajmo, da iz nobenega poročila ni bilo mogoče razbrati, da bi o vsem tem svoje mnenje izrekel tudi Kučan. Iz poročila Slovenske tiskovne agencije je tako razvidno, da so razpravljali predvsem Matjaž Gantar, solastnik KD Group, v zadnjem času pa predsednik odbora za gospodarstvo pri LDS, Pavle Gantar, poslanec (zdaj Zaresa, prej LDS) in Sašo Peče, poslanec (zdaj Lipe,

Kaj je Kučan zamolčal?

Ali se strinjate z lastninskimi koncentracijami, kot so se zgodile v primeru Istrabenza, Laškega in Merkurja? Ali menite, da smo s tem uresničili nacionalni interes, da ostane lastnina v podjetjih slovenska? Ali predvidevate določene poteze na področju lastninske koncentracije?

Te koncentracije niso bile izpeljane na pregleđen način niti niso imeli vsi delničarji zagotovljenih enakih možnosti sodelovanja pri oblikovanju lastniške strukture. V nacionalnem interesu je delovanje pravne in socialne države, o čemer pa v teh primerih zaradi kršitev ne moremo govoriti. Že prejšnje prodaje tujcem, npr. Kompassa, Elana, Banke Koper, in tudi zadnji primer prodaje pomembnega deleža Mercatorja, ki so jih izpeljali menedžerji in nadzorniki, ki so člani ali duhovni pripadniki SD, LDS, Zaresa in delujejo pod kapo Foruma 21, v celoti demantirajo deklarativno, demagoško in populistično zavzemanje za nacionalni interes. Praksa, ki jo izvajajo, gre v povsem nasprotno smer. Vsekakor bo treba še zaostrieli zakonodajo. Pričakujemo pa predvsem red in resen nadzor nad procesi koncentracij in v primeru kršitev tudi hitro in učinkovito ukrepanje

neodvisnih institucij in regulatorjev. Do tega mandata tega ni bilo čutiti.

Ali menite, da je inflacija v Sloveniji, ki je najvišja v evroobmočju, zgolj posledica zunanjih stroškovnih šokov? Kaj boste naredili, da jo boste znižali?

Slovenija je že ob vstopu v evroobmočje imela najvišjo inflacijo, pred tem pa sploh.

Rast inflacije je svetovni problem, težave imajo tudi najbogatejše ekonomije in tudi najbogatejše države sprejemajo ukrepe za odpravo posledic inflacije za najšibkejšje sloje. Prav pri odpravi posledic inflacije sta ta vlada in koalicija storili zelo veliko. Drži pa trditev, da je največji del porasta inflacije »uvožen« z naftnimi derivati in hrano. Ti imajo pomembno višjo utež v slovenskem indeksu cen kot v državah evroobmočja. To pomeni, da imajo višje cene nafte in hrane bistveno večji vpliv na inflacijo v Sloveniji kot v drugih državah evroobmočja.

Ob tem pa je treba upoštevati, da so dali domači inflaciji dodaten pospešek še lastniki – menedžerji živilskih podjetij, ki so z netransparentnimi in nezakonitimi dejanji »osvojili« podjetja v imenu nacionalnega interesa, kar javno zagovarjata levica in Forum 21. Z

nesorazmerno visokimi dvigi marž so zidali končne cene in obremenili predvsem najrevnejše sloje prebivalstva. Pričakujemo, da bodo UVK, ATVP in drugi opravili naloge, ki jim jih nalagajo zakoni. Če se bo pokazalo, da je treba pravno podlago še kje dodelati, bomo to prav gotovo storili.

Gospodarska rast je v preteklih letih v veliki meri temeljila na domačih investicijah v cestno infrastrukturo, ki so jih izvajala domača podjetja. Ta investicijski val se bo kmalu končal. Ali ga boste s čim nadomestili?

Visoka in zdrava gospodarska rast je v preteklih letih v Sloveniji temeljila na visoki rasti izvoza in investicij. Na področju investicij v javno infrastrukturo bo tudi po dokončanju AC ostalo še veliko dela na državnih in drugih cestah, železnici, komunalnih omrežjih ... Začeli se bodo tudi projekti iz Resolucije o nacionalnih razvojnih programih 2007–2023, svoj prispevek pa bo dal tudi razvoj malega gospodarstva in velikih sistemov. Verjamejo, da bo mnogo teh investicij financiranih na podlagi javno-zasebnega partnerstva. Vsekakor bomo permanentno skrbeli, da bomo imeli tak davčni, normativni in administra-

Vse poti koncentracije lastništva vodijo v SD, LDS in Zares.

Mariborski mestni odbor SDS je pripravil okroglo mizo o divjem lastninjenju.

prej SNS) ter France Križanič, solastnik in direktor zasebne družbe EIPF, član SD. Drugih razpravljavcev očitno ni bilo, saj jih niso povzeli niti v STA niti v drugih medijih. Dodajmo, da je bila udeležba dokaj slaba. Matjaž Gantar, ki vodi odbor za gospodarstvo v LDS, se je strinjal s koncentracijo lastništva, do katere je prišlo v primerih Pivovarne Laško, Istrabenza in Merkurja. »Koncentracija je legalen pojav,« je poudaril. S koncentracijo lastništva sta se strinjala tudi Sašo

Peče in Pavle Gantar, medtem ko je Križanič prepričan, da je šlo v teh primerih za prikrito kupovanje deležev. Pavle Gantar je ob vprašanju inflacije izpostavil, da se je vlada nanjo odzvala prepočasi in da je treba ob tej problematiki voditi anticiklično politiko. Križanič je prepričan, da mora država vzpostaviti sistem oblikovanja pravičnih plač in zagotoviti fleksibilnost delovnih mest. Konkurenčnost gospodarstva in financiranje javne porabe sta glavni rešitvi visoke inflacije,

je dejal Matjaž Gantar, medtem ko je Peče prepričan, da so vzroki za visoko inflacijo v nefleksibilnosti proračunskih prihodkov. Mnenja navzočih predstavnikov strank so se razlikovala tudi o brutozadolženosti Slovenije. Po Pečetovih besedah je Slovenija zadolžena primerljivo z drugimi državami, da pa manjka strategija vračanja omenjenega dolga. Za Matjaža Gantarja je naša država ena manj zadolženih v območju evra, problem pa je prelivanje dolga v končno potrošnjo. Da se

je dolg države povečal, je opozoril tudi Križanič, Pavle Gantar pa je poudaril, da lahko zadolževanje države povzroči finančno nestabilnost. Medtem ko si Matjaž Gantar želi, da bi bila Slovenija prijaznejša do kapitala, tudi tujega, želi Peče Slovenijo kot človeku prijazno državo. Več tujega kapitala si želi tudi Pavle Gantar, spodbujanje neposrednih investicij tam, kjer se pokaže interes, in ustvarjanje razmer za neposredne tuje investicije pa je izpostavil Križanič. **D**

tivni okvir, ki bo omogočal najboljše razvojne odgovore na izzive, ki jih bodo prinašale razmere. Da to zmoremo, smo že dokazali, saj imamo v tem mandatu najvišjo rast v svoji zgodovini in eno najvišjih v Evropi.

V zadnjih letih je nastal velik razkorak med rastjo domačih cen in cen na trgih, kamor slovensko gospodarstvo največ izvažja. To je zagotovo resno onemogočilo konkurenčnost izvoz slovenskih podjetij ... Kaj boste naredili, da bi s tega vidika slovensko gospodarstvo postalo znova konkurenčno?

Reforme oziroma razbremenitve, ki smo jih izpeljali na davčnem, administrativnem in drugih področjih, so pustile prebivalcem in gospodarskim družbam veliko sredstev, s katerimi so lahko bolj uspešno in učinkoviteje začeli z novim razvojnim ciklom, ki se odraža v izredno visoki gospodarski rasti, ki je ena najvišjih v evroobmočju. Ta temelji predvsem na visoki rasti investicij in izvozu, torej ima zdravo podlago. Če ne bi bili konkurenčni, ne bi bilo mogoče tako uspešno prodajati v tujino, še posebej ker večinoma prodajamo industrijske izdelke. Konkurenčnost v predelovalnih dejavnostih v Sloveniji se je v primerjavi z državami

evroobmočja najmanj poslabšala, stroški predelovalnih dejavnosti pa so realno celo upadli.

Investicije in izvoz so najintenzivnejše prav v zadnjih treh letih. Visoka rast investicij v posodobitve opreme in v nove programe omogočajo rast storilnosti, konkurenčnosti, plač in zaposlovanja. Vsekakor bomo sledili vsem rešitvam, ki bodo poleg visoke gospodarske rasti zagotavljale tudi primerljiv in sprejemljiv ekonomsko-socialni položaj zaposlenih.

Brutodolg Slovenije do tujine je v zadnjih štirih letih hitro narasel. Kaj boste naredili, da se ta trend na bo nadaljeval v prihodnje?

Vladna fiskalna politika je omejevalna povsod tam, kjer vlada lahko ukrepa. Že drugo leto zapored bomo imeli proračunski presežek, v strukturi BDP se pomembno zmanjšuje javna poraba, prav tako se relativno in absolutno znižuje javni dolg. Ti trendi so zelo pozitivni. Dolg širšega sektorja države po evropsko primerljivi metodologiji ESA – 95 se je v času mandata te vlade znižal za več kot 3,5 odstotne točke BDP. Med državami evroobmočja ima tako samo Luksemburg nižji javni dolg kot Slovenija. Narašča pa zadolževanje zasebnega sektorja, kar je znak večjega zaupa-

nja in optimizma in k čemur prispevajo tudi ugodne dolgoročne napovedi. Kljub temu pa je bruto zunanji dolg v Sloveniji v odstotkih BDP najnižji med državami evroobmočja.

V Sloveniji je malo tujega kapitala. Se strinjate s to trditvijo? Kaj nameravate narediti na tem področju?

Res ga je manj, kot bi ga lahko bilo. Največja ovira večjemu pridoru tujega kapitala je t. i. nacionalni interes, ki je naš prostor skoraj zaprl in ki preprečuje vstop konkurence v najpomembnejša slovenska podjetja in institucije – v t. i. družinsko srebrnino. Interesno povezana omrežja s politično podporo SD, LDS in Zaresa, za katerimi stoji loža Forum 21, poskuša na vse načine preprečiti vstop zdravega tujega kapitala, čeprav to poslabšuje konkurenčnost, dviguje cene prehrabmenih in drugih izdelkov, kar po nepotrebnem prazni žepe državljanov in vpliva tudi na njihov slabši življenjski standard. Svobodna gospodarska pobuda in pretok kapitala morata zadihati s polnimi pljuči. Treba se je namreč zavedati, da prav mala in srednja podjetja v Sloveniji ustvarijo največ novih delovnih mest.

Opomba: Vprašanja: Forum 21; Odgovori: SDS

S pokrajinami do manjših razlik

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Projekt ustanavljanja pokrajin je treba nujno izvesti, če želimo dobro državi in njenim državljanom. Na boljšem bi bili vsi. Politiki, ki temu nasprotujejo, ne delajo v dobro Slovenije.

Slovenija se je v evropskem prostoru uveljavila kot konkurenčna in enakovredna partnerica. V času po osamosvojitvi je dosegla velike premike na mednarodnem področju, postala je članica EU in Nata. V procesu notranje organizacije države je prišlo do odločitve o ustanovitvi pokrajin kot druge ravni lokalne samouprave, cilj pa je, da bi država tako bolje opravljala javne zadeve. Vzpostavitev pokrajin je torej odgovor na ugotovitev, da razreševanja regionalnih problemov ni mogoče poenostaviti na odnose med državo in občinami. Lokalna samouprava namreč kaže demokratičnost vsake države, pri čemer je v ospredju državljan, ki mu morajo biti namenjene vse dejavnosti v lokalnih skupnostih. Gre za kakovost življenja ljudi, za naravnost javnih služb na njihove sodobne potrebe in interese.

Posvetovalni referendum, na katerem smo se državljani in državljanke odločali za uvedbo pokrajin ali proti njej, je za nami. Izidi so pokazali, da je velika večina ljudi, ki so se referenduma udeležili, glasovala za uvedbo pokrajin, ki je pomemben vladni projekt.

Pokrajinska organiziranost bo decentralizirala Slovenijo in pospešila njen enakomerni razvoj, saj bodo pokrajine samostojen upravnopolitični podsistem lokalne samouprave. Projekt vodi služba vlade za lokalno samopravo in regionalno politiko.

Kako naprejš? Na referendumu so volivci izrazili podporo uvedbi pokrajin v Sloveniji, in sicer v takšni obliki, kot so bile predlagane. Pri tem lahko izpostavimo volivce na območju mestne občine Ljubljana, kjer so z izkazano podporo za status Ljubljane kot

samostojne pokrajine potrdili sklep mestnega sveta, ki je to predlagal. Izide referenduma bo po besedah premierja Janeza Janše vlada podrobno analizirala ne samo po pokrajinah, temveč tudi po občinah. Podrobnejša analiza bo narejena tudi za predlagano osrednjeslovensko pokrajino, ki je volivci niso izglasovali, zaradi česar bo treba pripraviti nov

predlog oziroma posodobiti predlog ene prejšnjih različic, ki je predvideval delitev tega območja na dve pokrajini. Vlada bo torej referendumske izide spoštovala v celoti, novi predlog pa naj bi hitro pripravila in ga poslala v parlamentarni postopek.

Zakaj členitev? Poglejmo, zakaj je členitev na pokrajine nujna.

Jankovič je doživel nezaupnico.

Minister Ivan Žagar

Cilj členitve Zdaj v Sloveniji kot temeljne lokalne skupnosti delujejo občine. Obseg njihovega delovanja je razmeroma velik in zajema večino nalog, pomembnih za življenje ljudi. Cilj pokrajinske členitve Slovenije je decentralizacija dela oblastnih funkcij in prenos upravljanja javnih zadev z državne na pokrajinsko raven, kar je povezano tudi z uresničevanjem načela subsidiarnosti. Regionalna samouprava je tako bistveni sestavni del države in primerna raven oblasti za uresničevanje vrste javnih zadev, ki se na tej ravni opravljajo učinkovitejše in bolj racionalno, bližje ljudem ter v njihovo korist. Vzpostavitev pokrajin je podlaga za hitrejši in enekomernejši razvoj Slovenije. Pokrajinam bodo poverjene naloge, ki pomenijo usklajevanje in načrtovanje dejavnosti, ki presegajo lokalne meje in se nanašajo na razvoj večjih območij. Pokrajine bodo

Prekmurje in druge pokrajine, ki zaostajajo v razvoju, bi dobile 10-krat več denarja kot zdaj.

samoupravne lokalne skupnosti s statusom pravne osebe, z lastnim premoženjem in z lastnimi finančnimi sredstvi, z izvirnimi pristojnostmi in z neposredno izvoljenim predstavniškim organom. Uvedba pokrajinske samouprave pa ne bo zmanjšala samostojnosti občin.

Zmanjševanje razlik Temeljni namen decentralizacije Slovenije je torej doseganje večjih narodnogospodarskih koristi. O razvojnih razlikah, zaradi katerih se pokrajine ustanavljajo, zgovorno pričajo statistični podatki, npr. porazdelitev BDP (kupne moči na prebivalca), ki je na ravni 12 statističnih regij med najbolj razvito ljubljansko pokrajino in najmanj razvito pomursko (prekmursko-prleško) v razmerju 1:2, še bolj zaskrbljivo pa je, da se razlike povečujejo. To se odraža tudi pri številnih drugih kazalnikih, ki govorijo npr. o stopnji revščine ali višini povprečne netoplače v Sloveniji v posamezni regiji; ta je v letu 2007 v najrazvitejši regiji (osrednjeslovenski) znašala 921,17 evra, v najmanj razviti pomurski (na prekmursko-prleškem območju) pa 781,59 evra.

Ljubljana bi dobila več Dohodnina je pomemben vir financiranja lokalne samouprave. Če jo razdelimo po prebivalcih, je po zadnjih podatkih razmerje med najbolj razvitimi (Trzin, zelo blizu je Ljubljana) in najmanj razvitimi občinami, ki verjetno niso po naključju znova v Prekmurju (Hodoš, Kuzma, Rogoševci) do 1:12. Z ustanovitvijo pokrajin bodo najmanj razvita okolja dobila približno desetkrat več sredstev kot doslej, kar je na letni ravni dodatnih 1,2 milijarde evrov. Mestna občina Ljubljana bi na primer dobila dodatnih 130 milijonov evrov,

in sicer 68 milijonov za obvezne, drugo pa za razvojne naloge. O razporejanju teh sredstev bodo odločale pokrajine (izvoljeni člani in članice pokrajinskih svetov) in ne državni uradniki, s čimer se bodo poenotile resorne politike, učinkovitost rabe sredstev pa bo zanesljivo večja. Pomembno je, da o tem odločajo prebivalci posameznih območij, ne pa da odločitve za njihovo prihodnost sprejemajo tam, kjer njihovih problemov ne poznajo.

Zakaj torej pokrajine? Na dlan je torej, da o nujnosti ustanovitve pokrajin v Sloveniji pričajo številni kazalniki, od notranjepolitičnih do mednarodnih. Zdaj so območja v Sloveniji v neenakopravnem položaju, kar pomeni, da državljani nimajo enakih ali primerljivih življenjskih razmer. Ekonomska rast, sonaravni razvoj in kakovostne javne službe se lahko učinkoviteje uveljavljajo, če oblastne institucije niso centralizirane. Razvoj lokalne samouprave in pretirana centralizacija nalog v Sloveniji izražata potrebo po krepitvi moči občine v razmerju do države, in sicer prek pokrajine kot druge ravni lokalne samouprave. Pokrajina bi tako hkrati opravljala nekatere državne naloge in samoupravne naloge lokalnega pomena.

Zaušnica Jankoviću O uvedbi pokrajin je pristojna vladna služba pripravila številne analize in pojasnila. Večina je objavljena tudi na spletni strani, od koder smo povzeli del uvodnega besedila. Zato zelo moti, ko nekateri nasprotniki uvedbe pokrajin zavajajo javnost, da resorni minister ni pripravil niti ene

Predsednik Türk v primežu SD?

Da je Danilo Türk, predsednik države, očitno v primežu strank, s katerih podporo je kandidiral na predsedniških volitvah, dokazuje njegova izjava na eni od komercialnih televizijskih postaj. Dejal je, da nizka udeležba na posvetovalnem referendumu o pokrajinah načenna kredibilnost izidov. Po njegovem mnenju je treba glede tega vprašanja doseči »višjo raven poenotenja«; narava te tematike je namreč, ugotavlja slovenski predsednik, takšna, da zahteva precej razprave. Pri tem predsednik 'pozablja', da štejejo glasovi tistih, ki so se udeležili referenduma, in da udeležba pri tem ni relevantna. Razprava o pokrajinski zakonodaji v Sloveniji poteka že dolgo, zasnovale so jo že prejšnje vlade, leta 2005 pa je bila spremenjena tudi ustava. Zdaj se je izkazalo, da so Pahorjevi Socialni demokrati, ki so se ves čas zavzemali za uvedbo pokrajin, to delali s figo v žepu, ker jim očitno ne gre za to, da bi se Slovenija enakomerno razvijala.

Danilo Türk, predsednik države

analize in podobno. Med njimi omenimo ljubljanskega župana Zorana Jankovića, za katerega je referendum v bistvu pomenil zaušnico. Omenili smo že, da so se prebivalci Ljubljane kljub Jankovićevim pozivom, naj se ne udeležijo referenduma, odločili, da Ljubljana postane samostojna pokrajina. Janković je pred referendumom dejal, da minister Žagar ni pripravil niti ene analize, kaj pomeni različno število pokrajin glede na vire dohodkov in prihodkov, glede na vsebino, kaj se bo delalo, in tudi glede na prenos kadrov. V vladni službi so se na to nemudoma odzvali in pojasnili, da tovrstne očitke odločno zavračajo, saj je njihov cilj očitno le lastna politična promocija oz. medijsko izpostavljanje. Pojasnili so, da je posvetovanje z državljani eden od načinov, kako lahko dr-

žavljeni na demokratičen način vplivajo na politiko in odločitve, prav tako pa lahko dialog izboljša kakovost predlogov. Odločitev državljanov in državljanov na referendumu bo usmeritev za nadaljnje delo državnega zbora in tudi zaveza poslancem za vse nadaljnje odločitve. Državni zbor bo tako na podlagi volje ljudi lahko natančneje sooblikoval pokrajinsko delitev. Zdaj, ko so znani izidi posvetovalnih referendmov za vseh 13 območij, je tudi več informacij iz lokalnih okolij, zato bodo v prihodnje manjše možnosti za kakršne koli politične oz. predvolilne manipulacije, ki smo jim danes priče.

Nobenih novih davkov Projekt ustanavljanja pokrajin je naravnano tako, da ne prinaša novih finančnih bremen, pač pa racionalnejše upravljanje. Pokrajine bodo namreč financirale svoje naloge s prihodki od davkov in drugih dajatev, ki so sedaj prihodek države. Predlog zakonov torej ne predvideva povečevanja davkov in tudi ne novih davčnih bremen, le državni finančni viri se bodo preporazporedili. Prav tako zaradi pokrajin ne bo nove administracije, ampak se bodo obstoječa delovna mesta prenesla z državne na pokrajinsko raven, kjer bo mogoče tudi učinkoviteje vplivati na produktivnost tega kadra. **D**

Ljubljana bo kot pokrajina prejela dodatnih 130 milijonov evrov.

Boj proti podnebnim spremembam

Damjan Popič, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Osutek strategije prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam je prvi strateški dokument, ki daje ključne smernice za prilagoditev na podnebne spremembe in bo hkrati podlaga za nadaljnje ukrepe.

Slovensko kmetijstvo se bo v prihajajočih letih spopadalo s številnimi izzivi, kot so mednarodna konkurenca, nadaljnja liberalizacija trgovinske politike in upadanje prebivalstva. Zaradi podnebnih sprememb bo stiska še večja, izživi pa težji in dražji. Predvidene podnebne spremembe bodo prizadele pridelek, živinorejo in lokacijo proizvodnje, kar bo ogro-

povečanju vsebnosti toplogrednih plinov in sulfatnih aerosolov temperatura zraka na celotnem območju države dvignila, količina padavin poleti pa zmanjšala tudi za petino. Na kmetijskem ministrstvu, kjer so pripravili predlog strategije, v prihodnosti poleg tega pričakujejo tudi bolj omejene vodne vire in večjo intenzivnost ter pogostnost ekstremnih vremenskih dogodkov.

znovrstni ter zajemajo blage in razmeroma poceni pa tudi drage varovalne in preselitvene ukrepe. Med prvimi velja omeniti varovanje vode, učinkovito rabo nezadostnih virov vode, spremembe pri kolobarjenju in datumih setve, uporabo proti suši odpornih poljščin, ohranjanje prilagoditvene zmoglosti gozdnih drevesnih vrst za spremembe v okolju, prilagajanje gospodarjenja z narav-

nimi ekosistemi in ukrepanje ob motnjah ter javno načrtovanje in ozaveščanje javnosti.

Različni ukrepi Ukrepi so potrebni tudi v javnem sektorju, npr. prilagajanje rabe prostora ali posodabljanje strategij za ravnanje v morebitnih naravnih nesrečah ter zgodnji sistemi za opozarjanje nanje. V letu 2009 naj bi za izvajanje strategije namenili osem milijonov evrov, leto pozneje deset in čez dve leti 15 milijonov evrov.

Po besedah agrometeorologinje in predsednice komisije za pripravo strategije dr. Lučka Kajfež Bogataj je namen prilagajanja strategije zmanjšati tveganje in škodo zaradi sedanjih in prihodnjih škodljivih učinkov podnebnih sprememb. Strategija temelji na petih podpornih stebrih. Prvi vključuje izobraževanje, ozaveščanje in svetovanje, drugi raziskave podnebnih sprememb ter prilagajanje kmetijstva in gozdarstva, tretji krepitev zmogljivosti za obvladovanje prilaganja kmetijstva in gozdarstva, četrti ukrepe kmetijske in gozdarske politike ter spremembe obstoječe zakonodaje, peti pa krepitev mednarodnega sodelovanja in partnerstva.

Strategija med drugim predvideva ustanovitev slovenskega

Tudi če bi ta trenutek vse emisije toplogrednih plinov zmanjšali na nič, bi se podnebne spremembe še nadaljevale.

zilo kmetijski prihodek in morda povzročilo opustitev zemljišč v nekaterih predelih. Proizvodnja hrane je lahko ogrožena zaradi vročinskih valov, suše in škodljivcev, pogostejši bodo izpadi pridelka. Zaradi večje spremenljivosti količine pridelka bo vse bolj ogrožena tudi svetovna preskrba s hrano. V zvezi s tem bo v prihodnosti treba ovrednotiti morebitne posledice povečanja biomase za proizvodnjo energije na svetovno preskrbo s hrano.

Posledice podnebnih sprememb so tudi pri nas že precejšnje in izmerljive. Slovenija se je v zadnjih 50 letih ogrela za več kot eno stopinjo Celzija, kar je več od svetovnega in evropskega povprečja. Časovne spremembe letne količine padavin na večini območij Slovenije za zdaj niso statistično značilne, a pri padavinskem režimu opazimo upadanje količine padavin v prvi polovici leta in naraščanje v drugi polovici.

Strategija prilagajanja podnebnim spremembam predlaga konkretne ukrepe v javnem in zasebnem sektorju, ki so zelo ra-

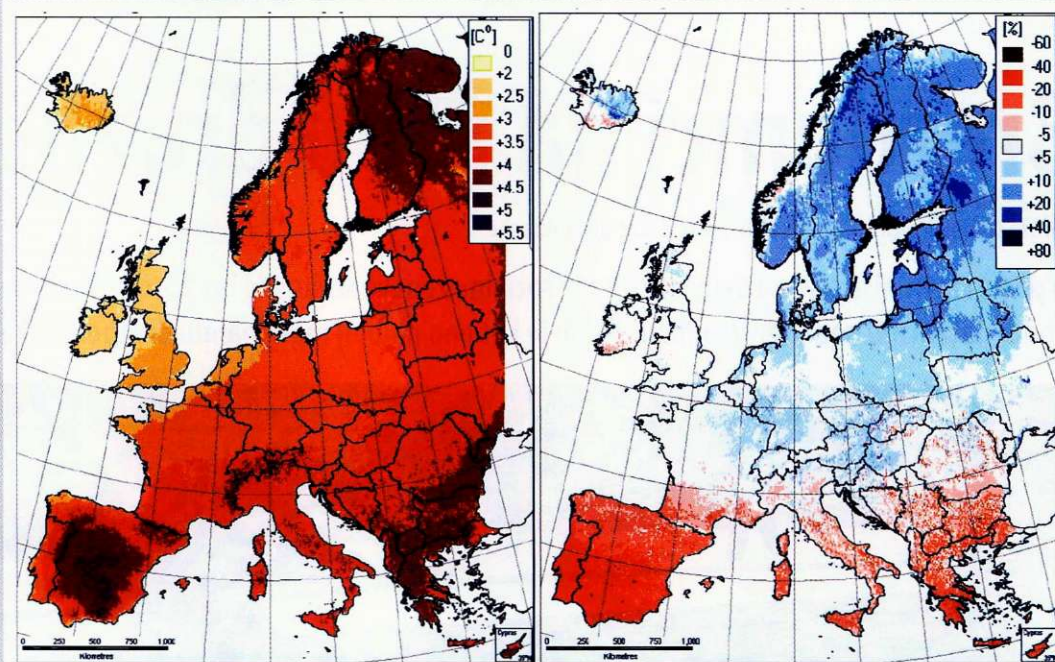

Minister za kmetijstvo Iztok Jarc

Dr. Lučka Kajfež Bogataj

Črne napovedi Projekcije podnebnih sprememb za Slovenijo kažejo, da se bo ob predvidenem

Sprememba povprečne letne temperature do konca tega stoletja v Evropi

centra za prilagajanje kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam, vzpostavitev celovitega kakovostnega in javnosti odprtega informacijskega sistema za spremljanje vpliva podnebnih sprememb ter vzpostavitev sistema zgodnejšega obveščanja o naravnih nesrečah.

»Tudi če bi ta trenutek vse emisije toplogrednih plinov zmanjšali na nič, bi se podnebne spremembe še nadaljevale. Prilaganje je nuja in seveda preventivni ukrep, če po naključju mednarodni dogovori o zmanjševanju toplogrednih plinov ne bodo uspeli,« je ob predstavitvi dodala Bogatajeva. Ministrstvo je poleg priprave strategije začelo tudi s posameznimi prilagoditvami kmetijske politike. Posebno pozornost so namenili sofinanciranju zavarovanj v kmetijstvu, obnovi in vzpostavitvi novih hidromelioracijskih sistemov ter v javne razpise novega programa razvoja podeželja vključili investicije v kmetijsko gospodarstvo, ki kmetijsko proizvodnjo prilagajajo podnebnim spremembam in varujejo okolje.

»V letošnjem letu bo ministrstvo za sofinanciranje zavarovanj namenilo 6,1 milijona evrov. Zavarovati je mogoče posevke in plodove pred nevarnostjo toče, požarom, udarom strele, spomladansko pozebo, zmrzaljo ali slano, če ta povzroči spomladansko pozebo, pred poplavami, viharji, živali za primer bolezni, proti katerim se je mogoče zavarovati, ter vzrejo vodnih živali v ribogojnicah,« je dejal Jarc in dodal, da zavarovanje pred sušo še ni mogoče, se pa ministrstvo z zavarovalnicami dogovarja tudi o tej možnosti.

Kot je dejal Jarc, ministrstvo v okviru dejavnosti novega programa razvoja podeželja podpira tudi naložbe v namakalno infrastrukturo v male in velike namakalne sisteme, posodobitev že obstoječih namakalnih sistemov ter vzpostavitev demonstracijskih namakalnih centrov. Javni razpisi za te namene bodo predvidoma objavljeni aprila. Naložbe bodo financirane do 100 odstotkov upravičenih stroškov, skupno pa bo razpisanih 26 milijonov evrov.

Kako preprečiti nesreče? Poleg teh ukrepov so načrtovani še mnogi drugi, predvsem na ravni preprečevanja naravnih škod in učinkovitega popravljanja že nastale škode. Ukrep, ki je bržkone v največji meri usmerjen v preventivno delovanje, je uvedba razširjene izobraževalne infrastrukture, ki bo zajemala vključevanje vsebin o vzrokih in posledicah klimatskih sprememb ter seveda o prilagajanju nanje v srednjih kmetijskih in gozdarskih izobraževalnih programih, visokošolskih programih, programih vseživljenjskega učenja ter izobraževanje zaposlenih delavcev v javni upravi in kmetov – tako na samostojni ravni kot tudi na ravni različnih združenj in strokovnih društev. Za projekt ozaveščanja in eval-

vacije ozaveščenosti so načrtovane različne akcije, raziskave in javnomnenjske raziskave, hkrati pa je načrtovana tudi kmetijska in gozdarska svetovalna mreža.

Nova strategija za prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam predvideva tudi številne ukrepe za učinkovitejšo obveščanje v primerih naravnih nesreč. Tako bo uveden sistem za zgodnejše obveščanje v takih primerih, na regionalni ravni pa je načrtovana vzpostavitev poskusnih demonstracijskih centrov. Prenovo naj

bi doživeli tudi Javna gozdarska služba ter Poročevalska, diagnostična in prognostična služba za gozd, ki naj bi odslej dobili večje pristojnosti.

Glede na projekcije bodo največje obsežne naravne nesreče postale vse pogostejše in vse hujše. Preprečevanje nesreč, pripravljenost in odzivanje nanje ter obnova po njih morajo postati prednostna naloga, saj so ti ukrepi edini porok za trajnostni razvoj slovenskega kmetijstva. **D**

Površina ozemlja in pokrovnost tal, določena planimetrično, 2005 (ha)

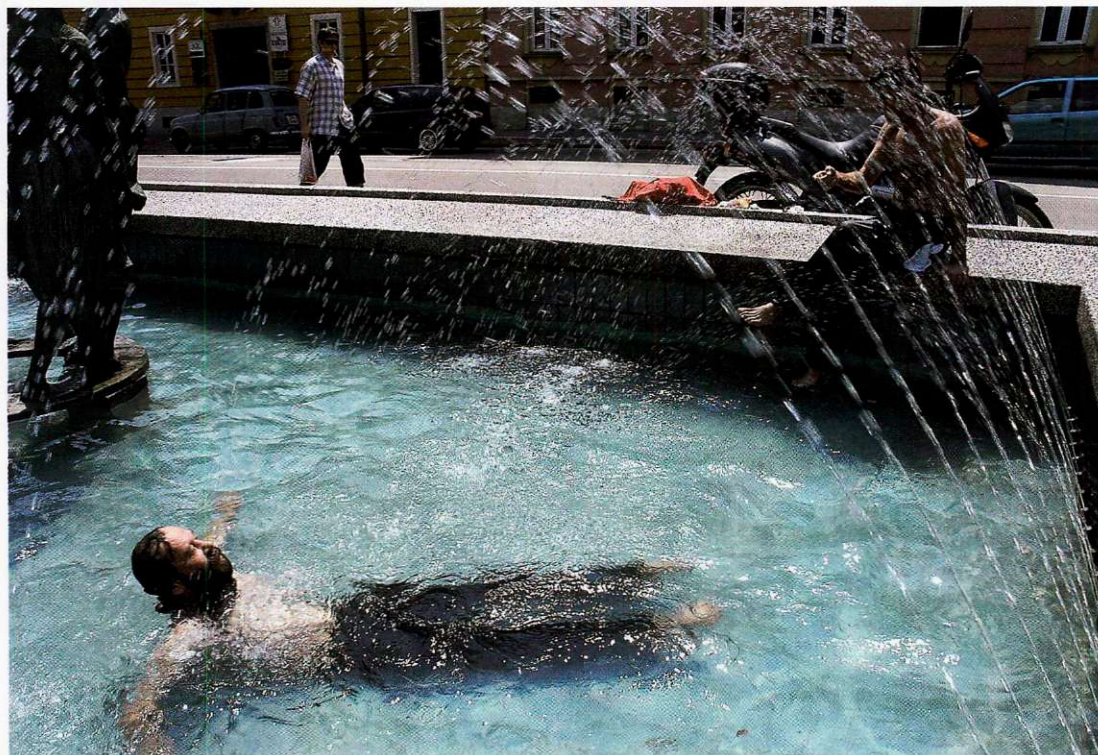
	Kategorije pokrovnosti tal					
	skupaj	gozdnate površine ¹	vse kmetijske površine ²	odprte površine ³	vode	pozidane površine
Slovenija	2.027.300	1.338.654	562.753	31.764	13.503	57.158
Pomurska	133.753	44.976	81.597	56	998	4.505
Podravska	216.967	102.785	98.569	205	2.553	9.820
Koroška	104.080	76.272	23.932	358	795	1.953
Savinjska	238.398	149.869	73.574	2.047	1.315	8.008
Zasavska	26.375	18.493	6.259	202	93	889
Spodnjeposavska	88.514	50.884	32.727	264	755	2.699
Jugovzhodna Slovenija	267.508	205.092	53.541	396	958	4.837
Osrednjeslovenska	255.496	162.689	74.857	2.269	841	11.462
Gorenjska	213.660	164.543	28.534	12.544	1.256	4.994
Notranjsko-kraška	145.634	106.738	33.750	102	2.309	1.578
Goriška	232.471	181.336	31.587	13.082	849	3.398
Obalno kraška	104.444	73.534	25.269	239	781	3.015

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Brezdomci na robu družbe

Maruša Mihelčič, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Po podatkih ministrstva za delo, družino in socialne zadeve se število brezdomcev v Sloveniji giblje med 800 in 1.500, vendar natančnih podatkov o njih ni, saj jih je kot eno najbolj marginalnih družbenih skupin težko preučevati.

Kčlanku o brezdomcih nas je spodbudilo pismo našega bralca Janeza Žontarja iz Ljubljane, ki se sklicuje na članek v Indirektu 18. junija 2008, kjer novinarka za položaj brezdomcev krivi premierja in vlado. Za večjo nazornost položaja revežev nam je bralec poslal dve fotografiji, in sicer je bila prva posneta v Šiški, druga pa v Parizu. Žontar piše: »Reveži v Šiški so preganjali mrz s steklenico vina, njihov prostor je bil dobro zavarovan z betonskim zidom. Brezdomec iz Pariza je na slabšem, ker za streho uporablja zgolj ponjavo, vendar je s fotografije razvidno, da mu hrane ne manjka.« Žontar se tudi sprašuje, ali je krivdo res mogoče pripisati vladi, kot trdi avtorica članka v Indirektu. Žontar poudarja, da so bili reveži v nekdanjem kinu Šiška že pod prejšnjo vlado, vendar z manj posteljnine.

Prikrito brezdomstvo Brezdomci so obrobna skupina, značilni pa so zlasti za večja mestna središča, kot so Ljubljana, Maribor, Celje, Koper, Jesenice. Brezdomstvo je kompleksen in strukturiran družbeni pojav, ki se kaže v več oblikah. Evropska kvalifikacija brezdomstva (ETHOS, 2004) obsega štiri temeljne in trinajst podrobnejših kategorij, ki opredeljujejo brezdomstvo. Kategorije brezdomstva so biti brez strehe nad glavo, biti brez stanovanja, bivati v negotovih ali neprimernih razmerah. Glede na to ločujemo tudi med odkritim ali vidnim ter skritim ali manj vidnim brezdomstvom, ki je zelo kompleksno, saj prizadeti posamezniki svojega položaja ne priznavajo in posledično ne iščejo institucionaliziranih oblik pomoči, kar je značilno tudi za tako imenovane cestne brezdomce, ki se po pomoč zatečejo le v skrajni

sili. Število vidnih brezdomcev se poveča zlasti v zimskem času, ko večina od njih išče zavetje pred mrazom pri različnih organizacijah. Med prikrite brezdomce spadajo zlasti deložiranci, najemniki brez najemne pogodbe, gospodinjstva v kratkotrajnih, zasilnih nastanitvenih rešitvah in mladi brezposelni.

Večinoma moški Na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve so nam pojasnili, da brezdomec lahko postaneš v različnih življenjskih situacijah in obdobjih, vsak od njih pa ima svojo življenjsko zgodbo in ozadje. Njihove zgodbe se v večini navezujejo na izgubo službe, ločitev, zasvojenost, zadolženost, nekaterim pa je brezdomstvo življenjski slog v smislu svobode, odprtosti, brezpotij. V večini primerov bi lahko brezdomce opredelili kot odrasle osebe moškega spola, ki pogosto trpijo za najrazličnejšimi motnjami, so brez sredstev za preživljanje in brez najnujnejših prostorov za bivanje. V zadnjem času se hitro povečuje število mlajših brezdomcev, predvsem tistih s težavami v duševnem zdravju in vsakodnevnih uživalcev drog, posebno kategorijo pa predstavljajo osebe z dvojno diagnozo. Ženske, ki so med brezdomci v manjšini, še v večji meri potrebujejo pomoč organizacij kot moški, saj so posebej občutljive in ranljive.

Mreža zavetišč Po različnih krajih v Sloveniji se je vzpostavila mreža centrov in zavetišč, ki lajšajo življenje ljudem brez doma. V Ljubljani tako deluje center z okrog 50 ležišč, v Mariboru s 25, v Celju s 23, v Slovenj Gradcu s 5 ležišči in zavetišče v Kopru. Po podatkih ministrstva za delo, družino in socialne zadeve je v zavetiščih za brezdomce okrog 90 ljudi, v druge programe in oblike pomoči, kot so dnevni centri za pomoč brezdomcem, svetovanja, razdelilnice hrane in oblačil ter ambulate za brezdomce, pa se

Na ministrstvu bodo v prihodnje namenili dodatna sredstva za izboljšanje položaja brezdomcev.

vključuje še približno 1.500 brezdomcev. Zavetišča so tako vladne kot nevladne organizacije organizirale predvsem v okoljih, kjer se je zaradi povečanega števila brezdomcev pokazala potreba po ustanovitvi tovrstne organizacije. Projekti zavetišč so bili izpeljani zlasti s pomočjo občin in nevladnih organizacij. Za delovanje omenjenih centrov skrbijo v prvi vrsti občine, neposredno delo v zavetiščih pa opravljajo zaposleni v programih, ki jih sofinancira predvsem ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v okviru javnih razpisov.

Socialni hospital Velik pomen imajo tudi sprejemališča za brezdomce pod okriljem Karitas, ki delujejo v Domžalah, Štepanji vasi, Mariboru in Kopru. Del njihovih dejavnosti prav tako sofinancira pristojno ministrstvo na podlagi javnega razpisa. Boštjan Cvetič iz Nadškofijske Karitas v Mariboru je zapisal, da v okviru Sprejemališča za brezdomce vsak delovni dan dajejo topel ali hladen obrok, pomagajo pri namestitvi, organizirajo prevoze, brezdomci imajo na voljo televizijo, časopis in računalnike. V centru se lahko oprhajo in dobijo nova oblačila ter obutev. Poskrbljeno je tudi za zdravstveno pomoč, za katero ne potrebujejo obveznega zdravstvenega zavarovanja. Boštjan Cvetič je pojasnil, da se tudi pri njih struktura brezdomcev nekoliko spreminja; ni več tako imenovanih tehnoloških viškov, saj so ti že večinoma umrli, pojavljajo pa se nove kategorije, in sicer na eni strani mlajši, na drugi pa starejši, ki se niso preselili oziroma se nočejo preseliti v domove za starostnike. Posebna kategorija so seveda tujci, med katerimi prevladujejo Romuni, Bolgari in Slovaki. Cvetič sodelovanje z državo ocenjuje kot dobro, vendar pravi, da ni nikoli tako dobro, da ne bi moglo biti še boljše. Na 8. vseslovenski koordinaciji v Mariboru, pri kateri so sodelovali vsi osrednji in poglobljenjši programi s področja brezdomstva v Sloveniji, so znova ugotovili, da bi bilo treba na območju celotne Slovenije organizirati nekakšen socialni hospital, v katerem bi lahko pomagali tistim brezdomcem, ki ne spadajo niti pod okrilje bolnišnic

Ležišča brezdomcev pri nekdanjem Kinu Šiška.

Se brezdomcu v Parizu bolje godi? Je za njegov položaj kriva francoska vlada?

niti v programe socialnovarstvene pomoči. Na srečanju so ugotovili, da bi bilo v Ljubljani, Mariboru in na Primorskem treba ustanoviti še dodatno ambulanto za osebe brez obveznega zdravstvenega zavarovanja. Seveda bi bila taka ambulanta dobrodošla tudi na Dolenjskem, v Prekmurju in Zasavju. Ambulanto, ki deluje v Ljubljani, lahko obiskujejo vsi brezdomci ne glede to, kje živijo.

Mladi brezdomci Glede na to, da se število mladih brezdomcev, ki uživajo nedovoljene droge, povečuje, je ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve podprlo in sofinanciralo program zavetišč za brezdomne uživalce nedovoljenih drog v Ljubljani, ki ima enajst postaj po Sloveniji, podobno zavetišče pa so odprli tudi v Mariboru. Glede na to, da raste število mladih brezdomcev, uživalcev drog, se povečuje tudi število kaznivih dejanj, saj ti posamezniki poleg prosjačenja za preživetje pogosto izberejo tudi nelegitimne načine, da pridejo

do drog. V skladu s tem policijski zapisniki beležijo vrsto manjših kriminalnih dejanj, predvsem vlome v avtomobile in stanovanja, kraje torbic, koles in drugo. Mlade želijo na pravo pot usmeriti številni mladinski centri, kjer se slednji lahko izobražujejo, izpopolnjujejo in učinkovito preživljajo svoj prosti čas. Kljub temu so mladi zaradi različnih življenjskih razočaranj pogosto znova pahnjeni na rob družbe.

Ukrepi države Marjeta Ferlan Istinič, sekretarka na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, je dejala, da bo ministrstvo v prihodnje svojo pozornost usmerilo predvsem na vzpostavitev vsaj še enega zavetišča odprtega tipa v Ljubljani z najmanj 20 mesti, posebno pa se bodo zavzemali za ustanovitev ženskega zavetišča. Razrešiti nameravajo tudi namestitveno problematiko za stare, bolne in onemogle brezdomce. Še naprej bodo izvajali ukrepe za zmanjšanje brezdomstva. Država želi omogočiti čim večjemu delu prebivalstva možnost zaposlitve, v prihodnje nameravajo povečati ponudbo socialnih in neprofitnih stanovanj. Ukrepi obsegajo tudi dodeljevanje denarnih nadomestil za preživetje, načrtno razvijanje novih socialnovarstvenih programov ter podpiranje nacionalne zveze in različnih drugih združenj. V zadnjih letih sta bila sprejeta dva pomembna sistemska dokumenta oziroma zakona, ki med drugim rešujeta problem brezdomstva. Zakon o prijavi prebivališča posamezniku, ki nima prijavljenega stalnega prebivališča, omogoča, da se za njegovo stalno prebivališče šteje naslov organizacije, kjer dobiva pomoč v materialni obliki, če na tem območju dejansko živi. Stanovanjski zakon pa določa, da morajo občine zagotavljati bivalne enote, ki so namenjene začasnemu reševanju stanovanjskih potreb socialno ogroženih enot. Vse rešitve vlade so pozitivne, vendar se zdi, da bodo brezdomci obstajali ne glede na ukrepe in barvo oblasti. ■

ma-tisk, d. o. o.

p.p. 313
špelina ul. 2
2102 maribor
slovenija

telefon
+386 (02) 330 16 30

fax
+386 (02) 330 16 65

e-mail
info@ma-tisk.si

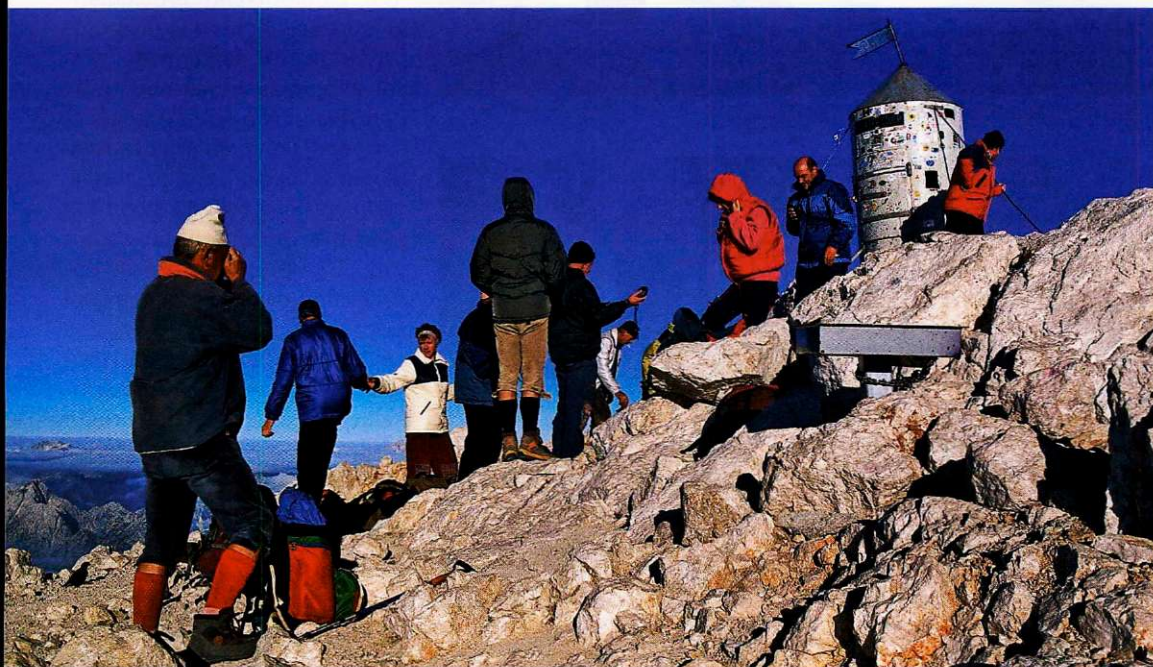
web
www.ma-tisk.si

črna na belini u barvah

Slovenski planinci vsega sveta

Lucija Horvat, foto: B. Kladnik/STO, arhiv Demokracije

Slovenci smo planinski narod, Triglav pa je naš dom in krasi tudi evrski kovanec. Med 26. in 29. junijem je na Bledu potekala prva konferenca slovenskih planincev iz sveta in Slovenije, ki jo je pripravil Svetovni slovenski kongres (SSK).

Triglav je dom Slovencev.

Zgorništvom in s planinarjenjem smo si Slovenci gradili narodno samozavest, ki je pripomogla tudi k naši državnosti, so zapisali na Svetovnem slovenskem kongresu in se zato, ker planinstvo kot pomembno vez z domovino ohranjajo in razvijajo tudi številni rojaki na tujem, na strokovni konferenci odločili širše predstaviti pomembnost te domoljubne, kulturne in športne dejavnosti. Konferenca je potekala v prostorih Triglavskega narodnega parka na Bledu, v Bohinju, Mojstrani in v drugih krajih na Gorenjskem. K sodelovanju so povabili vrsto posameznih planinskih društev v Sloveniji, zamejstvu in po svetu, Planinsko zvezo Slovenije, ministrstvo za šolstvo in šport ter ministrstvo za kulturo, Gorsko reševalno službo, Zvezo gorskih vodnikov Slovenije, Gorniški klub Skala, Slovensko vojsko – alpinistični oddelek in društva, ki v Sloveniji

delujejo na področju povezovanja s Slovenci po svetu.

Zakaj konferenca Na konferenci, ki je bila v prvi vrsti namenjena spoznavanju in povezovanju slovenskih planinskih organizacij iz sveta s sorodnimi organizacijami v Sloveniji, so osrednjo pozornost namenili predstavitvi dela, življenja in dosežkov slovenskih planinskih organizacij iz zamejstva in sveta,

ki niso le športne organizacije, so stičišče kulturnega, šolskega in gospodarskega delovanja. Marsikatero slovensko kulturno društvo ima v svojem okviru tudi planinsko-pohodne sekcije, mnoga društva na tujem pa nosijo ime slovenske gore Triglav. Na konferenci je bilo celovito predstavljeno slovensko planinstvo na tujem in njegova zgodovina, slovenske planinske koč, svetovni uspehi naših gorni-

V kraju Bariloche pod argentinskimi Andi je dejavno slovensko gorniško društvo.

kov v tujini. Udeleženci so poskušali odgovoriti na vprašanje, zakaj je tudi gorništvu dejavnost, ki je Slovence v tujini tako zelo združevala in povezovala. Udeležencem iz tujine so v okviru konference pripravili študijski izlet z ogledom gorskega sveta Bohinja in vodeni vzpon na Triglav.

Zaljubljeni v gore V uvodnem govoru je udeležence pozdravil predsednik državnega zbora France Cukjati in dejal, da ni najti naroda, ki je tako zaljubljen v svoje hribe in planine, kot je slovenski. »Slovenci radi pohajamo ne le po domačih, ampak tudi po tujih planinah. A nikjer še nisem videl tako lepo urejenih planinskih poti in planinskih koč kot v slovenskih hribovih in planinah. Nikjer toliko in tako sproščeno veselih planincev kot na tem čudovitem koščku sveta, od Mangarta do Uršlje gore, od Kanina do Snežnika,« je poudaril Cukjati. Vprašal se je, ali je še kje dežela, kjer je skoraj tri odstotke prebivalcev včlanjenih v planinsko zvezo in je na vsakih 8.000 prebivalcev eno planinsko društvo. Slovensko planinstvo ima v sebi močno državotvorno razsežnost, je ugotovil predsednik državnega zbora, prav je, da se tega zavedamo in prenašamo na svoje otroke. Cukjati je čestital Planinski zvezi Slovenije (PZS), ki nadaljuje tradicijo Slovenskega planinskega društva, ustanovljenega pred 115 leti, ter vsem slovenskim planinskim društvom, doma in v tujini, ki negujejo pristrčne družabne stike in veliko ljubezen do narave ter tako krepijo pristno slovensko identiteto.

Slovenska imena Kot prvi predavatelj je nastopil Peter Skvarča iz Argentine ter govoril o gorništvu in slovenski identiteti. Zgodovino slovenskega planinstva, tudi na tujem, je predstavil pisec vodnikov za

Konferenca slovenskih planincev z vsega sveta se je končala z mašo v Vratih.

izletnike in planince Stanko Klinar. V svojem nastopu je predsednica Slovenske konference SSK Simona Drenik spomnila, da Slovenci dosegajo tudi izjemne alpinistične uspehe v svetovnem merilu, zato ni presenetljivo, da je veliko zahtevnih smeri po svetu poimenovanih *slovenska smer*: na primer v južni strani Lhotseja, Slovenijafjeld na Grenlandiji, po Sloveniji in Slovincih se imenujeta še Campanila Esloveno (Slovenski zvonik) in Torre Tuma (Tumov vrh) v Argentini. Tudi Slovenci, ki živijo na tujem, so pustili vidne sledi v svetu gorništvu. Po besedah Drenikove med njimi izstopa Dinko Bertonec iz argentinskega kraja Bariloche, pionir gorništvu v Južni Ameriki, ki je dolgo veljal za najboljšega argentinskega plezalca.

Gorništvu je temelj Udeleženci konference so nagovorili tudi evropski poslanec Lojze Peterle, predsednik državnozborske komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Janez Kramberger, ki je prepričan, da sta planinstvo in alpinizem močno zaznamovala ljudi na slovenskem narodnostnem ozemlju, ter vodja urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan. Po njegovih besedah nosimo Slovenci gore v srcu, o Triglavu pa lahko govorimo kot o novi evropski vrednosti, ki slovenskemu narodu daje čvrste stebre kulturnih korenin v skupnem evropskem prostoru. V imenu častnega pokrovitelja konference, ministra za šolstvo in šport Milana Zvera, ki se je opravičil, je navzoče pozdravil državni podsekretar na ministrstvu Marko

Rajšter. Dejal je, da lahko gorništvu daje jasen kažipot tudi pri vzgoji mladih. Direktorica Triglavskega narodnega parka Marija Markeš pa je opozorila na odgovornost pri razvojnem dogovoru, ki mora upoštevati varovanje narave kot izhodišče in razvojno priložnost. Izrazila je pričakovanje, da bo TNP v prihodnosti razumljen kot partner v gospodarskem, kulturnem in socialnem razvoju Julijskih Alp in tudi zgled sožitja narave in človeka. Navzoče na prvi tovrstni konferenci v Sloveniji sta pozdravila še predsednik PZS Franci Ekar in predsednik Slovenskega gorniškega kluba Skala France Sevshek.

Razstava in filmi V okviru konference je bila pripravljena tudi razstava Slovensko planinstvo na tujem, prikazali pa so še izbrane filmske zapise slovenskih gorniških podvigov. Omenjena je bila zanimivost, da bo letošnje redno letno merjenje Triglavskega ledenika ob 230. obletnici prvega dokumentiranega vzpona na Triglav. Sodelavec katedre za gorništvu na Fakulteti za šport v Ljubljani Borut Persolja je ob tem opozoril na izginjanje ledenika, saj se je njegova površina v pol stoletja skrčila na desetino prvotne, prostornina pa kar na petdesetino prvotne. Miro Eržen je kot vodja projekta Slovenskega planinskega muzeja v Mojstrani v zborniku, izdanem ob konferenci, napovedal, da se bo prva faza graditve muzeja začela letos poleti. Udeleženci so si kasneje ogledali gorski svet Bohinja, dolino Radovne, konferenco pa so sklenili z mašo v kapelici v Vratih. **D**

Tedenski utrip

MIKE POLENSEK ZA OBAMO Mestni svetnik Clevelanda slovenskega rodu Mike Polensek je bil prvič izvoljen na položaj leta 1977, prebivalci severovzhodnega dela mesta pa so ga doslej izvolili devetkrat zaporedoma. Polensek je zagrižen demokrat, v letošnji predsedniški kampanji pa se je zelo zgodaj odločil za podporo temnopoltemu senatorju iz Illinoisa Baracku Obami. Slednjega podpira tudi drugi mestni svetnik slovenskega rodu Joe Cimperman. »Senatorja Obama sem podpiral od samega začetka njegove kampanje,« je dejal Polensek in zatrdil, da so tudi ameriški Slovenci zelo razočarani nad administracijo predsednika Georgea Busha. Slovenci v Clevelandu in tudi v ZDA so ob prihodu v ZDA postali demokrati, saj so bili večinoma delavci, za pravice katerih se ta stranka zavzema. Okoli 60 odstotkov Polenskovih volivcev je temnopolnih, manjšinska skupnost belcev pa je etnično mešana, predvsem gre za potomce priseljencev iz vzhodne Evrope in Italije pa tudi iz Litve. Veliko je Hrvatov, Slovencev in tudi nekaj Nemcev. Vse skupnosti imajo svoje cerkve, domove in ohranjajo svojo kulturo. Polensek je ponosen na svoje slovenske korenine in pravi, da je Slovence v Clevelandu in zvezni državi Ohio ter v ZDA odlikovala delovna etika. L. H.

Mike Polensek iz Clevelanda

ČASTNI KRIŽ Avstrijski državni predsednik dr. Heinz Fischer je junija 2008 direktorja Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju univ. doc. dr. Vincenca Rajšpa odlikoval z avstrijskim častnim križem za znanost in umetnost (Ehrenkreuz für Wissenschaft und Kunst). To odlikovanje podeli predsednik na predlog zvezne vlade Avstrijcem in tujcem, ki imajo posebne zasluge za znanost in umetnost.

Nagrajenec Vincenc Rajšp

USODA KOROTANA Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je na redni seji 23. junija obravnavala tudi problematiko študentskega doma Korotan na Dunaju. Seznanila se je s problematiko Korotana in v sklepu pozvala vlado, naj čim prej konča pogovore o njegovi nadaljnji usodi. Na sejo je bila povabljen tudi ministrica za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Mojca Kucler Dolinar. Pogajanja med vlado in Mohorjevo družbo (MD) za ureditev položaja študentskega doma in Slovenskega kulturnega centra Korotan na Dunaju, ki ga je leta 1966 s pomočjo celovške MD zgradil pater Ivan Tomažič, so se začela, ko se je ta pred leti znašel v finančnih težavah. Kot je dejala Kucler Dolinarjeva, je do obravnave tega vprašanja lani prišlo tudi na seji vlade. Pojasnila je, da je bil sklep o odkupu Korotana na seji vlade sprejet, do podpisa predpogodbe o odkupu pa takrat ni prišlo. Oktobra lani so se po besedah Kucler Dolinarjeve začela nova intenzivna pogajanja. Ministrica je pojasnila, da so pogovori uspešno tekli, nekatere stvari pa kljub temu niso šle tako hitro, kot bi si pogajalci želeli. »Vsaka stranka ima svoje pogoje. V zadnjem času so stališča obeh pogajalskih strani do precejšnje mere usklajena,« je še dejala ministrica. L. H.

Ministrica Mojca Kucler Dolinar

Zaradi sprejetja strateškega partnerstva je bil vrh označen za uspešnega.

Sibirsko razkazovanje mišic

Ana Müllner, foto: Reuters

Vrh Evropske unije in Rusije, ki je bil prejšnji teden v sibirskem Hanti Mansijsku, je bilo sklepno poglavje slovenskega predsedovanja EU. Ruski politični vrh pa je želel to izkoristiti predvsem za razkazovanje gospodarske (pre)moči.

Odnosi med EU in Rusijo so v zadnjih letih postali močno nepredvidljivi, k temu pa sta zagotovo največ pripomogla dva dejavnika: samosvoja kremeljska politika in rusko naftno bogastvo. Slednje največji državi na svetu dovoljuje izsiljevanje in manipuliranje z drugimi državami v svoji okolici, ki morajo zaradi odvisnosti od ruskih naravnih bogastev hočeš nočeš privoliti v ruska pravila igre. In čeprav je ruski politični vrh letos dobil novega voditelja, se bo dosedanja praksa nadaljevala tudi v prihodnje. Pri tem pa se odpira vprašanje, kaj bo Rusija storila, ko bodo zaloge njihovih naravnih bogastev pojenjale.

Pika na i Dvodnevni vrh med EU in Rusijo je bil sklepno dejanje slovenskega predsedovanja EU pod vodstvom našega premierja Janeza Janše, ki se je uradno končalo v noči na torek. Pred vrhom so

se vrstila ugibanja o tem, ali bo v odnosih med EU in Rusijo prišlo do sprememb glede na to, da je na predsedniškem položaju Dmitrij Medvedjev nasledil samosvojega Vladimirja Putina. A po minulem srečanju se večina strinja, da do večjih premikov zaradi političnih menjav ne bo prišlo. Sibirski vrh lahko označimo za uspešnega predvsem zaradi dogovora o

strateškem partnerstvu, ki bo na novo definiriral odnose med Rusijo in EU. Pogajanja o strateškem partnerstvu se bodo predvidoma začela v teh dneh, novi sporazum pa bo nadomestil sedaj veljavnega iz leta 1997. In če k temu prištejemo dejstvo, da se je trgovanje med EU in Rusijo med letoma 2000 in 2007 več kot potrojilo, je jasno kot beli dan, da je nov temeljni

sporazum med velesilama več kot potreben. Poseben poudarek bo po novem na energetske politiki, ki zaradi evropske odvisnosti od ruskih naravnih bogastev zadnje čase predstavlja eno najpomembnejših točk sodelovanja med obema stranema. Rusija naj bi EU v prihodnje nafto in zemeljski plin dobavljala po plinovodu Severni tok, ki naj bi potekal čez ozemlje baltskih držav, čemur pa nasprotujejo številne članice EU. Tema bo v prihodnje zagotovo povzročala še veliko trenj na diplomatskem parketu. Drugače pa so bili številni konflikti in točke nestrinjanja, kot so npr. človekove pravice in odnos do številnih svetovnih kriz, v Hanti Mansijsku pospravljeni pod preprogo in utišani v prid poudarjanja skupnih vezi med EU in Rusijo.

Najvišji politični predstavniki obeh sodelujočih strani niso skriivali zadovoljstva s potekom srečanja. Predsednik evropske komisije

Ruski politični vrh je v sibirskem mestu Hanti Mansijsku sprejel voditelje EU.

Z vrhom v Hanti Mansijsku so Rusi uspešno demonstrirali svoj z nafto pridobljeni gospodarski razcvet.

José Manuel Barroso je dejal, da »bo novi sporazum odprl novo poglavje v naših odnosih«, visoki predstavnik EU za skupno zunanjo in varnostno politiko Javier Solana pa je dodal, da »je napočil čas, da se premaknemo naprej, kar nam bo omogočil nov strateški sporazum«. Ob tej priložnosti so udeleženci pohvalili polletno predsedovanje Slovenije evropski sedemindvajseterici in ga tako evropski kot tudi ruski diplomati označili kot izredno uspešnega.

Bahanje z nafto Bolj kot uradni sklepi na minulem vrhu pa so v oči bodli ruski nameni, da v Sibiriji pokažejo svojo gospodarsko (pre)moč in bogastvo. Rusi bi si namreč za mesto srečanja težko izbrali boljši simbol svojega naftnega razcveta, kot je sibirsko mesto Hanti Mansijsk. Mesto leži na zahodu Sibirije, več kot dva tisoč kilometrov od Moskve, in ponazarja ruski gospodarski razcvet, ki so ga v nekaj letih povzročile enormne naftne zaloge. V mestu s 70 tisoč prebivalci se nenehno gradijo novi razkošni hoteli in elitni nakupovalni centri, povprečni prebivalec mesta pa zasluži približno toliko kot v ruski prestolnici. Nenadni vzpon mesta ni naključje; vir njegovega razcveta je v blatnih tleh tamkajšnje tajge, le nekaj kilometrov ven iz mesta. Območje Hanti Mansijska je namreč domovina več kot sedemdeset odstotkov vseh ruskih naftnih zalog. Samo v lanskem letu so na staro celino izvozili 279 milijonov ton nafte. Številne ruske in tuje naftne družbe se trudijo biti del te gigantske industrije, a levji delež dela (in dobička) pobere Gazprom-Neft, podružnica ruskega velikana Gazproma. Slednji ima ta čas nadzor nad 600 vrtnami, v naslednjih letih pa nameravajo to številko podvojiti. Igor Sujevski, vodja proizvodnje pri Gazprom-Neftu, optimistično napoveduje,

da bodo vrhunec proizvodnje dosegli v letu 2014, ko nameravajo iz tal dnevno načrpati skoraj 2 milijona ton črnega zlata.

Številne tuje delegacije in novinarji z vseh koncev sveta so se prejšnji teden močno čudili temu sibirskemu fenomenu. S tem je bil dosežen tudi eden najpomembnejših ciljev ruske oblasti – pokazati svetu gospodarsko moč in odvisnost EU od njihovih naravnih bogastev. Veliko pa pove tudi dejstvo, da je Hanti Mansijsk za prizorišče vrha EU-Rusija izbral nekdanji predsednik države in zdajšnji premier Vladimir Putin. Slednji bo očitno tudi na položaju prvega ministra nadaljeval svojo dokaj sovražno držo do zahodnih politikov.

Odvisni od črnega zlata Čeprav si Rusija ta čas lahko privošči bahanje in zapravljanje denarja, pridobljenega iz zemeljskih virov, pa ne bo vedno tako. Prav v zadnjem času so se namreč začele razprave o dejanskih zalogah nafte in zemeljskega plina, napovedi pa niso tako bleščeče, kot bi marsikdo pričakoval. Aprila letos je podpredsednik družbe Lukoil Leonid Fenud razburil s izjavo, da je črpanje nafte v Rusiji že doseglo svoj vrhunec. Temu pritrjuje tudi statistika; v prvi četrtini letošnjega leta je proizvodnja padla za odstotek, kar se je zgodilo prvič v dvanajstih letih. Ta novica je med Evropejci sprožila precejšen preplah, saj Evropa tretjino nafte in zemeljskega plina uvozi iz Rusije. Če Rusija ne bo vzdrževala oz. povečevala proizvodnje naftnih derivatov, se bo EU znašla v hudi energetske krizi. Pri tem je treba upoštevati, da tudi sama Rusija

Javier Solana, Janez Janša in Dmitrij Medvedjev na vrhu EU in Rusije

Prvi minister in nekdanji predsednik Vladimir Putin še vedno drži vse niti.

Na območju Hanti Mansijska je 70 odstotkov ruskih naftnih zalog.

potrebuje čedalje več svojih zalog za lastne potrebe, kar je posledica njenega rastočega gospodarstva.

Hanti Mansijsk pa je živa pripodoba Rusije še v enem pogledu; kar 95 odstotkov tamkajšnjega prebivalstva je popolnoma odvisnih od naftne industrije. Službe, ki z njo niso povezane, skoraj ne obstajajo. V Hanti Mansijsku celo lokalno umetnostno galerijo sponzorirajo največje naftne korporacije. Bahanja z naftnim bogastvom lahko v prihodnje pričakujemo še več, čeprav je jasno, da ne more trajati v nedogled. **D**

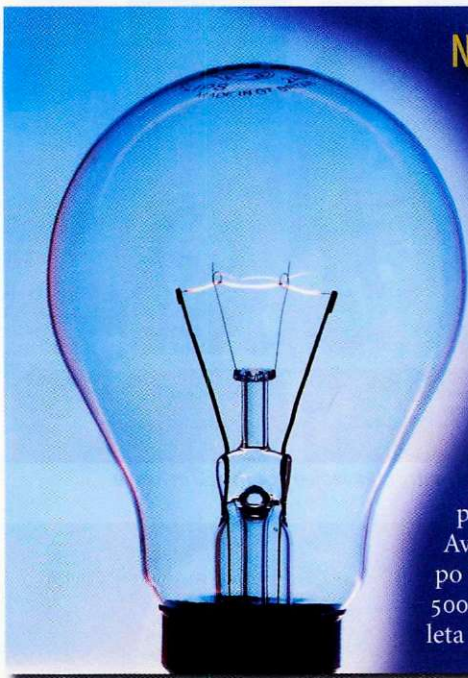
Zaradi naftne industrije čedalje več bogatašev

RADIO UNIVOX

107.5 MHz

e-mail: info@univox.si

Ne bo jih več

Nova Zelandija bo z oktobrom leta 2009 ustavila prodajo klasičnih žarnic in na ta način pripomogla k zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov. Prebivalci naj bi zaradi manjše porabe energije v naslednjih 12 letih skupno privarčevali okrog 400 milijonov dolarjev.

Opuščene klasične žarnice na žarilno nitko bodo nadomestili s kompaktnimi fluorescentnimi sijalkami. Sicer pa je običajna žarnica tehnološko zelo stara in zelo neučinkovita. Samo pet odstotkov energije, ki jo porabi, pretvori v svetlobo, preostalo se izgubi v obliki toplote. Hkrati se na trgu uveljavlja nova generacija svetil, ki so energijsko učinkovitejša in zato prijaznejša do okolja. Zato so se na Novi Zelandiji odločili, da prihodnje leto, ko bo podoben ukrep uvedla tudi sosednja Avstralija, odpravijo prodajo klasičnih žarnic. Novozelandci po vladnih podatkih vsako leto za razsvetljavo potrošijo okrog 500 milijonov dolarjev. Z uvedbo varčnejših žarnic naj bi do leta 2020 prihranili skupno 377 milijonov dolarjev.

Enotno v Enotnosti Nekdanja tekmeča za osvojitev demokratiške predsedniške nominacije Barack Obama in Hillary Clinton sta v kraju Unity v zvezni državi New Hampshire priredila politično zborovanje, kjer sta združila svoje moči in podpornike temnopoltega senatorja iz Illinoisa za boj proti republikanskemu kandidatu Johnu McCainu. Prizorišče je bilo izbrano zaradi simbolike in zaradi pomena zvezne države New Hampshire na letošnjih predsedniških volitvah. Barack Obama želi zmagati v

vseh 19 zveznih državah, kjer je leta 2004 zmagal takratni demokratiški kandidat John Kerry, ter povrh osvojiti še kakšno drugo državo. New Hampshire bo mor-

da najteže ohraniti. George Bush je tam zmagal leta 2000, leta 2004 pa ga je v New Hampshireu porazil John Kerry. Kraj Unity (Enotnost) so izbrali ne le zaradi imena, ampak tudi zato, ker sta oba demokrata tam na volitvah dobila po 107 glasov. Senatorja sta se najprej srečala zasebno, potem pa je Clintonova Obama predstavila svojim največjim donatorjem, ki bodo poslej pomagali zbirati denar za senatorja iz Illinoisa. Nato je potekalo politično zborovanje s prav tako simboličnim imenom »Združeni za spremembo«.

Sončna elektrarna Sončna elektrarna, ki je po navedbah njenih lastnikov največja na svetu, je začela proizvajati energijo. Sončni park v nekdanji vzhodnonemški letalski bazi so zgradili na površini, veliki kot dvajset nogometnih igrišč, leta 2009, ko bo poln obratoval, pa bo lahko proizvedel 40 megavatov energije. Skupina Juwi, ki upravlja objekt, pravi, da bo v začetni fazi 130 milijonov evrov vredna elektrarna sposobna proizvesti 24 megavatov, po enem letu delovanja pa bo proizvajala energijo s polno močjo, to je 40 megavatov. Nekdanja Vzhodna Nemčija je prva v državi na področju sončne energije, trije od 50 največjih sončnih

parkov na svetu pa stojijo v bližini Leipziga. Tudi v Kaliforniji bodo do leta 2011 zgradili elektrarno, ki bo delovala s pomočjo sončne energije, le da bo ta proizvedla dvakrat več energije kot nemška – 80 megavatov.

Osebna zbirka V Vimmerbyju, rojstnem mestu ene najbolj priljubljenih avtoric za otroke

TUJI TISK

The Guardian

Obuditev Groznega

Opiral se je na zgodnjo obliko tajne policije, nekatere svoje nasprotnike je pobil z golimi rokami. Car Ivan Grozni je združil Rusijo, začel z diplomatskimi stiki z Anglijo ter celo pisal glasbo. Zdaj bo ta zapletena carska figura postala

lik v televizijski seriji. Režiser je prepričan, da so gledalci pripravljeni na ogled resne zgodovinske drame. V Rusiji so komunistično propagando zamenjali kruti trilerji in resničnostni šovi, tako da se Rusi pa tudi zahodni gledalci pritožujejo, da nimajo česa gledati. »Na žalost Rusi zelo slabo poznajo svojo zgodovino, posebej do leta 1917,« je dejal Andrej Ešlaj, ki za leto 2009 pripravlja serijo Ivan Grozni. Če so nasprotja Putinove dobe še presveža, da bi jih razumeli, in so Stalinovi časi preblizu ter preveč boleči za raziskovanje, je obdobje Ivana Groznega ravno prav oddaljeno in ravno prav blizu, da bi ob filmu o njem Rusi lahko razmislili o svojem odnosu do voditeljev.

The Independent

Celice kože

Moškega, starega 52 let, ki je bolehal za melanomom, rakom na koži v poznem stadiju, so uspešno pozdravili s pomočjo uporabe njegove lastne krvi. Britanski strokovnjaki so ta dogodek poimenovali pretresljiv uspeh v upo-

rabi imunoterapije v boju proti raku. Raziskovalci, ki so zdravili pacienta, so vzeli bele krvne celice, ki so osnovna sestavina imunskega sistema, in v laboratorijskih razmerah vzgojili posebne celice, ki se borijo proti točno določenemu povzročitelju bolezni, v tem primeru proti raku na koži. Bolniku so ugotovili četrti stadij melanoma, pri katerem smrt nastopi v nekaj mesecih. Toda po dveh mesecih zdravljenja z imunoterapijo ni bilo več opaziti oteklina, po dveh letih pa bolezen pri njem niso več odkrili. Pred zdravljenjem z imunoterapijo so ga večkrat neuspešno operirali in ga neuspešno zdravili z drugimi zdravili.

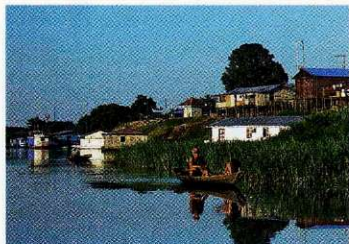
Astrid Lindgren (1907–2002), je do 31. avgusta prvič na ogled njena osebna zbirka slik. Med 99 razstavljenimi predmeti največji del zavzemajo ilustracije različnih umetnikov, nekaj je tudi izvirnih, še neobjavljenih risb ali skic za knjige švedske pisateljice.

V zbirki je tudi nekaj zelo zanimivih del, kot je ikona, ki ji jo je podaril nekdanji sovjetski predsednik vlade, ali pa portret 20-letne Lindgrenove, ki ga je leta 1927 naslikala njena stanodajalka. Astrid Lindgren je dom zapustila pri 18 letih in sprva delala kot uslužbenka v neki stockholmski založbi. Pisanju se je posvetila dokaj pozno; leta 1944 je nase opozorila s knjigo za dekleta in z odrosko kriminalko, mednarodno slavo pa je dosegla leto kasneje z dogodivščinami Pike Nogavičke, drobne pegaste deklice s čudežno močjo, ki si iz dneva v dan izmišljuje načine, kako se upreti zresnjenemu odraslemu svetu. Med njena pomembnejša dela, prevedena v več kot 80 jezikov, se poleg Pike uvrščajo še Detektivski

mojster Blomkvist, Mi, otroci iz Bullerbuja, Mio, moj Mio, Erazem in potepuh, Kljukec spet leti in Brata Levjesrčna, Ronja, razbojniška hči. Po knjigah so bili posneti številni filmi in nanizanke, še vedno pa najbolj prepriča pisana beseda, o čemer pričajo tudi številni ponatisi.

Še sami presenečeni Skupina brazilskih strokovnjakov se je lotila herkulskega dela, saj namerava popisati vseh približno 150 jezikov in narečij v Braziliji. Misel, da je v Braziliji najmanj 150 jezikov, je presenetila tudi Brazilce. Uradni jezik v tej državi je portugalščina še iz časa kolonizacije. Sicer pa strokovnjaki jezike IPHAN v Braziliji delijo na tri skupine, domorodne jezike,

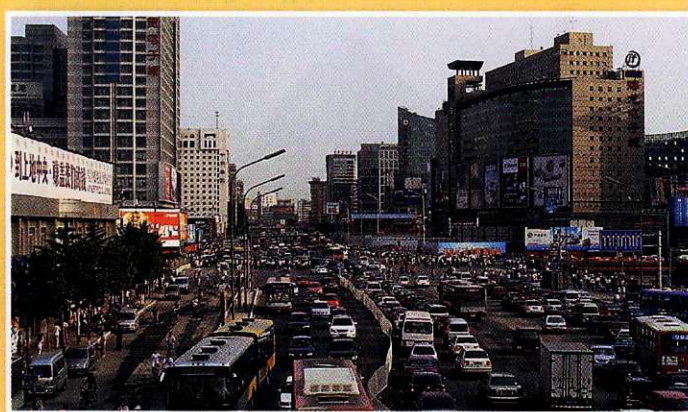

jezike priseljencev in afro-braziliske jezike. Strokovnjaki tudi opozarjajo, da številnim jezikom v prihodnosti grozi izumrtje.

Picassova slika Picassovo sliko Sylvette so v Sydneyju nedavno prodali za rekordnih 4,2 milijona

evrov. Postala je najdražje umetniško delo, prodano na avkciji v Avstraliji. Picasso je sliko ustvaril v starosti 73 let in je eno od 40 del, na katerih je znani umetnik upodobil svojo 17-letno sosedo

Sylvette David. Sliko so prodali anonimnemu tujemu ponudniku, ki je dražbo spremljal po telefonu. Osrednja figura na sliki je Picassova muza Sylvette, ki ima lase spete v konjski rep.

Brez avtomobilov

Mestne oblasti v Pekingju so sklenile, da bodo umaknile polovico svojih avtomobilov s cest olimpijskega mesta. Tako želijo pripomoči k bolj čistemu zraku v glavnem mestu, kar je kljub več kot 40 milijardnemu dolarskemu vložku v olimpijske objekte še vedno največja težava olimpijskega mesta. Polovica avtomobilov mestnih oblasti ne bo krožila po Pekingju vse do 19. julija, ko bo začel veljati zakon »par-nepar«. To je namreč pravilo, ki dovoljuje vožnjo avtomobilom glede na zadnjo številko registrske tablice in pripadajoči datum. S tem naj bi mestne oblasti spravile z ulic vsaj 1,6 milijona avtomobilov na dan. Poleg omejenih ukrepov bodo kitajske oblasti s 1. julijem prepovedale tudi vožnjo večjim tovornim vozilom po Pekingju, ki običajno vozijo le ponoči. Predvidevajo, da bi se s tem znebili še dodatnih 300.000 tovornjakov, vlečnih vozil in težkih strojev.

VIR: STA

TUJI TISK

The Times

Lech Walesa

Lech Walesa, nekdanji delavec z značilnimi povešenimi brki, velja za enega od junakov sodobne Evrope: vodil je prevrat, ki je privedel do padca komunističnega režima. V teh dneh pa se na Poljskem širi govorica, da je

komunizem zrušil prav komunistični agent. In če je to res, kako je to naredil? Avtorji nove knjige trdijo, da je bil Lech Walesa, ustanovitelj gibanja Solidarnost, dobitnik Nobelove nagrade za mir in nekdanji predsednik Poljske, obveščevalec komunistične tajne policije. V knjigi »Služba državne varnosti in Lech Walesa« avtorja Slavomir Cenckevič in Peter Gortarčik postavljata dve glavni tezi. Trdita, da je Walesa pod imenom Bolek delal kot informator tajne policije med letoma 1970 in 1976, v letih med 1990 in 1995, ko je bil poljski predsednik, pa naj bi se bil dokopal do arhiva in iz njega vzel ključne dokumente. Walesa je na sodišču že dokazoval, da ni nosil imena Bolek.

Mignews

Vrnitev izgubljenega

V veliki vzhodni državi se odnosi med Cerkvijo in državo izvijajo iz okovov, prihaja do otoplitve: predsednik Ruske federacije Dmitrij Medvedjev je namreč izjavil, da bo Ruski pravoslavni cerkvi (RPC) brezplačno poda-

ril nekatere dragocene artefakte iz kremelskega muzeja. Med drugim naj bi ji podaril relikvije pokrščevalca Rusije, svetega kneza Vladimirja. V navzočnosti predsednika je RPC dobila v trajno last tudi dele drugih svetnikov: Janeza Krstnika, Vasilija in drugih. Moskovski in vrhovni vseruski patriarh Aleksej II. je to gesto označil kot pričo obnove dobrih pravoslavnih tradicij. Poglavar RPC se je predsedniku Medvedjevu za izkazano dejanje zahvalil v molitvi, ki je potekala v čast vseh svetnikov in 1020. obletnici pokristjanjenja Rusije.

Dr. Žiga Turk

Problem je, da je vse v brošuri res!

Vida Kocjan, foto: Andreja Velušček

Žiga Turk je minister brez listnice, odgovoren za usklajevanje in spremljanje izvajanja Strategije razvoja Slovenije. Je univ. dipl. inženir gradbeništva (1986), magister računalništva (1989) in doktor tehniških znanosti (1992). Od leta 2004 je redni profesor na Univerzi v Ljubljani. Bil je eden od pobudnikov in strokovnih urednikov računalniške revije *Moj mikro* (1984–87) in eden od pionirjev uvajanja svetovnega spleta v Sloveniji (1993). Danes je slovenski javnosti znan tudi kot prvi minister, ki ima svoj blog, na katerem redno komentira različne razvojne teme in komunicira z državljani.

Služba Vlade RS za razvoj, ki jo vodite, je pred kratkim izdala zloženko z naslovom Slovenija danes, ki je v delu javnosti, predvsem v vodstvih opozicijskih strank, naletela na kritiko, češ da gre predvsem za predvolilno kampanjo največje vladne stranke SDS. Uporabili naj bi tudi barvi (rumeno-modro), ki sta barvi SDS, kar naj bi bil razlog za kritike. Čeprav ste javno že večkrat govorili o tem, vas vseeno prosim za kratko pojasnilo.

Junija 2006 je vladna služba za razvoj izdala brošuro z naslovom Slovenija jutri, v kateri je opisala načrte. Zdaj ko se mandat izteka in ko je mogoče potegniti črto pod rezultati, smo izdali brošuro z naslovom Slovenija danes. V njej poročamo o tem, kaj smo naredili in kje so še izzivi. Državljanom smo želeli sporočiti, da se reforme脾ačajo, da dajo rezultate, in s tem ustvariti podlago za to, da bi se država še naprej modernizirala. Dejansko je vlada naredila veliko in nihče ni resno oporekal nobenemu podatku iz brošure. Zato so jo poskusili diskvalificirati z barvami in jo prikazati kot strankarsko propagando. Namesto da bi se pogovarjali o zahtevnih izzivih, ki so pred državo in družbo in s katerimi sklenemo vsako poglavje brošure, se pogovarjamo o barvah.

V preteklosti ste izdajali podobne zloženke. V kakšnih barvah so bile in ali je to takrat koga zmotilo?

Verjetno bo najbolj učinkovito, če objavite sliko naslovnice brošure iz leta 2006. Celostna podoba je ostala natanko ista. Takrat to

nikogar ni motilo, verjetno zato, ker vsebina ni bila tako nevarna ideji, da je v Sloveniji vse narobe. Tudi letos, na naši prvi tiskovni konferenci, ni niti en novinar komentiral barv. Pravzaprav brošura ni bila razvpita medijska zgodba do trenutka, ko je opozicija lansirala zgodbo o barvah in podpisih. Agenciji, ki je zadevo oblikovala, nismo glede barv dali nobenih zahtev in praktično brez sprememb potrdili prvi oblikovni osnutek. Niso problem barve, problem je, da je vse v brošuri res!

Nadalje tudi moti, da so v zloženki navedeni samo uspehi vlade, nič pa o težavah, na primer inflaciji. Kako je s tem?

Ah, za opozicijo bi bila brošura primeren izdelek, če bi bila del prizadevanj, s katerimi se poskuša ustvariti vtis, da kvalitetno in strokovno lahko vladajo samo stranke kontinuitete in da so samo one poklicane k vladanju. Če smo še tako škodoželjni, pa moramo ugotoviti, da je ta vlada delo opravila brez večjih napak in da je vsaj tako sposobna, kot so bile prejšnje. Je pa res, da ni bila sposobna zagotoviti, da bi tudi mediji slikali idilično podobo o stanju v državi in pritrjevali zgodbi o uspehu. Ljudi moti, če kar naprej berejo kritike, če vedo, kadar odprejo časopis ali televizijo, začutijo napetost, disharmonijo. In morda bodo mnogi zato glasovali za vlado, o kateri bi se lepše pisalo, ne da bi ta vlada kaj bolje delala ali imela boljše namene.

Borut Pahor, predsednik SD, je na tiskovni konferenci dejal, da bi bila zloženka primeren izdelek, če bi poleg rezultatov, ki so za vlado ugodni, opozorila tudi na rezultate, ki za Slovenijo predstavljajo problem in izziv za prihodnost, hkrati pa je vladno brošuro primerjal z brošuro SD, ki jo je stranka izdala jeseni, ima pa isti naslov – Slovenija danes. Posredno vas je obtožil kopiranja.

Vlada je poleti 2006 izdala brošuro Slovenija jutri. Letos je izdala brošuro Slovenija danes. Pa menda SD nima monopola nad besedo »danes«? Tudi na internetu imena »slovenija-danes.si« niso zaščitili. Dvomim, da bi se Borut Pahor pritoževal nad plonkanjem, saj je videl naslov brošure, ko je potrjeval svojo izjavo.

Pahor je še ocenil, da ob omenjanju rekordne gospodarske rasti v vladni brošuri ni govora o rekordni inflaciji, ne o učinku inflacije na revne, tudi ne o realnem padcu minimalne plače ter vprašanju socialne povezanosti, po njegovih ugotovitvah pa se je za veliko večino prebivalstva življenjski standard glede na možnosti, ki smo jih imeli z visoko stopnjo gospodarske rasti, znižal. Kako odgovarjate na to?

Brošura govori o učinkih reform in drugih vladnih politik. Inflacija je predvsem posledica dviga cen nafte, hrane in drugih surovin na svetovnih trgih. In brošura govori o ukrepih, ki jih je vlada v zvezi s tem sprejela januarja: zvišala je splošno dohodninsko olajšavo, povečala otroške dodatke in zvišala varstveni dodatek upokojevcem. Poglejte, vlada ni kriva, da se je nafta od začetka njenega mandata podražila s 40 na 140 USD in naj bo to še tako nepopularno povedati, vlada nima nobene odgovornosti, da državljanom kar povprek ta dvig cen kompenzira. V okviru socialnih politik pa mora poskrbeti za najrevnejše. To je letos junija vladam priporočil predsednik evropske komisije Barroso. Naša vlada je to naredila že januarja in sistem dograjuje še naprej, nazadnje ta teden, ko je upokojevcem s pokojninami pod 500 evri dodelila poseben druginjski dodatek v višini od 80 do 150 evrov. Realni padec minimalne plače je primer, za kakšne slamice se lovi opozicija, da bi slikala črno stanje v državi. Poskuša primerjati minimalno plačo v nekem zelo kratkem časovnem obdobju in za povrh še bruto minimalno plačo. Naj primerjajo kupno moč minimalne plače leta 2004 in leta 2008, pa bodo videli razliko. Po podatkih Eurostata se je kupna moč naše minimalne plače v tem času povečala za 14 odstotkov, po več kot 4 odstotke letno. Minimalna plača se je v zadnjem letu zvišala dvakrat in je za 8,6 odstotka višja kot lani v tem času, kar pomeni, da je realno rasla in ne pa padala. Medtem ko se soočamo z izredno visoko gospodarsko rastjo, jo nekateri na drugi strani poskušajo izničiti.

Po mnenju EIPF naj bi gospodarska rast pokazala problem, ki ni samo slovenski, in sicer,

► **da je ustvarila predvsem slabše plačana delovna mesta. Se strinjate s to ugotovitvijo?**

Z gospodarsko rastjo so prišla tudi nova delovna mesta, kar je izrazito pozitivno, saj kaže, da rast ne temelji na povečevanju produktivnosti zaradi zmanjševanja zaposlenosti, kot je bil to primer v devetdesetih letih. Nova delovna mesta nastajajo v storitvenih dejavnostih, kot so finančne in poslovne storitve, promet, logistika, gradbeništvo, ter v nekaterih industrijskih dejavnostih (kovinska, strojništvo, vozila). V gradbeništvu, kjer je zabeležena najvišja rast, se zaposlujejo tudi inženirji, projektanti, ne le nekvalificirani delavci. Če bi bila nova delovna mesta pretežno le slabše plačana, tudi povprečna plača ne bi zrastle za 7 do 8 odstotkov, kot kažejo statistični podatki za letošnje prve tri mesece. Nasprotno, pomanjkanje vseh vrst inženirjev kaže, da se gospodarstvo vendarle premika proti izdelkom z višjo dodano vrednostjo.

na svoje ime. V nasprotju s kakšnimi tujimi novimi lastniki niso s seboj prinesli nobene novega znanja. Nevarno je, da bodo ti podjetja na hitro izčrpali, da bodo poplačali svoje dolgove in dobička ne bodo niti vlagali v nove tehnologije niti ne bodo pošteno nagrajevali delavcev. Še nevarnejše pa je, da se v državi ustvarja prepričanje, da se da hitro obogatiti z različnimi mahinacijami, ne pa z ustvarjalnostjo in podjetnostjo. Podatki ne potrjujejo teze, da se spreminjamo v bistveno bolj razslojeno družbo. Nasprotno, razlike so približno take kot na Švedskem in Danskem, kjer je razmerje med razredom najnižjih in razredov najvišjih dohodkov 1 : 3,4. Ne drži, da je pri nas ogromno enormno revnih. Pokazatelj revščine v RS pada, zadnji podatek je na voljo za leto 2005: 11,7 odstotka, medtem ko je bil leta 2004 12,1 odstotka. To je ena najmanjših števil v Evropi, a še vedno prevelika, zato potrebujemo razvoj in gospodarsko rast.

Če ostanemo pri plačah in standardu slovenskih državljanov, kako gledate na to, da so posamezniki v nekaj letih enormno obogateli, povprečna netoplača pa je okoli 850 evrov, s tem da nekateri prejema po 400 evrov ali manj netoplače? Se slovenska družba spreminja v razredno družbo na eni strani izjemno bogatih, na drugi izjemno revnih, srednjega sloja pa ni veliko?

Da so nekateri obogateli, ne bi smel biti problem. Da bi lahko povprečno plačo dvignili tako, da bi razdelili bogastvo tistih, ki so obogateli, je star komunistični refleks, ki se napaja v tradicionalni slovenski zavistnosti. Ni pa vseeno, kako je kdo obogatel. Ali je ustvaril podjetje iz nič, kreiral delovna mesta, omogočil desetinam ali stotinam ljudi boljši zaslužek ali pa mu je samo uspelo vknjižiti obstoječe bogastvo z obstoječimi programi

Bogati bodo tudi v razmerah gospodarskega nazadovanja dobro živeli, saj za svojo osebno blaginjo trošijo majhen del svojih prihodkov in še manjši del bogastva. Neki naš tajkun npr. ima 1.000-krat več premoženja od bralca te revije, vozi pa samo desetkrat dražji avto. Pri revnih in tudi pri srednjem sloju je drugače. Praktično vse, kar več zaslužimo, se takoj pozna v kakovosti življenja. Zato ne razumem zmrdovala nekaterih na-koncu-jezika-socialnih strank nad gospodarsko rastjo.

Kdaj lahko po vašem mnenju pričakujemo evropske plače, evropske cene namreč že imamo?

Po merilih prikrajšanja – ali si lahko privoščimo počitnice, nove obleke, meso in podobno – smo v Sloveniji nekje med Nemčijo in Francijo. Plače so odvisne od tega, koliko

ustvarimo, in prav pri ustvarjanju dodane vrednosti v Sloveniji še zaostajamo za evropskim povprečjem. Moti pa se, kdor misli, da bo dobil višjo plačo za isto delo, kot ga opravlja zdaj. Nastajati morajo nova delovna mesta, z višjo dodano vrednostjo. In ustvarili jih bodo podjetniki, ne država. Zato mora država podjetnikom kar se da mehko postlati in jim omogočiti, da dobi njihova podjetnost krila. Več bodo morali vlagati v znanje, v izboljšave delovnih procesov, izboljšati učinkovitost vodenja, izboljšati prepoznavnost z blagovnimi znamkami in dizajnom.

Minister Andrej Bajuk pravi, da je slovenska gospodarska rast zdrava in da jo že nekaj časa pospešuje tudi izvoz, na drugi strani pa nekateri opozarjajo, da je rast posledica visokih vlaganj države (na primer v avtoceste), kar pa se bo kmalu končalo. Kako je v resnici s tem?

Govoriti o tem, da je slovenska rast bolna, da bi bilo torej bolje, da je ne bi bilo, je poskus relativiziranja dosežkov na gospodarskem področju. Slovenska rast je normalna. Gospodarstvo pač raste v smeri, kjer so priložnosti. Veliko priložnosti je v tem, da se dela bolj produktivno, hitreje, več ipd. Dejansko je le manjši del rasti produktivnosti v Sloveniji posledica strukturnih sprememb v gospodarstvu. Torej posledica tega, da se dela nekaj drugega. Ampak to bo prišlo, ker priložnosti za nestrukturno rast ni več veliko. In država to podpira predvsem s podpornim okoljem za podjetništvo ter s podporo raziskavam in razvoju. Ceste seveda potrebujemo in gradimo jih tako, da denar zanje ostaja v Sloveniji. To ni nujno slabo. Slovensko gospodarstvo je zelo odprto in izvoz je glavni motor rasti že vrsto let. Šele zadnji dve leti se med pomembnimi komponentami rasti slovenskega gospodarstva kažejo tudi investicije. Poleg državnih so velika tudi zasebna in podjetniška vlaganja, kar se kaže v stanovanjski graditvi ter v vlaganjih v stroje in opremo. Slednje kaže na optimizem v gospodarstvu in na načrte, da se bo v teh objektih izvajala gospodarska dejavnost, da bodo v njih delovna mesta.

Kako ocenjujete druge makroekonomske kazalnike in trende, ki se nakazujejo?

Mnogi napovedujejo recesijo svetovnega gospodarstva, vendar kaže, da ta ne bo povsod enako globoka. Največ skrbi je bilo povezanih z ZDA, vendar so bili njihovi rezultati v prvem četrtletju boljši od pričakovanih. Svetovno gospodarstvo vse bolj poganjajo naprej nove ekonomije – Kitajska, Indija, Rusija in tudi nastajajoči srednji sloj v teh državah. V mednarodnem gospodarskem okolju je pričakovati ohladitev gospodarske rasti. UMAR, ki praviloma napoveduje manj, kot se potem realizira, napoveduje, da bo rast v Sloveniji letos in prihodnje leto presegla 4 odstotke, kar je še

vedno nad ravno desetletnega povprečja. In nizke napovedi delujejo ugodno na državno blagajno, ker so tudi državni odhodki načrtovani bolj skopo. Podatki o gospodarski rasti za prvo letošnje četrtletje so s 5,7 odstotka prijetno presenetili. Zaposlenost se še naprej povečuje. Glava skrb ekonomske politike vsega sveta bo inflacija, ki je globalni problem. Visokim cenam hrane in energentov strokovnjaki sicer že napovedujejo umirjanje, vendar znatnih padcev ni pričakovati.

Kaj bi bilo drugače, če bi vlada v celoti izvedla reforme, ki si jih je zastavila ob nastopu, med drugim enotno davčno stopnjo?

Okvir reform, ki je nastal kako leto po začetku mandata, vsebuje toliko dobrih predlogov, da presegajo okvir enega mandata. Moje osebno mnenje je, da če bi vlada izvedla kakšno reformo več, ne bi bila nič bolj nepopularna. V zvezi z EDS pa tole: v politiki ni problem imeti dobre ideje. Problem je najti dovolj veliko družbeno ali politično soglasje, da se spremembe izpeljejo. Za enotno davčno stopnjo v Sloveniji soglasja ni bilo in ne spominjam se, da bi zanjo na volitvah kdo dobil mandat. Namesto da se kot pijanec plota oklepaš te rešitve, se da narediti podjetništvu bolj prijazen sistem tudi z množico drugih ukrepov. Kar se je potem, tudi v senci razprav o EDS, zgodilo. Osebnost mi je EDS všeč, ker gre za enostaven, pregleden in pravičen sistem. Ne vem, ali se ga bomo še kdaj lotili, priložnost bi bila v okviru zelene davčne reforme, ko bo treba vzpostaviti enotne temelje, potem pa davčno dodatno priviti tiste, ki onesnažujejo okolje.

Dr. Janez Šušteršič je nedavno dejal, da je vlada v prvem letu po sprejetju programa reform naredila, kar se je dalo oz. za kar se je odločila, da bo naredila, nato so zadeve zvoledene, vlada se je začela ukvarjati z drugimi rečmi, recimo s predsedovanjem EU.

Reforme so stvar dolgoročne strategije države. Lizbonska strategija, ki je v svojem bistvu evropska reformska strategija, je bila zastavljena za 10 let. Dejstvo je, da je reforme lažje izvajati na začetku mandata in nepopularne je bolj izvesti na hitro, podobno kot se spiije grenko zdravilo. Ne samo zato, ker so volitve še daleč, ampak predvsem zato, ker je še svež spomin volivcev, da so dali vladi mandat, pa tudi zato, ker se potem do naslednjih volitev že pokažejo rezultati. Reforme je lažje izvajati v drugem mandatu vlade. Prvič zato, ker so pripravljene, in drugič zato, ker je v drugem mandatu lažje delati stvari, za katere smo prepričani, da so za državo dobre, ne glede na to, ali bodo to volivci kdaj razumeli ali ne. Upam, da bodo pomladne stranke zmogle pogum in šle na volitve s programom nadaljnje modernizacije države. Reforme niso zastale zaradi predsedovanja, ampak zato, ker so bile sprejete na nož. In to od prijateljev

Konec mandata? Seveda bi lahko kaj naredili bolje, kakšno stvar prej, kakšno reformo več, stopili na kak žulj manj. Ampak vse v vsem: zelo solidno.

in somišljenikov tistih, ki danes vedo največ povedati o tem, kako Slovenija potrebuje nekaj novega, drugačnega ... Ta vlada je začela Slovenijo modernizirati leta 2005! V Sloveniji imamo zelo močne sindikate. Imamo jih več, njihovi voditelji med seboj tekmujejo, kdo bo bolj radikalno nastopal. To onemogoča iskanje umerjenih rešitev in konsenza, ker se vsak boji biti tisti, ki bi bil videti šibkejši. Pravzaprav v glavnem branijo interes, da bi bili delavci na svojem delovnem mestu, ki ga imajo za vse večne čase, čim bolj plačani. Togost in segmentiranost trga delovne sile nam očita tudi evropska komisija. Zato sem socialne partnerje pozval, da predlagajo rešitve, da bo trg dela tudi dejansko postal trg – da bodo delodajalci lahko pripeljali prave ljudi na prava mesta in se zanje potegovali z ustrezno plačo. Delodajalci, lastniki, ne pa sindikati, bodo ustvarili delovna mesta, ki bodo bolj plačana, če bo seveda gospodarski sistem dopuščal dovolj svobode. Predloge pričakujem do sredine avgusta, tako da se bodo stranke lahko do tega opredelile. Podobno vprašanje sem naslovil tudi v zvezi z vzdržnostjo pokojninskega sistema.

Kakšna je po vaše vloga države v gospodarstvu in družbi? Verjetno se strinjate, da je prevelika. Kaj bi bilo treba narediti za izboljšanje stanja na tem področju in kako?

Ko danes v svetu govorimo o reformah, to pomeni liberalne reforme. Državni sistemi, ki jih imamo danes, so nastali v 19. stoletju, ko je bila ogromna razlika v izobrazbi ljudi ter državnih uradnikov in politikov, ko je študiral komaj kdo, ko je bilo težko priti do informacij in ko so bili znanje in podatki res koncentrirani v vrhovih države. Danes so

vsi ljudje izobraženi, študira vsak drugi, na voljo imajo več informacij kot kadar koli in tudi na njihovo pamet se moramo nasloniti. Pamet pa lahko uporabijo, če imajo možnost izbire. Možnost izbire, koga vzamejo v službo, kam gredo v službo, ali bi odprli podjetje, kam bodo otroka poslali v šolo, kdo bo njihov zdravnik, kako si bodo zagotovili varno starost ... Če hočemo živeti bolje, moramo bolj zaupati v sposobnost ljudi, da se sami odločijo, da svojo glavo uporabljajo pri množici drobnih vsakdanjih odločitev. To pa seveda pomeni manj države.

Če bi kot minister imeli še eno možnost (v naslednjem mandatu), za kaj bi se zavzemali, katere reforme bi bilo treba še nujno izvesti, da bi še hitreje napredovali?

Izboljšati je treba sisteme, ki imajo v tej državi monopolni položaj. Spraviti je treba v red delovanje pravne države, javni zdravstveni in izobraževalni sistem se morata obnašati bolj racionalno, podjetno in sprejeti konkurenco zasebne ponudbe, zdravje in izobraževanje morata ostati dostopna revnim in bogatim. Še naprej je treba izboljševati trg dela, poenostavljati pogoje poslovanja, pomagati podjetjem, ki nastajajo, še naprej nižati in poenostavljati davke in odpraviti monopole na trgih, kjer še obstajajo. Na področju socialne je treba poenotiti sistem socialnih transferjev, izdelati dobro evidenco in urediti, da še bolj poskrbimo za vse, ki so res potrebni pomoči. Ljudi moramo spodbuditi, da razmišljajo o varni starosti in kaj bodo sami zanj naredili. Državo moramo voditi v smeri družbe znanja in ustvarjalnosti. **D**

(Intervju je v celoti objavljen na spletni strani www.demokracija.si)

Temačna Titova biografija

V. M., foto: arhiv Demokracije

O tem, ali je bil Josip Broz Tito heroj ali zločinec, lahko razpravljajo samo še nevedneži ali pokvarjeni ignoranti dejstev. Bil je poosebljenje zla. Za lepo fasado se je skrival izprijeni zločinec, odgovoren za nasilno smrt stotisočev.

Mohorjeva založba iz Celovca je pred kratkim izdala knjigo dr. Silvina Eiletza *Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935–1940*, v kateri so neposredni dokazi o tem, kako se je Tito v Moskvi pred drugo svetovno vojno izpilil za množičnega zločinca. Avtor jih je dobil v moskovskem arhivu, ki se mu naši zgodovinarji na daleč izogibajo. Oni že vedo zakaj. Na podlagi moskovskih dokumentov ne bi več mogli pisati pravljič o Titu in jugoslovanskih komunistih.

Moskovski dokumenti so sicer nekaj novega, pomembno odkritje, vendar za tiste, ki jim je kaj mar resnica, prav nič ne dodajo k podobi naših komunistov. Ta

pa je, da so bili množični morilci genocidnih razsežnosti.

Ruski državni arhiv »V Moskvo sem se leta 2007 odpravil z namenom, da bi za slovensko javnost zbral doslej neznane dokaze, kako je Josip Broz izdajal svoje tovariše Stalinovi tajni politični policiji NKVD-ju in jih je ta zatem likvidiral,« pojasni uvodoma v knjigi *Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935–1940* njen avtor dr. Silvin Eiletz.

Večino dokumentov s signaturo Ruskega državnega arhiva za socialno in politično zgodovino je sam odkril v tem arhivu v Moskvi. Dokumenti so napisani v ruščini. V Sloveniji doslej niso bili objavljeni in so zato v glavnem nezna-

ni. Za študijo *Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935–1940* jih je od doslej odkritih uporabil le 69. »Mislim, da sem prvi Slovenec, ki je delal v arhivih RGASP-ja,« pravi dr. Eiletz. Po prepričanju Nikite Bondareva, mlajšega ruskega zgodovinarja, ki je doktoriral iz Tita v Moskvi v tem obdobju, »so leta od 1935 do 1939 vir praktično vseh pomembnih dogodkov v naslednjem obdobju Titovega življenja« (*Temnaja ličnost. Tito na službe Kominterni v 1935–1936 godah*). Vsi poboji, ki jih je zakrivil prihodnji maršal Jugoslavije, imajo svoj izvor v Titovih skrivnostnih letih v Moskvi 1935–1940.

Na oblast prek Moskve Knjiga *Titova skrivnostna leta v Moskvi*

1935–1940 obravnava dve temi: kako je Josip Broz, ki so ga v Moskvi do konca druge svetovne vojne imenovali Valter in ne Tito, pisal karakteristike o jugoslovanskih emigrantih v Moskvi in Titov boj za mesto generalnega sekretarja KPJ v zaledju, posebno med jugoslovanskimi komunisti v Parizu.

Do leta 1935 je bil Josip Broz v Jugoslaviji na prestajanju šestletnega zapora. Leta 1935 si je prizadeval, da je prek Dunaja (s pomočjo generalnega sekretarja KPJ Gorkića) odpotoval v Moskvo. Brozov izgovor je bil obisk žene Pelagije in sina Žarka ter študij na Leninski univerzi. Zakaj v Moskvo? Bondarev pravi,

Titov spomenik v Velenju

da ga tam ni nihče pričakoval in ne potreboval.

Valerij Nikolajevič Šepel'ov, namestnik direktorja RGASPI, je Eiletzu dejal, da je bil Tito takrat popolnoma neznan. Vladimir Dedijer, Titov biograf, pa desetletja kasneje: »Josipa Broza je gnala v Moskvo leta 1935 trdna prepričanost, da se je potrebno bojevati proti frakcijam.«

Broz se je očitno odločil za svoje »specifične metode«, ki jih je lahko uveljavil le v Moskvi, kamor so se zaradi preganjanja komunistov v Jugoslaviji zatekli najuglednejši in vodilni člani KPJ. Celotno dogajanje dokazuje, da je bil Brozov cilj postati generalni sekretar KPJ, in to s pomočjo NKVD.

Tito kader NKVD Oblastni aparat v Moskvi se je takrat opiral na dva stebra – političnega in policijskega. Na politični ravni je delovala Kominterni, v kateri je deloval pomemben kadrovski oddelek. En odsek v njegovem okviru je določal generalne sekretarje (vodja kontrolne komisije Georgi Damjanov - Belov), pri drugem odseku (Karaivanov in Mihail A. Trilisser, znan kot Moskvin) pa je šlo za dejavnost tajne policije (GPU/NKVD) znotraj Kominterne. Policijski steber je bil GPU/NKVD s sedežem na trgu Ljubanka; zveza za Broza je bil general Jakubovič.

Broz je februarja 1935 postal v Moskvi referent na sekretariatu za Balkan v Kominterni. Dostopa do kadrovskega oddelka Kominterne ni imel, zato se je domislil izvirnega načrta (»specifične metode«), kako bi se povzpел na vrh KPJ po drugem stebri, s pomočjo NKVD. Že kar mesec dni po svojem prihodu (4. marca 1935) je napisal prve karakteristike o jugoslovanskih emigrantih v Moskvi; tako se je začela njegova kolaboracija z GPU/NKVD. V letih, ki jih je preživel v Moskvi, se je Josip Broz velikokrat srečal z generalom Jakubovičem (NKVD) in bolgarskim komunistom Ivanom Karaivanovim (NKVD) ter jima izročal karakteristike o svojih tovariših.

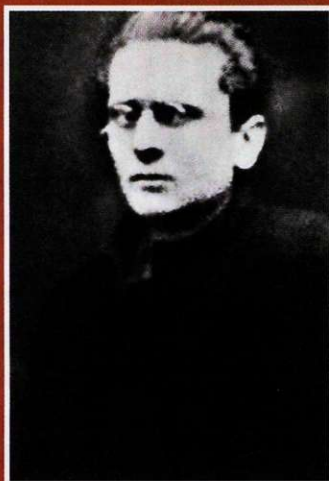
Za jugoslovanske emigrante v Moskvi so bili značilni frakcijski boji. Prav v ljudi, ki so bili osu-

mljeni ali celo označeni kot frakcionaši in trockisti, pa se je s pomočjo svoje tajne policije NKVD Josif Visarionovič Stalin najsiloviteje in najokrutneje zaganjal.

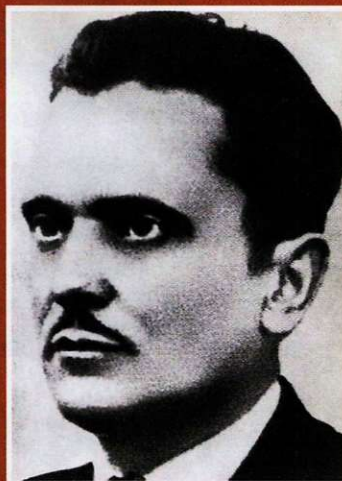
Titovo ovajanje tovarišev Je Josip Broz ovajal svoje tovariše? Milovan Djilas o tem piše: »Sodelovanje s tajno službo je bilo za mnoge čast in priznanje. Sovjetske agente je obdajala skrivnost oblasti in vtis izrednega; komu-

čistke, str. 395). To stališče pa ne vzdrži preizkusa. V dveh moskovskih dokumentih namreč lahko beremo besede Josipa Broza Valterja: »Če je potrebno, da predam karakteristiko še o kom drugem, katerega tukaj nisem omenil, prosim, da se me spomni.« Ta Brozova izjava z dne 23. 9. 1938 pravi, da Josip Broz ni bil prisiljen pisati karakteristik, temveč je Stalinovi policiji kar sam ponudil svoje prostovoljno sodelovanje.

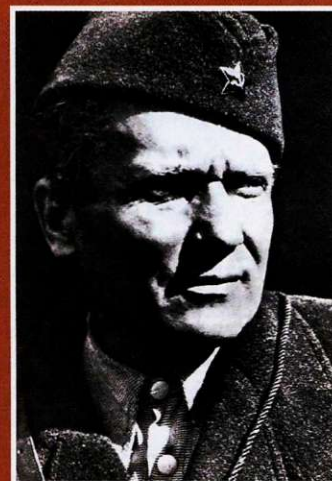
slovanskih komunistih vključno z voditeljem partije Milanom Gorkičem, s pomočjo katerega je lahko prišel v Moskvo in ki ga je sploh rešil anonimnosti. Gorkič, ki je bil do leta 1937 generalni sekretar KPJ, ga je namreč vrinil v najožje vodstvo KPJ in ga priporočil Moskvi. Broz je v svoji karakteristiki o njem zapisal, da je opazil pri Gorkiču nepravilno kadrovsko politiko, ter ga je osu-mil kot škodljivca in sovražnika

Predvojne oblasti so Josipa Broza zaprle zaradi delovanja proti državi. Slikan v kaznilnici v Mariboru.

Josip Broz pred vojno in revolucijo

Tito med vojno. Za prijetnim obrazom se je skrival zločinec.

nisti so samo sanjali o tem, da bi služili Sovjetski zvezi.«

Zgodovinar Nikita Bondarev: »Kar napravi položaj Josipa Broza za nekaj posebnega, je njegova vedno trdnjša povezava 's podzemeljskimi' oddelki Kominterne: kadrovskim oddelkom, zveze z GPU ...«

Brozov slovenski prijatelj Josip Kopinič je zapisal, da so se širile govorice, češ da je Tito izdajal svoje tovariše, on pa je prepričan o njegovi plemenitosti. Djilas o tej plemenitosti ni bil prepričan in je zapisal: »Karakteristike, ki jih je Tito ... moral dati, so bile v večini negativne, potem ko je NKVD te nesrečneže že z aretacijo razglasil za sovražnike.«

Hrvaški zgodovinar Ivan Očak trdi, da so bile karakteristike napisane »pod pritiskom Kominterne v imenu 'boljševiške discipline', kateri se je moralo vodstvo KPJ ukloniti« (Očak Ivan, Jugoslovanska emigracija v Sovjetskem savezu i staljinske

Dilas se je spominjal, da sta Tito in Edvard Kardelj kot nekdanja Moskovčana poznala večino zaprtih Jugoslovancev v SZ in sta z olajšanjem govorila, kako nas je sovjetska oblast osvobodila problema frakcionašev. Djilas je priznal: »Bili smo srečni, da je SZ zadala končni udarec emigrantom. Posebno Tito in Kardelj sta bila srečna, saj sta bila poučena o situaciji v Kominterni v Moskvi« (Milovan Djilas, *Tito. Eine kritische Biographie*, str. 84).

Vladimir Dedijer o tem: »Leta 1937 se je pričelo v Moskvi čiščenje naše partije od raznih tujih elementov. V letih 1937 in 1939 so bili odstranjeni iz KPJ in iz vodstva zadnji ostanki frakcij, ki so škodljivo delovali in zavirali razvoj in boljševizacijo KPJ« (Vladimir Dedijer, *Novi prilozi za biografijo Josipa Broza Tita*, str. 324).

Karakteristika Josip Broz je najprej napisal podrobne karakteristike o osmih vidnih jugo-

(RGASPI, 495-277-21/2, str. 272; RGASPI 495-277-21).

Milan Gorkič je bil leta 1937 poklican v Moskvo in aretiran. Mesto generalnega sekretarja KPJ je takrat ostalo za dolge mesece nezasedeno. Vodilna jugoslovanska komunista Ivan Marić - Željezar in Labud Kusovac - Obarov sta zatem v Parizu ustanovila »paralelni center« KPJ. Tam je deloval tudi Lovro Kuhar. Ta center in francoska partija sta odločno nastopala proti Brozu. Pariz in Kominterni sta kot kandidata za generalnega sekretarja KPJ podpirala Petka Miletića, ki je bil do marca 1939 v zaporu.

Josip Broz ni imel v Parizu nobene političnega zaledja, francoska partija mu ni dala niti »konspirativnega« stanovanja. Da bi razbil paralelni center, je pisal vrhovnemu policijskemu šefu NKVD v kadrovskem oddelku v Kominterni generalu Trilisserju - Moskvinu, ki je veljal za zelo krutega in je imel prav v Parizu odlično ▶

► organizirano skupino za »likvidiranje« nasprotnikov.

Brozovo pismo Moskvinu 24. septembra 1938 je Josip Broz poročal Trilisserju o vseh pomembnih partijskih dogodkih od leta 1936 do 1938. V poročilu se je Broz prikazal v najlepši luči, da bi se Moskvinu prikupil. Predstavil se je, kot da prav on rešuje partijo pred propadom, kot da on razpolaga s kadri, jih menjava in pošilja sem in tja, ravna popolnoma suvereno, brez pomislekov, kot da ima največjo avtoriteto, da tako ravna, in daje direktive, kot da bi bil za to pooblaščen. Toda v resnici Valter ni imel nobenega mandata od Kominterne: sam si je prisvojil avtoriteto in se imenoval za začasnega voditelja KPJ. Brozovo pismo Moskvinu obsega celih 12 strani. Tako obširnega poročila Valter še ni napisal.

Toda to pismo je po naključju prebral vodja Kominterne Georgi Dimitrov, ki je bil sicer naklonjen Valterju in je 30. decembra 1938 napisal pismo, s katerim je očitno hotel Tita opozoriti, da gre za življenje in smrt ter naj ne rine naprej. Pismo je moralo delovati na Broza kot hladna prha iz Moskve, kot udarec v obraz. Brati je namreč moral ponižujoče besede Dimitrova: »Valterju se pove naravnost in odkrito, da nima popolnega zaupanja s strani IKKI ... V vodstvu KPJ so vsi frakcionasi, in Vi ste frakcionas ... Vaša dela so zelo nepomembna, gnila ... Valterju se izjavi, da on ni osrednji voditelj KPJ.«

Titove žrtve Josip Broz je leta 1937 za NKVD poročal tudi o Antunu Mavraku - Kerberju, nekdanjem sekretarju CK KPJ: »Kljub temu, da mi je Mavrak septembra 1925 brezplačno odstopil svoje skromno stanovanje, ko sem bil v Zagrebu z ženo in z otrokom brez dela in brez stanovanja, nisem imel zaupanja vanj in nisem bil prepričan, da on ne bo škodoval partiji. /.../ Spoznal

Velenje uradno ni več Titovo, vendar mesto še naprej časti njegov kult.

sem, da je njegov bližnji prijatelj ..., ki se nahaja v Zagrebu, trockist. Sedaj smatram, da tudi Mavrak ni daleč od tega.« V začetku leta 1938 je bil Mavrak v Moskvi aretiran in na montiranem procesu obsojen na smrt.

Na vprašanje o Đuru Cvijiću - Krešiću je Josip Broz - Valter 21. julija 1936 poročal: »Krešić je bivši član CK in sekretar partije. Je eden od voditeljev leve frakcije ... Ni se še poboljšal. Sam ima močno ambicijo in misli, da je samo on sposoben voditi partijo. Nima stabilnosti in se ne more ločiti od buržujskih napak. Mislim, da je še ohranil svoje frakcijske poglede.« Krešić je bil 7. 2. 1938 aretiran, obtožen trockizma ter 26. 4. 1938 obsojen na smrt in ustreljen.

Broz o Jovanu Mališiću - Martinoviću 31. 8. 1936: »Član CK.

Poznam ga od leta 1928 z delovanja v Jugoslaviji. Napravil je vtis, da je nekoliko avanturist. Že takrat je stremel po tem, da bi postal voditelj. Naša partija ga je odstranila z dela.« Ta predstojnik na katedri za filozofijo in kasneje sodelavec kadrovske komisije v Kominterni je bil aretiran novembra 1938 in 19. 4. 1939 ustreljen. To se je zgodilo mesec dni po tistem, ko so ga Tito in njegovih pet pomagačev izključili iz KPJ ter ga obtožili, da »uničuje vodstvo gibanja delavskega razreda Jugoslavije«. Titu so pomagali Edvard Kardelj, Milovan Đilas, Ivo Lola Ribar, Franc Leskošek in Josip Kraš.

Ovadbav ustanovitelja KPJ Filip Filipović je bil prvi sekretar KPJ in njen soustanovitelj. Broz je o njem zapisal, da leta 1932 in 1933 Filipović ni imel prave linije pri vprašanju grupiranja. Filipović je bil 7. 2. 1938 aretiran, 8. 4. 1938 obsojen na smrt in isti dan ustreljen.

Grgur Vujović je bil predstavnik KPJ v Kominterni. Broz je o njem zapisal, da je že pokazal na »negativne črte v njegovem značaju«. Vujović je bil aretiran 6. 6. 1937, 28. 10. je bil obsojen na smrt in isti dan ustreljen. Leto po njegovem umoru ga je Josip Broz posmrtno izključil iz KPJ.

Kamilo Horvatin je po Brozovi oceni pripadal levi frakciji. »Mi smo se borili proti tej frakciji ... Njegovo obnašanje delavcem ni ugajalo ... Ljudje niso mogli z njim govoriti, ker jih je gledal zviška ...« Dve leti pozneje je bil Kamilo Horvatin v Moskvi aretiran, obsojen na smrt in ustreljen.

Ivan Gržetić - Flajšer v Brozovi karakteristiki za NKVD: »Ni mi pa ugajalo, da je rad pil. V partijskem delovanju je bil prej in je tudi sedaj lenuh ... On se je tudi uprl boju proti frakcijam. Leta 1934 sem ga srečal na Dunaju in je name napravil slab vtis. Moram pa priznati, da takrat v njem še nisem videl sovražnika, temveč pokvarjenega človeka, ki se lahko poboljša ...« Avgusta 1937 je bil Gržetić aretiran ter 3. oktobra obsojen na smrt in v Moskvi ustreljen.

Radomir Vujović se je šolal na pariški Sorboni. Bil je voditelj komunistične mladine Balkana, predstavnik KPJ v Kominterni in organizacijski sekretar KPJ. Josip Broz je NKVD signaliziral »negativne lastnosti njegovega značaja«.

V Bohinju na oddih Po Vujovićevi aretaciji je Broz zapustil Moskvo in se odpravil v Bohinjsko dolino, da bi s peterico svojih pomočnikov, Edvardom Kardeljem, Milovanom Đilasom, Ivom Lolo Ribarjem, Francem Leskoškom in Josipom Krašem vse Jugoslovane, ki so bili v ZSSR že pobiti ali ki so bili tam samo osumljeni, obtožil, da »varajo Kominterno«. Brž ko je v Moskvo prispela novica, da je Tito izključil iz KPJ tudi Radomirja Vujovića, je bil ta 19. 4. 1939 ustreljen.

Vilim Horvaj je bil visok funkcionar komunistične mladine Srbije in Hrvaške. V Moskvi je postal pomemben uradnik Komunistične mladinske internacionale. Aretiran je bil 3. 11. 1938 in ustreljen 19. 4. 1939, brž ko je

Tito obvestil Kominternu, da ga je izključil iz KPJ in ga razglasil za izdajalca. Enaka usoda je doletela Janka Jovanovića.

V Moskvi so bili hkrati likvidirani kar trije ustanovitelji KPJ. To se je zgodilo 19. 4. 1939, ko so agenti NKVD umorili Kosto Novakovića, Simo Miljuša in dr. Simo Markovića pa tudi Akifa Šeremeta, ki je bil član partije od njene ustanovitve leta 1919. Dr. Sima Marković je v letih 1935–1937 deloval v Moskvi kot znanstveni sodelavec na inštitutu pri Akademiji znanosti. Broz je o njem zapisal: »Z njim nisem imel nikakršnih pogovorov o partiji, poznal sem ga kot vodjo desne frakcije. Do mene ni imel zaupanja, ker je vedel, da sem eden od teh, ki lahko uničijo njega in njegovo frakcijo ... Sima Marković po mojem mnenju ne zbuja zaupanja, ker se ne vidi, da bi izživel svoje frakcionaštvo.« Julija 1938 je bil Marković aretiran in obsojen na smrt.

Podobno so šle v smrt še desetine in stotine jugoslovanskih komunistov.

Josif Visarionovič Stalin je kritiziral poljsko partijo zaradi popustljivosti do nasprotnikov ter pri tem hvalil ravnanje Josipa Broza: »Tito je junak (rusko: 'molodjec'), vse je pobil« (Milovan Djilas, *Tito. Eine kritische Biographie*, str. 97 sl.).

Ovaden tudi Broz Leta 1938–1939 je Josipu Brozu pretela v Moskvi smrtna kazen. Glava mu je, kot je rekel Josip Kopinič, vise-la na nitki. Vladimir Dedijer pa je o tistem Brozovem času zapisal: »Zaradi obtožb, ki so mu grozile, je bedel vso noč in preko noči dobil cel snop belih las« (prim. Dedijer, *Novi prilozi za biografiju Josipa Broza Tita*, str. 326–330).

Jeseni 1938 je namreč Josip Broz dokončal prevod Stalinove biblije *Istorija Svesavezne komunističeske partije (b)* iz ruščine v srbohrvaščino. Pomagal mu je njegov stari prijatelj Vladimir Čopić. Neki partijec iz Vojvodine je izjavil, da je prevod nekega stavka trockistično obarvan. Tako sta bila Broz in Čopić osumljena, da sta trockista, kar je bilo v stalinizmu najhujša oznaka. O Brozovem primeru je razpravljal izvršni komite Kominterne. Bolgari Kolarov, Blagojeva in Georgi Damjanov

- Belov so zahtevali zanj smrtno kazen, a svoje zahteve niso mogli uveljaviti (prim. Vladimir Dedijer, *Novi prilozi za biografiju Josipa Broza Tita*, zv. 2, str. 333).

Pod zaščito Stalinove policije

Tu se seveda postavlja vprašanje, po čigavi zaslugi se je lahko Josip Broz - Valter izvelel izpod bremena objektivnih obtožb, medtem ko so njegovi jugoslovanski tovariši zaradi njegovih subjektivnih ocen in mnenj (Broz da jim »ne zaupa«; so mu »sumljivi« ipd.) tragično propadli.

Leta 1938 je celotno vodstvo KPJ podleglo represiji, le Broz je ostal pri življenju. Ruski zgodovinar mlajše generacije Nikita Bondarev trdi, da so samo tesne zveze z GPU/NKVD in Karaivanovom (v kadrovskem oddelku NKVD) »rešile Josipu Brozu življenje« (*Tito na službe Kominternu v 1935–1936 godah*, Rodina, Moskva, str. 93). To dobo svojega bivanja v Moskvi (leta 1938 in 1939) je Broz imenoval »najtežje čase v svojem življenju« (Vjenčeslav Cenčić: *Enigma Kopinič* 1., str. 96).

Na vrh prek trupel Ko se je Broz vrnil v Jugoslavijo, je razglasil svojega starega prijatelja Čopića za »škodljivca«, marca 1939 ga je izključil iz KPJ in mesec dni zatem je bil Čopić v Moskvi ustreljen. Djilas je zapisal, da se je Broz vrnil iz Moskve – iz »prve države socializma« – »nemiren in izčrpan, da bi olajšan zadihal med ilegalci v 'vojaškofašistični', 'monarhofašistični' Jugoslaviji ...« (Milovan Djilas, *Tito. Eine kritische Biographie*, str. 74).

Ko je prišel Josip Broz 2. 9. 1939 spet v Moskvo, ga je čakala nova obtožba, od vseh najhujša: da je v Moskvi prijateljaval z neko Nemko, Else, ki je kakor on stanovala v hotelu za tuje komuniste Luks, bila pa je medtem aretirana in obtožena, da je agentka Gestapa. Toda Kopinič je Broza ubranil.

Spomladi 1939 je iz zapora v Moskvo prišel Petko Miletić. V dvoboju Broz–Miletić za mesto generalnega sekretarja KPJ je zmagal Broz. 5. januarja 1939 je dobil Broz celo mandat od NKVD, da oblikuje CK KPJ v domovini in očisti partijo frakcionaštva, ki se je pojavilo po

Gorkičevi aretaciji. Tudi Đilas je potrdil: »Kominternu odnosno sovjetska tajna služba je postavila Tita na vrh partije.«

Obtožil je mrtvega Stalina

Leta 1959 je Josip Broz prevladal vso odgovornost za umore svojih sopotnikov na mrtvega Josifa Visarionoviča Stalina. Takrat je izjavil, da je »zaradi te Stalinove politike naša partija izgubila velik del svojih kadrov v času velikih Stalinovih čistk v Sovjetski zvezi«. »Naša dolžnost je, da se spomnimo teh tovarišev in da se jim oddolžimo kljub nekaterim napakam, ki so jih napravili pri partijskem delu, ker so doživeli strašno obsodbo, najtežjo, ki more zadeti kakega revolucionarja, usodo izdajalca ideje, za katero so se borili in kateri so posvetili svoje življenje.« Gorkić da »ni bil nikakor špijon, za kar je bil obtožen« (Vladimir Dedijer, *Novi prilozi za biografiju Josipa Broza Tita*, str. 325; 326).

Vendar pa ne Tito in ne njegov partijski aparat nista storila nič konkretnega za rehabilitacijo komunistov, umorjenih v Sovjetski zvezi. Nekatere so rehabilitirali v SZ in SZ je takrat zaman prosila Titovo Jugoslavijo za sodelovanje. Sima Marković je bil v Moskvi 10. 6. 1958 posmrtno rehabilitiran z dekretom vojaškega kolegija vrhovnega sodišča ZSSR. Vrhovno sodišče ZSSR je 19. 10.

1963 rehabilitiralo tudi Đura Cvijića - Krešića. Milan Gorkić je bil v Moskvi rehabilitiran 31. 3. 1956, Filip Filipović pa 3. 10. 1957. 10. 6. 1958 je vrhovno sodišče ZSSR posmrtno rehabilitiralo 12 komunistov; med njimi so bili: Vilim Horvaj, Vladimir Čopić - Senjko, Sima Miljuš, Jovan Mališić, Akif Šeremet, Radomir Vujović (imenovan Franc Liht) in Sima Marković.

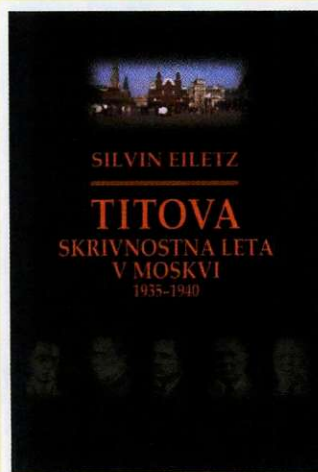
Slavijo morilca V času svojega življenja Josip Broz Tito ni niti slutil, da bodo njegova skrivnostna leta v Moskvi kdaj prišla na dan. Ta leta lahko razumemo kot Titova učna leta pri Stalinu, saj so odločilno vplivala na vse nadaljnje dogodke v njegovem življenju. Kot je zapisal Silvin Eiletz, lahko upravičeno trdimo, da je prav tu – v skrivnostnih letih v Moskvi 1935–1940 – treba iskati razlog za medvojne in povojne poboje, ki jih je zakrivil prihodnji maršal Jugoslavije. Josip Broz Tito ni bil junak le za Stalina (»Tito je junak, vse je pobil!«), temveč je še zdaj za številne v demokratični Sloveniji junak, ki so mu posvečena imena cest, ulic in spomeniki.

Skrivnostna Titova leta v Moskvi je torej moral razkriti dunajski Slovenec dr. Silvin Eiletz (rojen leta 1925 v Slovenj Gradcu). Naša zgodovinska »stroka« pa udobno ždi v pridobitvah revolucije. **D**

Knjigo dr. Silvina Eiletza

Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935–1940

lahko naročite na uredništvu Demokracije:
Nova obzorja, Mivka 25, 1000 Ljubljana. Tel.: **01/2447-200**.

Avtor knjige dr. Silvin Eiletz

Dvojna smrt v Mayerlingu

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Dvojna smrt v lovskem dvorcu Mayerling, v katerem sta umrla avstrijski prestolonaslednik Rudolf Habsburški in njegova ljubica Mary Vetsera, je bil v drugi polovici devetnajstega stoletja prvovrstni škandal.

O tem so se širile različne govorice, predvsem zato, ker so oblasti zadevo pometle pod preprogo in očitni samomor prikazale kot nesrečo. Sovražniki vladarske hiše Habsburžanov so v drugi polovici devetnajstega stoletja z bolj ali manj prikritim navdušenjem in s škodoželjnostjo opazovali, kako je prerana smrt kosila med pripadniki habsburške hiše. Nasprotniki Habsburžanov so trdili, da se tako usoda maščuje za stoletno vladanje drugim ljudem, ljudski glas pa je menil, da so Habsburžani izzvali nekakšno prekletstvo, ki se je lotilo članov njihove hiše.

Dejansko je cesarju Francu Jožefu I. pomrlo skoraj vse bližnje sorodstvo. Niz teh smrti je začel cesarjev mlajši brat Maksimilijan. Maksimilijan, ki je zasedel mehiški prestol, ni bil kos državljanski vojni, ki je že leta divjala v »njegovem« cesarstvu. Po porazu v

Jezus Kristus. Karel Ludvik naj bi se bil pri tem nalezl tifusa in za njim umrl leta 1896. Žena Franca Jožefa in mati pokojnega cesarjeviča Rudolfa je rada inkognito popotovala po svetu. Na enem takšnih potovanj jo je v Ženevi leta 1898 prepoznal prenapet anarhist. Anarhist se je odločil, da v imenu maščevanja za težko življenje siromakov ubije prvo kronano glavo, ki bi mu prišla na pot. Naključje je hotelo, da je bila to prav cesarica Elizabeta, ki pa seveda z vladanjem in s težkim življenjem siromakov ni imela prav nič opraviti. Anarhist jo je do smrti zabodel s pilo. Zgodnje smrti sta umrla tudi oba cesarjeva nečaka, Franc Ferdinand in Oto. Mlajši, »lepi Oto«, je nenadoma zbolel za sušico in po dveletnem hiranju leta 1906 umrl, Franc Ferdinand, ki je po smrti bratranca Rudolfa postal prestolonaslednik, pa je padel pod atentatorjevimi streli v Sarajevu, kar je bil povod za prvo

Vse priče, ki so poznale mayerlinško tragedijo, so skrivnost odnesle v grob, edino pisno poročilo pa je menda uničil sam Franc Jožef.

odločilni bitki proti upornikom je bil ujet in postavljen pred sodišče zaradi »izdaje«. Zmagoviti uporniki so ga leta 1867 postavili pred zid in ustrelili. Rudolf, edini sin avstro-ogrškega cesarja, je leta 1889 napravil samomor. Mlajši cesarjev brat Karl Ludvik je nenadoma zbolel za tifusom. Na romanju po Sveti deželi je namreč – po ljudskem glasu – pil iz reke Jordan na kraju, kjer je bil krščen

svetovno vojno, ki je pozneje pripeljala do razpada habsburške države in izgube prestola.

Med vsemi temi smrtmi je največ prahu dvignil samomor prestolonaslednika Rudolfa. Vse okoliščine smrti tako princa kot tudi njegove ljubice Mary Vetsera so zavite v skrivnost. Zadeva je bila kar se da skrita. Vse priče in preiskovalci so morali priseči najstrožjo molčečnost. Poročilo o smrti je izginilo, zato so se seveda okoli tega spletle najrazličnejše teorije zarote.

Prestolonaslednik Rudolf Habsburški

Liberalni prestolonaslednik

Prestolonaslednik Rudolf Habsburški se je rodil 21. avgusta 1858 na Dunaju. Bil je tretji otrok in edini sin avstrijskega cesarja Franca Jožefa in njegove žene Elizabete, ki je izhajala iz hiše bavarskih kraljev. Rudolfova najstarejša sestra je že pred njegovim rojstvom umrla zaradi tifusa. Rudolf je tako odraščal s sestro Giselo, na katero je bil močno navezan, mlajša se je rodila šele deset let za njim. Pri šestih letih so brata in sestro ločili, kajti začelo se je šolanje za princa in prihodnjega vladarja.

Prvi vzgojitelj je bil prenapet militarist, ki je fantiča gnal na »vojaške« vaje v globok sneg in poskušal s strogostjo in tudi z grobostjo iz »mevže« narediti vojaka. Mati Elizabeta, ki je vse več potovala in se malo vtikala v dvorne zadeve, je ob teh pedagoških prijemih sinovega vzgojitelja podivjala, še posebno potem ko je vzgojitelj otroka zaprl v dvorni živalski vrt in mu zaklical, da je iz kletke pobegnil merjasec. Fanta je namreč hotel »utrditi«. Cesarica je izsilila zamenjavo vzgojitelja in Rudolfa je začel učiti drug vzgojitelj, ki pa je bil kljub ustreznemu plemiškemu rodu prepričan liberallec. Iz princa je tako ustvaril malega upornika.

Rudolf je v svoji mladosti pod vplivom vzgojitelja in tudi zaradi običajnega mladeniškega upornišva postal prepričan liberallec. Začel se je družiti s študentsko mladino, navadno precej kritično do oblasti in s tem seveda tudi njegovega očeta. Policijski informatorji, ki so spremljali pregreto mladino, so o tem poročali nadrejenim, končno poročilo pa je romalo na mizo cesarja, ki seveda ni bil prav nič navdušen nad sinovim ravnanjem. Še manj pa je bil navdušen nad dejstvom, da ga je Rudolf rad dajal na zob in se tudi naklonjenosti lahkih dam ni pretirano branil, a je menil, naj se mladenič pač zdivia in da ga bodo mladostne muhe prej ali slej minile.

Rudolfa je počasi začel uvajati v umetnost vladanja, kar je bil povod za nova nesoglasja. Oče je namreč držal vajeti trdno v svojih rokah in ni imel namena, da bi jih na hitro komu prepustil. Rudolf je dobival

Rudolf je bil del legende o prekletstvu Habsburžanov, ko je več članov družine umrlo v nesrečnih okoliščinah. Njegovo mater Elizabeto je zabol del anarhist.

Franč Jožef je s trdo roko vladal državi, družini in prestolonasledniku, kar je bil vzrok konfliktov med očetom in sinom.

Mary Vetsera je bila v prestolonaslednika fanatično zaljubljena.

le manjše, bolj protokolarne naloge, ki pa so ga jezile. Želel je večji vpliv na vladanje, da bi uveljavljal svoje ideje, a mu oče ni prisluhnil.

Razpadajoči zakon Leta 1882 se je zazdelo, da se bo Rudolf končno umiril. Poročil se je z belgijsko princeso Štefanijo in kmalu po poroki je na svet prirojala princesa Elizabeta Marija. Kazalo je, da je zakon srečen, Rudolf pa je bil izjemno navezan na hčerkico. Kmalu pa je začel zakon pokati po vseh šivih. Prestolonaslednik se je spet začel pripraviti z očetom, odtujil se je ženi in začel popivati ter preganjati ženske. Štefanija mu ni ostala dolžna in si je našla ljubimca, poljskega grofa iz Galicije, in precej odkrito kazala svojo ljubezen.

Poleti 1888 je Rudolf, star trideset let, spoznal sedemnajstletno baronico Mary Vetsera. Bila je hči diplomata in je tedaj naredila prve korake v družbo. Njena mati je bila po rodu iz Levanta, očeta je spoznala, ko je bil tam diplomat. Njena strica sta bila kot premožna bonvivana v tedanji dunajski družbi dobro znana in dobrodošla gosta na sprejemih. Na enem takšnih sprejemov je Mary spoznala Rudolfa. Vnela se je ljubezen, z njegove strani sicer vroča, z njene pa prav fanatična. Seveda je to kmalu postala javna skrivnost na Dunaju. Poroka ni prišla v poštev. Plemiški naslov gor ali dol, za Habsburžana je po stoletni tradiciji prišla v poštev samo ženska kraljevske krvi. Poleg tega je bil Rudolf tako ali tako poročen s tujo princeso in je imel otroka. Ločitev bi prinesla strahovite diplomatske posledice, zmedo v vladarski hiši, sploh pa je bila poroka sklenjena cerkveno in le papež bi jo lahko razvezal.

Mayerlinška skrivnost Rudolf je jeseni mimo očeta papežu poslal pismo, v katerem ga je prosil za cerkveno razvezo zakona. Franc Jožef je zdivil, ko je to slišal. Prošnja za razvezo zakona, politično pismo, poslano mimo njegove osebe, popolnoma neodgovorno dejanje njegovega edinca in prestolonaslednika, ki je prineslo sramoto družini, in še želja, da bi se poročil s popolnoma neustrezno osebo – vsako od naštetega je bilo zadosti, da bi bila izrečena najstrožja kazen po družinskem statutu in Franc Jožef jih je proti trmastim članom družine izrekel kar nekaj. Dejanja, ki so škodila ugledu družine ali državnim interesom, ki so bila sprožena mimo njega kot vladarja in glave dinastije, so prinesla takojšnjo kazen. Še najhujša je bila izguba služb in položajev na dvoru in upravi ter pregnanstvo na podeželje, za hujšo pa je veljala izključitev iz družine, kar je pomenilo odvzem vseh pravic, funkcij in naslovov, dohodkov, plemiškega stanu in celo družinskega imena, običajno pa še odvzem državljanstva in državljanskih pravic ter dosmrtni izgon iz monarhije.

Rudolfa je cesar poklical na osebni pogovor. Ukazal mu je, naj konča razmerje z Mary in popravi odnose z ženo. Morda mu je zagrozil ▶

Dvorec Mayerling, prizorišče skrivnostne dvojne smrti

▶ tudi z izgonom, skoraj verjetno pa s sankcijami proti Mary. Rudolf se je uklonil in si izgovoril »zadnji« sestanek, s katerim naj bi končal ljubezensko zvezo.

Rudolf in Mary sta odpotovala v lovski dvorec Mayerling, ki ga je malo pred tem kupil Ru-

ležal čez njo. Preiskovalci so se vrgli na delo. Izsledki preiskave so bili zbrani v poročilu, ki so ga nato poslali cesarju osebno. Vsi sodelujoči v preiskavi so morali priseči strogo molčečnost, in kot je znano, je ni nihče prelomil, še po propadu države

so želele na prestolu močnega moža, kar Rudolf nikakor ni bil. Končno, eden od stricев dekleta je bil besen, ker je princ zapeljal njegovo nečakinjo, in pozval ga je na dvoboj s »črno karto«. Po tej igri časti se mora tisti, ki potegne črno karto, po določenem času sam ustreliti.

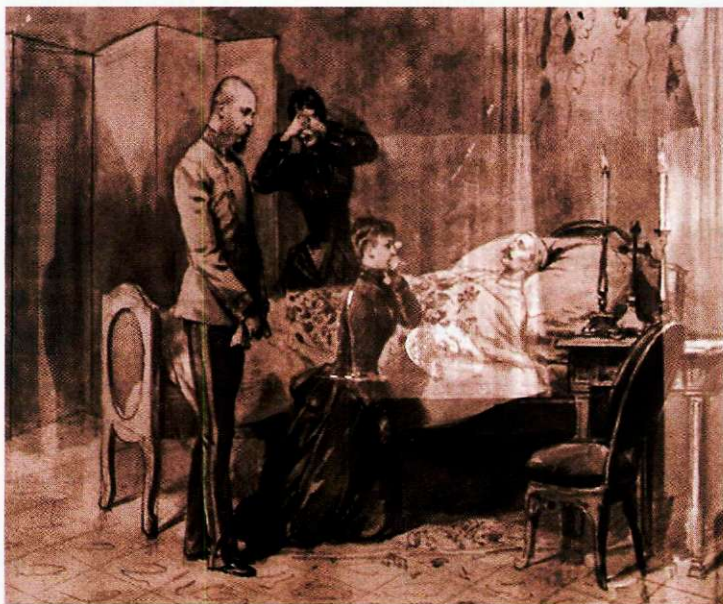
Uradno sporočilo je omenjalo, da je Rudolf umrl v lovski nesreči, in to predvsem zato, da bi ga lahko cerkveno pokopali, saj v tistem času samomorilca navadno niso pokopali v posvečeni zemlji, kaj šele da bi pogreb vodil duhovnik. Mary uradno ni bila niti omenjena in je bila skrivaj pokopana v bližnjem samostanu Heiligenkreutz. Legende pravijo, da so po drugi svetovni vojni nekateri vojaki okupacijskih sil skrivaj odprli grob, ker so mislili, da so jo pokopali z dragocenim nakitom in so si ga želeli prisvojiti.

redila korak naprej k svoji udeležbi v svetovni vojni, ki jo je kasneje pripeljala do propada. Samomor je pretrgal še eno od že tako šibkih vezi, ki so še vezale Franca Jožefa in ženo. Družino Vetsera pa je, čeprav je Rudolf uradno umrl v lovski nesreči, dunajska družba potihoma bojkotirala.

Rudolfova vdova Štefanija zaradi moževe smrti ni izgubljala časa z navideznim žalovanjem. Zdaj ko so propadle tudi njene možnosti, da bi zasedla prestol, si je na veliko jezo svojega očeta, belgijskega kralja, našla tolažbo drugje. Leta 1900 se je v Trstu poročila z madžarskim grofom in se preselila na Madžarsko, kjer je leta 1945 umrla. Ta poroka je tako vznejevoljila belgijskega kralja, da je svojemu nečaku in prestolonasledniku Albertu odklonil dovoljenje za poroko z Rudolfovo in Štefanijino hčerko Elizabeto. Vprašanje je, kako bi potekala prva svetovna vojna, če bi na belgijskem prestolu ob možu sedela habsburška princesa.

Elizabeta, ki je še najbolj pogrešala svojega očeta, se je nato poročila stanu in pričakanjem primerno s knezom Windischgratzem in imela štiri otroke. Po propadu monarhije pa je pokazala, da je z očetovimi geni prejela kar precej njegovih političnih prepričanj. Takoj se je odrekla vsem morebitnim pravicam po rojstvu, zato so ji dovolili ostati v Avstriji, medtem ko je morala večina družine v pregnanstvo. Še več, leta 1925 se je pridružila socialdemokratski stranki in kmalu začela odkrito živeti z enim njenih političnih vodij Leopoldom Petznekom. Po drugi svetovni vojni je z ločitvijo uradno končala svoj zakon, ki je bil že več kot dve desetletji samo na papirju, in se z Petznekom tudi uradno poročila. Rudolfova hči Elizabeta, ki so jo zaradi njenega socialdemokratskega prepričanja imenovali »rdeča nadvojvodinja«, je umrla leta 1963. V nasprotju z očetom, ki so ga pokopali v cesarsko kripto Kapucinske grobnice, so Elizabeto na njeno željo pokopali v preprost grob brez napisu. **D**

Posledice samomora Rudolfova smrt je imela precejšnje politične posledice. Novi prestolonaslednik je postal cesarjev mlajši brat Karel, ki pa se je tej funkciji kmalu odrekal. Tretji cesarjev brat Ludvik ni prišel v poštev, ker je bil zaradi homoseksualnosti praktično v hišnem priporu na svojem podeželskem gradu in je bil le še formalno član družine. Prestolonaslednik je tako postal Karlov prvorojenec Franc Ferdinand, ki se izkazal za precej bolj odločnega prestolonaslednika od pokojnega bratranca. Monarhija je tako na-

Cesar Franc Jožef in cesarica ob mrtvem Rudolfu

dolf. Tridesetega januarja 1889 je sluga zjutraj slišal dva strela, a je menil, da so bili strelci lovci v bližnjem revirju. Prihod lovskih gostov je povzročil odkritje obeh trupel. Najverjetneje je Rudolf ustrelil v glavo Mary, ki je ležala na postelji, potem pa še sebe, kajti našli so ga, kako je

ne. Poročilo pa je menda uničil sam cesar. Ljudski glas je seveda vedel povedati mnogo zgodb. Cesar je zagrozil, da bo Mary izgnal, in zaljubljenca sta izbrala smrt. Rudolf ni prenesel, da bi se ločila, in je sebično sam ustrelil ljubico, nato pa še sebe. Na delu so bile tajne politične sile, ki

Rudolfa je kot prestolonaslednik nasledil Franc Ferdinand, a je umrl pod atentatorjevo krogo.

www.modra-energija.si

Modri mislimo na jutri

**TUDI VAŠE GOSPODINJSTVO
LAHKO PRISPEVA K LEPŠI PRIHODNOSTI!**

Odločite se za nakup okolju prijazne električne energije iz obnovljivih virov slovenskih rek. Modro energijo pridobivamo v hidroelektrarnah, ki ne obremenjujejo okolja in tako prispevajo k ohranitvi narave in živalskih vrst.

DELEŽ MODRE ENERGIJE
V IZBRANEM PAKETU ZNAŠA LE
0,00417 € na kWh
1 SIT na kWh

**Pridružite se skupnosti,
ki aktivno skrbi za zdravo okolje!**

Mesečni strošek nakupa Modre energije je nizek
– predstavlja približno ceno ene skodelice kave.

 Modra energija
Obnovljivi viri sedanjosti in prihodnosti

 hse
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

 Elektro Ljubljana

 ELEKTRO MARIBOR

 Elektro Celje

 **ELEKTRO
PRIMORSKA**

**VEČ INFORMACIJ PRI VAŠEM DOBAVITELJU
ELEKTRIČNE ENERGIJE:**

HSE 01 470 41 00	ELEKTRO LJUBLJANA 01 430 42 70
ELEKTRO MARIBOR 02 220 01 15	ELEKTRO CELJE 03 420 14 10
ELEKTRO PRIMORSKA 05 333 33 50	

Negova

Petra Janša, foto: arhiv Demokracije, STO/ D. Mladenovič

Vasica Negova (285 m) leži na obrobju Slovenskih goric in je 15 kilometrov oddaljena od Gornje Radgone. Je naselje z gručastim jedrom na terasi zahodno od osrednjega dela Ščavniške doline ter ima dolgo in bogato zgodovino. Kraj je postal znan po »dobrotniku iz Negove«, Ivanu Krambergerju (1936–1992), izredni in samonikli osebnosti v slovenskem medijskem in političnem prostoru, ki so ga še pred uradnim začetkom volilne kampanje leta 1992 ustrelili.

Negovske bronaste čelade Naselje Negova se prvič omenja leta 1106 kot Negoinzelo, leta 1265 pa že Negowe. To je bila najbrž slovenska naselbina, ki je dobila ime po staroselcu Negoju, ki se v srednjeveških virih večkrat omenja. Vendar pa je bil kraj poseljen že v mlajši kameni in bronasti dobi, o čemer pričajo najdbe, kot so kamnite sekire in 26 bronastih čelad, ki so jih leta 1811 našli pri krčenju gozda na Ženjaku. Poimenovali so jih »negovske čelade« in so nastale pred več kot 2000 leti. 21 jih je v muzejih na Dunaju, Gradcu in Ljubljani, pet pa jih je izgubljenih ali v zasebni lasti. Še posebej zanimivi sta dve z vrezanimi napisi. Za enega od njih strokovnjaki pravijo, da je najstarejši germanski zapis.

Negovski grad Negovski grad velja za enega najznačilnejših gradov v Slovenskih goricah. Po nekaterih razlagah je nastal iz lesene strelske utrdbe v enajstem ali dvanajstem stoletju. Sestavljajo ga objekti, ki so nastali v različnih obdobjih. Najstarejši je osrednji trakt iz začetka leta 1300, s pravokotnim dvoriščem, kapelo in obdan z obzidjem. Ob koncu 15. stoletja je bil grad obnovljen in povečan, v začetku 16. stoletja pa je bil dograjen vzhodni trakt z obrambnimi elementi. Način gradnje nam kaže na poznogotsko obdobje: portal v kleti, grajska kapelica in njena okna. Dokaj dobro je ohranjeno renesančno arkadno stopnišče, strokovnjaki pa so že delno odkrili in restavrirali renesančne freske v grajski kapeli sv. Ane iz 1621. leta. Ob novejših poskusih obnove so odkrili sledi o mnogih prezidavah in dozidavah, ki so bile izvršene po silovitih turških obleganjih leta 1605 in 1617, o čemer prča letnica na grbu nad vhodom v stari del gradu.

Renesančna, dolga in podkletena stavba, ki zakriva pogled na stari del gradu, je bila zgrajena leta 1615, imenovana tudi novi grad, v času lastništva Maksimilijana Trautmannsdorfa (1584), ki je bil verjetno najmarkantnejši iz rodu Trautmannsdorfov, lastnikov gradu vse do 2. svetovne vojne, ki so leta 1993 zadnjič obiskali Negovo. Omenjena družina je močno vplivala tudi na razvoj vinogradništva v Negovi in okolici.

Sedanjo podobo je grad dobil v letu 1633, ko so dogradili še veliko grajsko dvorišče, gospodarsko po-

slojpe, pri vhodnem stolpu pa je bila nameščena straža. Sam vhodni portal v renesančnem slogu obvladuje čudoviti grb rodbine Trautmannsdorf z letnico 1633. Močno so vidni tudi sledovi izvedbe troje dviznih mostov in jarkov, ki so jih, če je grozila nevarnost, napolnili z vodo in preprečili dostop do gradu.

Malo znano je, da je bila graščina Negova v 17. stoletju najmočnejša posest med Muro in Pesnico. V lasti je imela približno 540 hektarjev različnih zemljišč, skrbno obdelanih in vzdrževanih. To je bilo seveda delo takratnih tlačanov, ne pa gospode.

V 19. stoletju je Negova nazadovala, saj so lastniki gradu živeli drugje, negovi oskrbniki pa očitno niso dovolj skrbeli ne zanj in ne za to, kar je ostalo v njem. Dragocenosti, predvsem knjige in pohištvo, so lastniki odpeljali leta 1880 na Dunaj in drugam. Ni pa znano, kam je izginil inventar nekdanje orožarne: številni oklepi, šlemi, ostanki helebard. Ostala pa je topovska krogla z vklesano letnico 1461, vzdana nad vhodnimi vrati, in na dvorišču kamnita »turška glava«, okoli katere so se spletle številne pripovedke.

Kulturna dediščina Okolje Negove ima bogato kulturno dediščino. Najpomembnejši kulturnozgodovinski spomeniki so poleg omenjenega gradu še cerkev, **kužna znamenja** in številna sakralna znamenja, kot so križi in kapele, posejane po gričih. Eden od dvanajstih slovenskih krajev, ki imajo ohranjen **pranger ali sramotilni kamen**, srednjeveško kulturno znamenitost, na katerih

Negova

Župnijska cerkev

Ivan Kramberger, dobrotnik iz Negove

je grajska ali trška gospoda kaznovala prestopnike, je tudi Negova. Grajski ali trški »rihter« je obsodil in nato v soglasju z gospodo izrekel kazen. Tako so na sramotilni kamen privezovali tatove, prešuštnike, sumljive postopače, prepirljivce, vse tiste pač, ki so po mnenju gospode ravnali v neskladju za stan primerno moralo. Sramotilni kamen je bil postavljen na kraju, kjer se je zbiralo največ ljudi, na primer ob cerkvi. Kaznjenci so bili običajno privezani na pranger od jutra do večera, brez vode in hrane, mimoidoči pa so jih smeli žaliti, pljuvati nanje in jih obmetavati z govnom.

Prvotna cerkev v Negovi je bila manjša gotška stavba, ki je spadala v območje grajskega kompleksa. Sedanja **Marijina cerkev** je bila zgrajena med letoma 1699 in 1710. Leta 1850 so ji dozidali Križovo kapelo. Pred cerkvijo stoji na baročnem podstavku kip Karla Boromejskega, ob poti med cerkvijo in gradom pa kamnit kip Janeza Nepomuka iz prvega iz 1. polovice 18. stoletja.

»Za človeka gre!« Vas Negova se ponaša s tem, da je tu osnovno šolo končal akademik dr. Anton Trstenjak, ki je svoje življenje posvetil psihologiji. Trstenjak je šolo nadaljeval na Klasični gimnaziji v Mariboru, nato študiral na Teološki fakulteti v Innsbrucku, kjer je leta 1929 promoviral za doktorja filozofije in leta 1933 za doktorja teologije. Strokovno se je izpopolnjeval še v Parizu. Odločil se je za specializacijo eksperimentalne psihologije v Milanu in si tam nabral veliko znanja. Služboval je kot katehet na realni gimnaziji v Mariboru, kot profesor filozofije na Visoki teološki šoli v Mariboru, nato pa na Teološki fakulteti v Ljubljani do leta 1973. Predaval je po vsem svetu in bil ugleden strokovnjak. Vabili so ga v svet, na milansko in graško univerzo, toda Trstenjak se je odločil, da bo ostal zvest slovenskemu narodu, svoji domovini, kakor je ostal zvest svoji Prekiji in svojemu domu. Bil pa je reden gost številnih mednarodnih srečanj psihologov in filozofov. Njegova predavanja so poslušali domala

po vsem svetu. Svoje znanje je znal spraviti tudi na papir. Napisal je 47 izvirnih knjig v slovenščini in tujih jezikih, več kot 500 strokovnih člankov in razprav. Strokovnjaki njegove knjige in članke razvrščajo v pet večjih skupin: psihološka, antropološka, filozofska, kulturološka in narodnostna dela ter manjša skupina teološka dela.

Trstenjak je o sebi rekel, da je med pisanjem delal kot obseden, kot motor. Že pogled skozi okno mu je rodil nove ideje in misli. Zato se je rad umaknil v »mir«. V Ljubljani, na Resljevi, so ljudje hodili k njemu po nasvet, pomoč, pogovor in nikoli ni nobenega odklonil. Za vsakega si je vzel čas in ga poslušal. Bil je dovzeten za človekove tegobe, toliko bolj, ker je človeka imel rad. Trstenjak se ni čutil osamljenega. Okrog njega je bilo vedno veliko prijateljev, širokega znanja in globokega občutenja. In kaj je še rekel o sebi? Da je trmast optimist. Da torej verjame v slovenskega človeka in mu zaupa. Zato bi rekel: »Vkup držmo!« **D**

Vir: www.slovenia.info (Slovenska turistična organizacija), www.negova.si

Srednjeveško popoldne v Negovi

Grb rodbine Trautmannsdorf

Vhodni portal v renesančnem slogu obvladuje čudoviti grb rodbine Trautmannsdorf z letnico 1633.

Negovske čelade so stare več kot 2000 let.

Stanovnikovi uvodniki

1.

Založba Družina

Založba Družina je izdala knjigo prof. Justina Stanovnika *Slovenija v senci nedokončane preteklosti*. V knjigi je predstavljenih zadnjih deset aktualnih kulturnopolitičnih komentarjev revije *Zaveza*, tisti, ki so bili objavljeni od številke 59, ki je izšla decembra 2005, do številke 68, ki je izšla marca 2008. Komentarji v *Zavezi* skupaj s slikami obsegajo poprečno po 14 strani zahtevnega branja, zato jih navadno ni mogoče prebrati v enem zamahu. Njihovo uporabno bogastvo niso samo pronicljive analize in kritike vsakokratnega dogajanja na slovenskem kulturnem in političnem polju, ampak tudi drugačen jezik, kot ga uporablja večina današnjih piscev. Objavljeni komentarji so zgled jasnega in čistega pisanja, ki je dobra podlaga za ploden pogovor, v nasprotju s pisanjem, ki uporablja ohlapne besede in nejasne pojme, ki jih je mogoče obračati zdaj tako in zdaj drugače, kar je smrt za pošten pogovor in mirno sožitje. Jezik NSZ je jezik zamolčanega sveta, ki nam ga odkriva jo komentarji prof. Justina Stanovnika.

Baročna Ljubljana

ZVKDS

Zavod za varstvo kulturne dediščine je v zbirki *Kulturni in naravni spomeniki Slovenije* izdal knjižico *Baročna Ljubljana*. Trije avtorji, Metoda Kemperl, Matej Klemenčič in Igor Weigl, so v njej prikazali najbolj znamenite spomenike iz obdobja baroka, ki spadajo med največje kulturnozgodovinske znamenitosti Ljubljane. Začnejo z Robbovim vodnjakom in Mestno hišo oz. rotovžem, nadaljujejo z nekaterimi znamenitimi baročnimi hišami v starem delu Ljubljane, obveznih je seveda šest cerkva (stolnica, sv. Jakob, križevniška, uršulinska, frančiškanska in šempeterska cerkev), končajo pa s Cekinovim gradom ter z dvorcema Selo in Kodeljevo. Ker gre za reprezentativno zbirko, so v njej objavljene kakovostne fotografije, kratki opisi pa imajo leksikonski značaj.

0 poučevanju fizike

2.

DMFA

Društvo matematikov, fizikov in astronomov je v zbirki *Sigma* objavilo strokovno delo Janeza Strnada *O poučevanju fizike*. Ugledni avtor je snov razdelil v dve poglavji. V prvem, *Pogled na poučevanje fizike*, piše splošno o fiziki in o poučevanju fizike. V drugem, obširnejšem, *Fizika v srednji šoli*, obravnava gibanje, zakone gibanja, trdnine, kapljevine in pline, zgradbo snovi, toplotne stroje, električno polje, magnetno polje, nosilce naboja, nihanje, valovanje, svetlobo, posebno teorijo relativnosti, kvantno

1.

2.

3.

4.

mehaniko, zgradbo snovi ter standardna modela zgradbe snovi in vesolja. Knjiga je namenjena učiteljem fizike, vendar bo tako rekoč obvezna literatura za vse, ki jih fizika zanima.

Fenomenologija zaznave

Študentska založba

Fenomenologija zaznave je osrednje delo francoskega filozofa in dolgoletnega predavatelja na znanem pariškem Collège de France. Maurice Merleau-Ponty je velik del svojega dela posvetil reartikulaciji dualističnih razmerij, kot so razmerje med subjektom in objektom ali jazom in svetom. V svojem zgodnjem in srednjem ustvarjalnem obdobju je Merleau-Pontyjeva misel te dualizme obravnavala iz vidika dvojice živčnega in eksistencialnega telesa, pri čemer je opozarjal, da je pomen telesa (ali telesa-subjekta) pogosto deležen premajhne pozornosti znotraj filozofskih tradicij. Tako tudi v *Fenomenologiji zaznave*, kjer priostri kritiko klasične dihotomije telesa in duha. Problematicizacija tega razmerja je razumljiva s stališča filozofske konstitucije telesa kot objekta, prek njega pa ideje objektivnega sveta, ki obstaja zunaj nas. Kakor hitro Merleau-Ponty problematizira ta koncept, implicitno opravlja kritiko predstave sveta, ki je v celoti ločen od mislečega subjekta. Na tej točki je kritik tako kartezianskega racionalizma kot behaviorističnega empirizma. Obsežno spremeno besedo je napisal dr. Janez Strehovec.

Julius Kugy

3.

Planinska zveza Slovenije

V letu 2008 zaznamujemo 150. obletnico rojstva dr. Juliusa Kugyja in 60. obletnico smrti prevajalke Mire Debelak. PZS je izdala reprint prve in najpomembnejše Kugyjeve knjige *Iz mojega življenja v gorah*, ki je leta 1937 v slovenskem prevodu Mire Marko Debelak izšel pri Planinski matici. V prilogi *Pisma* je med drugim tudi reprint članka Franceta Avčina *Ob odkritju spomenika Kugyju*, ki je bil objavljen v *Planinskem vestniku* leta 1953. V

njem avtor, ki je še osebno poznal velikega alpinista, dokazuje Kugyjevo čisto slovenski izvor. V prilogi je tudi rodbinsko deblo družine Kugy, ki ga je skrbno pripravil Peter Hawlina in ki nedvomno potrjuje Avčinova dognanja. Objavljeni so tudi prevodi pisem dopisovanja med Kugyjem in Miro Marko Debelak.

Solate

Založba Mladinska knjiga

Solata ni le hrustljava in sveža, ampak tudi zdrava. Lahko pa je tudi pogosto drugačna. Lahko jo pripravimo za predjed, kot prilogo ali glavno jed, toplo ali hladno, z mesom, ribami ali s sirom. V knjižici *Solate* so objavljeni izbrani recepti iz mednarodne kuhinje z idealno usklajenimi, sezoni primernimi sestavinami in začimbami. Knjižica ponuja solate za vsak letni čas: od pomladansko zelenih, prek nežno poletnih do jesensko krepkih z gobami in bučami. Solate s sredozemskimi ali azijskimi aromami so ljubljenske zabav. Seznanimo se tudi s skrivnostmi najboljših solatnih omak in prelivov. Vse je natančno opisano in opremljeno s fotografijami, tako da je njihova priprava kar se da preprosta.

Podnanos

4.

Turistično društvo Podnanos

TD in KS Podnanos sta izdala knjižico *Podnanos* s podnaslovom *Št. Vid, rojstni kraj slovenske himne, vodnik po kulturni dediščini Podnanosa in okolice*. Besedilo sta napisala Sebastjan in Jurij Rosa. V začetku izvemo, kako je nastala slovenska himna, ki jo je uglasbil Stan-ko Premrl. Sledi zgodovina Podnanosa, ki se je nekoč imenoval *Št. Vid*, domačini pa kraju še danes rečejo *Šembid*, ter prikaz slavnih šembij-skih osebnosti (poleg Stanka in Janka Premrla še Matija Vertovec, Rihard Dolenc in Ivan Rudolf; vsi imajo v Podnanosu spominska znamenja). Prikazanih je pet šembij-skih cerkva, zatem gradovi, mostovi in druge zanimivosti, na koncu pa še razgledne vzpetine ter vinska in turistična ponudba. Vodnik je bogato ilustriran.

Naročilnica

NAROČILO (označite z x):

☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	9,18 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	25,87 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	9,18 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	9,18 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	9,18 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	20,82 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	35,46 EUR
☐ Viktor Miklavčič: Pričevanja	20,44 EUR
☐ Matjaž Klemenčič, Vladimir Klemenčič: Prizadevanja koroških Slovencev za narodnostni obstoj po drugi svetovni vojni	32,00 EUR
☐ Silvin Eiletz: Skrivnost kominterne	23,96 EUR
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	22,95 EUR
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	16,29 EUR
☐ Vasja Klavara: Predel 1809	28,07 EUR
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogarske	22,95 EUR
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	27,16 EUR
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	4,13 EUR
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	45,27 EUR
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	20,82 EUR
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	27,16 EUR
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	22,11 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	4,52 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	4,52 EUR
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	18,56 EUR
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	27,94 EUR
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	17,65 EUR
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	16,02 EUR
☐ Vasja Klavara: Koraki skozi meglo	26,95 EUR
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	18,36 EUR
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	12,51 EUR
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	8,34 EUR
☐ Jože Dežman: Rojstvo Slovenije	20,00 EUR
☐ Jože Dežman, Hanzi Filipič: Hitlerjeva dolga senca	26,99 EUR
☐ Jelka Žmuc Kušar: Evropski večeri Lojzeta Peterleta	14,99 EUR
☐ Vasja Klavara: Doberdob, Kraško bojišče 1915-1916	29,90 EUR
☐ Rajko Topolovec: Kraj prišlekov: Strnišče – Kidričevo	10,00 EUR
☐ Ive A. Stanič: Kočevski proces 1943	28,00 EUR
☐ Jože Dežman: Slovenija 1945 – 1960	32,99 EUR
☒ NOVO Silvin Eiletz: Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935-1940	28,90 EUR

Izpolnjeno naročilnico
pošljite na naslov:

**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana**

ali na faks **01/ 24 47 204**

Poštino po veljavnem ceniku Pošte
Slovenije plača naslovnik ob prevzemu.
Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
darilo lonček »Demokracija«

3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa »Demokracija«

4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa »Demokracija«
+ knjiga (po našem izboru)

Ime in priimek (ime podjetja):

Datum rojstva (samo fizične osebe):

Ulica:

Kraj, poštna št.:

Kontaktna oseba (samo pravne osebe):

Datum naročila:

Podpis in žig naročnika
(samo pravne osebe):

Davčni zavezanec:

☐ NE

☐ DA

ID za DDV:

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 3. 7. 2008

20.00 Cankarjev dom: G. Bizet: Carmen (v izvedbi Opere in baleta SNG Ljubljana) – opera

20.00 Križanke: Dhafer Youssef (Tunizija), Charlie Haden Quartet West (ZDA), Roberto Fonseca (Kuba) – džez

21.00 Mestni muzej: 35-letnica slovenskega kvinteta trobil

22.00 Stara pošta: Sarah Kane: Razdejani

PETEK, 4. 7. 2008

20.30 Cankarjev dom: Vasko Atanasovski Septet (Slovenija), The Core (Norveška) – džez

21.00 Mestni muzej: Poletni koncerti v atriju Mestnega muzeja Ljubljana

21.00 Pogačarjev trg Ljubljana: Koncert ob odprtju Poletja v Stari Ljubljani – Poletja evropske kulture in Poletja Imago 2008: Orkester, zbor in solisti Opere in baleta SNG Ljubljana

SOBOTA, 5. 7. 2008

21.00 Mestni muzej: Poletni koncerti v atriju Mestnega muzeja Ljubljana

Ljubljanske ulice in trgi: Ana Desetnica – festival pouličnih gledališč

NEDELJA, 6. 7. 2008

19.00 & 21.00 Plesni teater: Letna produkcija plesnega studia Intakt

21.00 Mestni muzej: Poletni koncerti v atriju Mestnega muzeja Ljubljana

Ljubljanske ulice in trgi: Ana Desetnica – festival pouličnih gledališč

PONEDELJEK, 7. 7. 2008

21.00 Mestni muzej: Poletni koncerti v atriju Mestnega muzeja Ljubljana

21.00 Mestna hiša: Pihalni kvintet

TOREK, 8. 7. 2008

20.00 Cankarjev dom: Filharmonični orkester milanske Scale (Italija) – klasična glasba

21.00 Cerkev sv. Jakoba: Oxford Millennium Orchestra (Velika Britanija) – klasična glasba

21.00 Mestni muzej: Poletni koncerti v atriju Mestnega muzeja Ljubljana

SREDA, 9. 7. 2008

10.00 Narodna galerija: Počitnice z impresionisti – slikarsko – plesne delavnice za otroke od 6. leta dalje

20.00 Ljubljanski grad: Ansambel za sodobno glasbo MD7 (Slovenija) – klasična glasba

21.00 Mestni muzej: Poletni koncerti v atriju Mestnega muzeja Ljubljana

18. Draga mladih

Mladi iz Slovenije in zamejstva pripravljajo že 18. Drago mladih, ki bo letos potekala na temo medkulturnega dialoga Slovencev v različnih kulturah *Malo čez*. Draga mladih je zrasla iz vsakoletnega srečanja Draga na Opčinah pri Trstu. Forum je razmišljanje o aktualnih družbenih premikih v sodobni globalni družbi, pri tem pa se opira na vrednote slovenstva, demokracije, dialoga in povezovanja. Jesenski del DM bo potekal v soboto, 1. septembra, na Opčinah pri Trstu. *Draga mla-*

dih (DM) bo potekala od 3. do 6. julija 2008 v Novi Gorici in Gorici v Italiji ter 6. septembra 2008 na Opčinah pri Trstu. Glavna tema letošnje Drage mladih bo vprašanje medkulturnega dialoga v »novi« Evropi. Na DM bodo nastopili: minister za kulturo RS Vasko Simoniti, župan Nove Gorice Mirko Brulc, župan Gorice Ettore Romoli, profesorica medkulturnosti dr. Lucija Čok, državna sekretarka dr. Jelka Pirkovič, filozof dr. Ernest Ženko, koordinatorka mladinskih projektov Veronika Krainz, predsednik Zveze Romov Slovenije Jožko Horvat - Muc, profesorica Luigia Negro, nekdanji predsednik Mladine evropskih narodnih skupnosti Aleksander Studen-Kirchner, dekanja Fakultete za humanistične študije Koper dr. Vesna Mikolič, filozof dr. Edi Kovač in drugi. L. H.

43. Draga s Trubarjem

Letošnji, 43. študijski dnevi Draga 2008 bodo potekali med 5. in 7. septembrom v Parku Finžgarjevega doma na Opčinah pri Trstu. Zaznamovala jih bo 500. obletnica rojstva Primoža Trubarja, ki mu bosta posvečeni dve od skupno štirih predavanj. Ker je letos Trubarjevo leto, so organizatorji – Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta – izbrali za geslo Trubarjev citat »Jest sim enu dobru voiskovanje voiskoval«. Kot piše v vsakoletnem biltenu Drage, ki je izšel skupaj z revijo Mladika, je 500. obletnica Trubarjevega rojstva za vse Slovence lepa priložnost, da še enkrat in na novo premislimo obseg, pomen ter dolgoročne učinke njegovega dela ter domislimo način, kako krepiti in kako naprej razvijati svojo civilno, kulturno in duhovno podobo, ki je prvi pogoj za napredek tudi na znanstvenem in gospodarskem področju. Uvodno predavanje v petek, 5. septembra, bo naslovljeno Slovenski katoliški tisk (kako z besedo do ljudi). Posvečeno bo težavam in dilemam verskega tiska v času, ko tiskana beseda vse

bolj izgublja pomen in vpliv. O temi bodo govorili uredniki treh slovenskih katoliških tednikov: Jurij Paljk (Novi glas, Gorica), Franci Petrič (Družina, Ljubljana) in Hanzi Tomažič (Nedelja, Celovec). Drugo predavanje z naslovom Nočne barve in povešene oči bo v soboto, 6. septembra, vodila novinarka, publicistka in urednica Alenka Puhar. Govorilo bo o zgodovinskem spominu in stanju duha med sodobnimi Slovenci. Nedelja, 7. septembra, bo posvečena Primožu Trubarju: na temo Nova duhovna podoba Primoža Trubarja bo predaval izseljenski duhovnik in teolog Zvone Štrubelj, zgodovinar Igor Grdina pa bo govoril o Trubarju za vse čase. L. H.

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Korak za korakom ljudje gradimo svoje sanje.
Uresničujemo jih in verjamemo, da to počnemo za vse življenje.

080 19 20 • www.ZavarovalnicaMaribor.si

**Brez zavarovanja
je vse kot list v vetru**

ZAVAROVALNICA MARIBOR

Hancock

Monika Maljevič

So junaki. So superjunaki. In je ... Hancock. Hancock je superheroj, ki zaide v Sheepshead Bay in tam povzroča težave, ki jim večinoma botrujeta alkohol in temperamentni značaj.

A nekega dne se bo izkazalo, da Hancock, igra ga Will Smith, le lahko pomaga skupnosti na manj uničujoč način. Velika moč prinaša veliko odgovornost – to vedo vsi razen Hancocka, se razume. Tečen, prepirljiv, sarkastičen in nerazumljen. S svojimi junaškimi podvigi sicer misli dobro, opravi vse, kot je treba, in reši mnoga življenja. Za seboj pa vedno pušča grozno škodo, ob kateri vsi samo zevajo kot mladi kosi. Javnost ima končno dovolj. Saj so hvaležni, da imajo lokalnega junaka, ampak zgledni meščani Los Angelesa se sprašujejo, kaj so storili, da morajo prenašati tega tipa. Hancocku ni mar, kaj si ljudje mislijo, dokler ne reši življenje uglednemu predstavniku za stike s javnostjo Rayju Embreyju (Jason Bateman). Nepriljubljeni superjunak začne spoznavati, da ima morda vendarle ranljivo stran, še posebej ko spozna Rayevo ženo (Charlize Theron) in sina (Jae Head).

Čakajoč junaka Will Smith se je za sodelovanje pri filmu odločil, ker širi meje filmskega žanra o superjunakih. "Poudarja človeška čustva. Ljudje si predstavljajo, da je v t. i. poletnih filmih veliko akcije, v jesenskih filmih pa so bistveni liki. Kaj pa se zgodi, če združiš mogočno, dramatično zgodbo z večplastnimi liki, dogajanje pa postaviš sredi zvonov in trušča filma, ki ga začno predvajati 4. julija? Zakaj ne bi združili obojega in od obeh svetov potegnili največ?" se vpraša Will.

Smith in ekipa – producenti Akiva Goldsman, Michael Mann in James Lassiter ter režiser Peter Berg – so se odločili lik občinstvu predstaviti na nenavaden način. Film se ne osredinja na

Hancock

Režija: Peter Berg

Žanr: akcijska komedija

Scenarij: John August, Peter Berg, Vince Gilligan, Akiva Goldsman, Vincent Ngo

Igrajo: Will Smith, Jason Bateman, Charlize Theron, Daeg Faerch, Lauren Hill, Darrell Foster

Premiera: 3. 7. 2008

Distribucija: Continental Film

to, kako je Hancock dobil svojo moč in kako se jo je odločil uporabiti, ampak je junak pred-

stavljen kot slehernik sredi svoje kariere, ki svoje delo sovraži in se ga želi znebiti. Njegove supermoči še zdaleč niso blagoslov, s svojim obnašanjem pa se priskuti ljudem, ki bi morali biti njegovi največji oboževalci.

Po besedah Michaela Manna v filmu dobro vidimo, da se material in zvezdnik popolnoma ujemata. Film je vse, kar občinstvo pričakuje od Willa Smitha, hkrati pa jih pritegne na presenetljiv način. "Odločili smo se posneti film, ki je izjemno zabaven in lahкотen, seksi in romantičen, napet in srce parajoč. Will Smith je izjemen igralec, ki zna upodobiti različna stanja duha svojega kompleksnega lika. Je center gravitacije." **D**

Sodelujte v Veliki Petrolovi nagradni igri

Od 1. 6. do 31. 8. 2008

Osvojite Mercedes-Benz,
razred C, model T 180 K
in ostale bogate nagrade.

Sodelujete lahko tudi v nagradni
SMS akciji »Petrol«.

skuterji Aprilia SR 50 R

predvajalniki iPod Nano 4G

predvajalniki iPod Shuffle

PETROL

Kralj je mrtev, živel kralj!

Miha Dovč, foto: Matej Mihinjač, oba SAGA Institute

Jaguar XF 2,7D premium luxury

Nekako s temi besedami so Otočani pospremili smrt monarha in ustoličenje njegovega naslednika. Jaguar S-type je bil ustoličen na začetku tisočletja. Spočetka je žel hvalo, vendar pa so se ga petični kupci kaj hitro naveličali in postal je le blede, 4,9 metra dolgo polnilo cest. Zato ga je sedaj nasledil XF – novi jaguar. Pometa z vso preteklostjo in z novo odkrito svežino prinaša med aristokrate nekaj, o čemer bodo spet lahko govorili.

Po videzu je precej netipičen z izjemo prednje maske. Ampak tega mu nikakor ne

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	JAGUAR XF 2,7D
vrsta motorja	turbodizelski, šestvaljni, V-oblike, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	2.720
moč v kW (KM) pri vrt./min	152 (207) pri 4.000
največji navor v Nm pri vrt./min	435 pri 1.900
menjalnik	samodejni, šeststopenjski
pogon	na zadnji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4.961 x 1.877 x 1.460
medosna razdalja v mm	2.909
prtljažnik v litrih	540 – 963
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1.771 (539)
največja hitrost v km/h	229
pospešek 0-100 km/h v s	8,2
poraba (po normah EU) v l/100 km	10,4/5,8/7,5
poraba na testu v l/100 km	8,9
cena vozila v EUR	58.492

smemo šteti v slabo. Široki boki delujejo agresivno, zadek z dvema zajetnima izpušnima cevema pa spominja na astona martina. Čeprav ni pridobil veliko centimetrov, skoraj pet metrov dolga pojava obrača glave in krati spanec ambicioznim moškim z izostrenim okusom za avtomobile. Z zračnim koeficientom, ki je najnižji med vsemi hišnimi modeli, imate teoretično zagotovilo, da se XF v vožnji počuti kot riba v morju. A o tem malo kasneje.

Notranja lepota Notranjost sledi zunanji lepoti. Ob vstopu vas pozdravi gumb za vžig avtomobila,

ki utripa v ritmu srca. Vendar je (vsaj moje) ob prvem spoznanju bilo občutno hitreje. Na armaturni plošči ni ne duha ne sluha o nekvalitetni plastiki, večinoma pa je odeta kar v kvalitetno usnje. Prav tako volan in sedeži. Pa prestavna ročica? Je ni. Vrtljiv gumb, ki spominja na tistega pri starem pralnem stroju, se namreč diskretno dvigne iz sredinskega grebena, ko zažene vozilo, zato pri Jaguarju pravijo, da je to edini avto, s katerim se rokujete. Hkrati se prikažejo tudi zračniki klimatske naprave. Odličnemu samodejnemu menjalniku lahko ukazujete še z ušesnimi tipkami za volanskim obročem. Radiu, telefonu, klimatski napravi, potovalnemu računalniku in avdiosistemu pa prek sredinskega zaslona, občutljivega na dotik. Kar se opreme tiče, ima ta jaguar skoraj vse, kar si vsega udobja vajeni lastnik sploh upa pričakovati od njega. Od ogrevanih, hlajenih in ele-

kritiko si zasluži obdelava pri testnem vozilu, ki bi lahko bila malce boljša, saj spoji že na oko niso bili povsod brezhibni, vsake toliko časa pa zaslišite tudi kakšnega črička.

Netipičen motor Agregat je prav netipično jaguarski, vseeno pa naj bi predstavljal kar večino prodaje. Je že tako, da v Evropi brez dizelskega agregata pogoriš. In v primeru XF, če pozabite na tradicijo in konservativce, s takšno izbiro ne morete zgrešiti. Nastal je v sodelovanju francoskega koncerna PSA s tedanjim lastnikom Fordom. 2,7-litrski V6 si pri dihanju pomaga z dvema turbinama. 207 'vrancev' sprva sramežljivo pokaže svojo moč, ko pa kazalnik vrtljajev na merilniku doseže vrednost '2', sledi zvezno in suvereno pospeševanje v navezi z že prej omenjenim prav tako odličnim in hitrim menjalnikom. Njegova najlepša lastnost je miren in tih tek, zato v navezi z nizkim zračnim koeficientom in dobro zvočno izolacijo poskrbi, da je vožnja prijetna, le piš vetra s hitrostjo postane kar sliden.

XF kljub odličnim občutkom na avtocesti navduši na zaviti cesti. Ker sta prvi kolesi omejeni le na usmerjanje avtomobila, zadnji pa na prenos moči na cesto, se 1,8 tone težko vozilo pelje skoraj kot po tirnicah. Edina ovira je precejšnja masa, sicer pa je, kar se tiče dinamičnih lastnosti, med najboljšimi v razredu. V veliko pomoč mu je tudi izvrsten volanski mehanizem. Poraba goriva res ne bo obremenjevala lastnikov vozila, za tiste, ki vas vseeno zanima, pa se je ta ustavila pri slabih devetih litrih na sto prevoženih kilometrov.

116 najzlahtnejših evrskih bankovcev plus še kakšen za dodatno opremo je povsem pričakovana cena in dovolj nizka, da bo tris nemških proizvajalcev vozil prodal kakšnega manj na ta račun. Prvi vtisi in želje (tudi slovenskih) kupcev so nad pričakovani ter presegajo mogočo dobavo. Stari kralj je mrtev, z novim pa s(m)o, (kot kaže do sedaj) prav vsi zadovoljni. **D**

ktrično pomičnih sedežev prek povezave Bluetooth do električno pomičnega strešnega okna. Pogrešam le aktivni tempomat. Sedeži, odeti v naluknjano usnje, na daljših poteh, ki jim je XF namenjen, žal ne dajejo dovolj čvrste opore, vendar se na spisku dodatne opreme znajdejo tudi takšni, ki to ponujajo. V kokpitu bodo dovolj prostora našle štiri osebe, tudi odrasle, čeprav se streha v blagem loku začne hitro spuščati proti zadku vozila. Prtljažnik vase pogoltne najmanj 540 litrov, vendar ga je s podiranjem zadnjih sedežev mogoče povečati na skoraj kubični meter. Edino

Novici

VW PASSAT CC Od passata je 2.100 evrov dražji, 31 cm daljši in 50 mm nižji. Z njim se vozi kup naj-novejše tehnologije, od katere so najbolj zanimive samotesnilne pnevmatike, dinamično uravnavanje podvozja 'DCC' ali pomoč za ohranjanje smeri 'lane assist'. Tudi motorjev je dovolj, saj kupci lahko izbirajo med dvema turbodizelskima (2,0 TDI, 103 in 125 kW; slednji od septembra) in tremi bencinskimi (1,8, 2,0 in 3,6 s 118, 147 in 220 kW). Menjalnik ima najmanj šest stopenj, DSG za šibkejši bencinski motor tudi sedem. Avtomobil, ki ta čas nima neposredne konkurence in mu pravijo celo kupe, čeprav ima čisto klasično limuzinsko štiri vrata, a zato štiri ločene sedeže, naj bi pri nas do konca leta kupilo 200 strank, najcenejši pa je na voljo za 29.137 evrov.

SAAB 9-3 TURBO X Švedski Saab je z začetkom leta 2008 na domači trg vstopil prek novega uvoznika. Podjetje Polar Mobil Ltd. s sedežem na Madžarskem predstavlja podjetje Saab že v več državah. Na naš trg je vstopil prek Avtohiše Moste, ki bo skrbela za prodajo in poprodajne storitve. Salon vozil je na Zaloški cesti 171 v stavbi Modri lev. Hkrati so znane tudi cene za modela 9-3 in 9-5. Manjši bo stal najmanj 23.990, večji pa 31.990 evrov. Kombijevski različici staneta dva tisočaka več. Predstavili so tudi biser Saabove ponudbe, model turbo X. Za osnovo tej črni zverini, ki si jo je mogoče omisliti samo v metalno črnem laku, je model 9-3 aero, le da so V6-turbomotor dodatno oplemenitili s 25 konjskimi silami. 280 živahnih 'konj' se kočno prenaša na cesto prek štirikolesnega pogona XVD, ki zagotavlja odlično lego in trakcijo v vseh razmerah.

AVTOPRALNICA

AP 24 ur
(Center Kompas Stp)
Celovška cesta 206

Odprto:
NON STOP 24ur!

Tel.: 01/500-37-53
Avtopralna steza
Samopostrežne storitve
Samopostrežni sesalniki
Samopostrežni čistilniki preprog
Samopostrežna avtopralnica

Parkirna hiša WTC
Dunajska cesta 158

Odprto:
pon – pet 07:00 – 18:00
sobota 07:00 – 13:00

Tel.: 01/58-97-855
Strojno – ročno pranje
Notranje čiščenje
Poliranje
Globinsko čiščenje
+ VULKANIZERSTVO

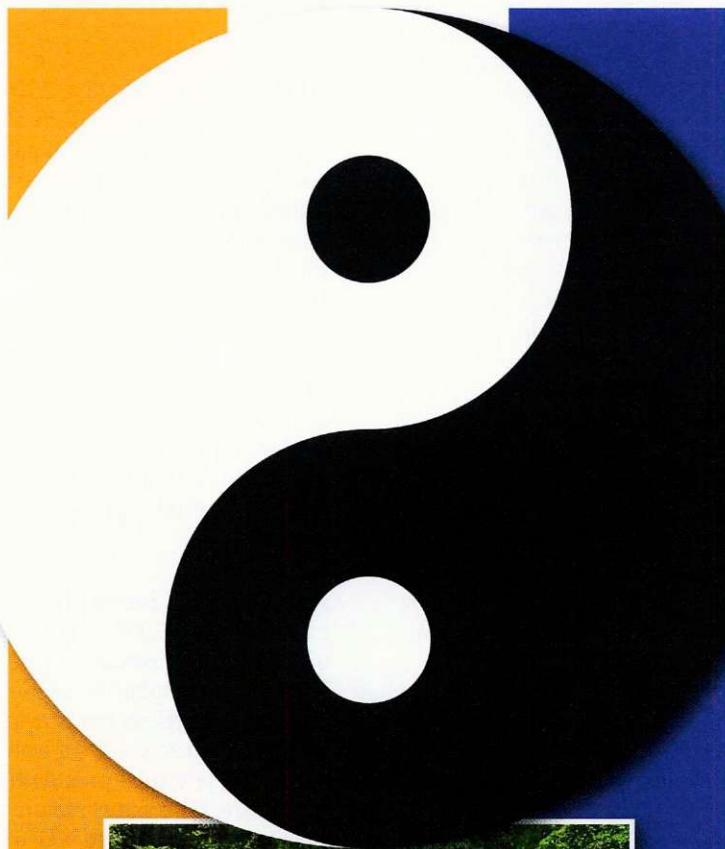
Veter in voda

Barbara Prevorčič, foto: arhiv Demokracije

Feng šuj, starodavno kitajsko umetnost in znanost, so razvijali že pred 6000 leti, njegova načela pa so brezčasna. Korenine temeljijo na opazovanju narave ter prenašanju spoznanj in izkušenj v prostore, kjer bivamo.

Principi feng šuja lahko pri-
demo – preprosto – do kva-
litetnejšega življenja. Kitajci
so pred tisočletji ugotovili, da se
je kakovost njihovega bivanja iz-
boljšala, če so živeli v harmoniji
z zemljo in se z njo niso bojevali.
Drugod po svetu je bila ta tradi-
cija znana pod različnimi ime-
ni in z različnimi lokalnimi
simboli. Podobno izročilo naj-
demo še pri Indijancih, Indij-
cih, avstralskih domorodcih,
Egipčanih ... Tudi na Sloven-
skem smo imeli svojo tradici-
jo umetnosti stavbarstva, ki je
temeljila na univerzalnih na-
čelih urejanja prostora. Še do
nedavnega je bil odnos ljudi do
narave bolj spoštljiv, ljudje so
živeli v skladu z letnimi časi in so
intuitivno gradili svoja bivališča v
povezavi s stranmi neba. Danes je
naša vez z naravo močno razra-
hljana, saj sodoben ritem življe-
nja tega ne dopušča. Feng šuj je
študij okolja, mest, ljudi, časa in
tega, kako energije sodelujejo
med seboj. Skozi njegova načela
nežno vplivamo na zastavljene
cilje v življenju skladno z okolico
in energijo vesolja.

Razvoj Kot številne druge staro-
davne in po vsem svetu razširjene
oblike upravljanja energije so tudi
feng šuj na začetku uporabljali pri
grobiščih. S časom se je uporaba
razširila še na pomembna biva-
lišča. Prav lahko je bil v resnici
skrivna dejavnost, rezervirana
le za oblastnike, in ne na splo-
šno dostopna širokim ljudskim
množicam. V obdobju trdega ko-
munizma na Kitajskem po drugi
svetovni vojni so feng šuj zatirali,
tako da je uspeval le v bližnjih dr-
žavah, predvsem na Japonskem, v
Hongkongu, na Tajvanu, v Singa-
purju, Maleziji in Koreji. Danes je
znan po vsem svetu.

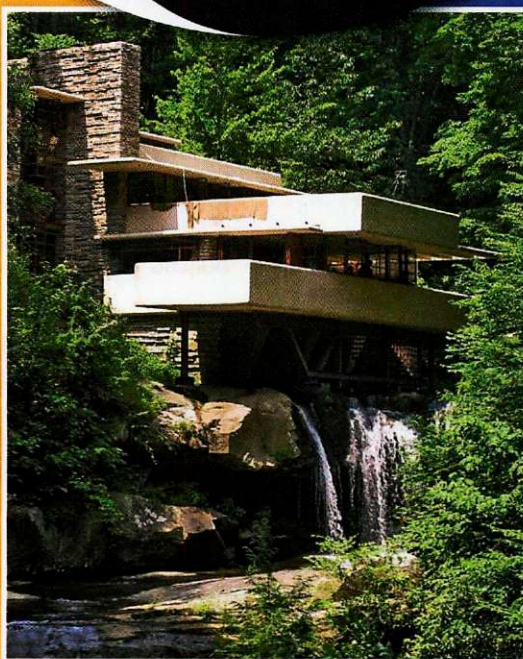

*Jin in jang sta prvinski sili, ki predsta-
vljata moško in žensko energijo, sve-
tlobo in temo, pozitivno in negativno,
dan in noč, sonce in luno. Energiji sta
v nenehnem gibanju in se v naravi
ubrano izmenjujeta.*

Kako deluje feng šuj?

Feng šuj deluje na predpostavki, da skozi naše telo teče polje čustvene energije in ga obdaja. Energijo, ki nas obdaja, je mogoče videti kot našo avro; pretaka se po notranjosti skozi centre dejavnosti, ki jih imenujemo čakre, in izstopa iz telesa po poteh, ki jih poznamo kot meridiane. Ta šibki naboj elektromagnetne energije prenaša misli, predstave in čustva do vseh celic v telesu. Gre za dvosmerni proces, saj način, kako uporabljamo svoje telo, prav tako vpliva na naš um in srce, ko se spremenjena energija vrača nazaj. Ta postopek polnjenja in obarvanja vsake celice povezuje naše telesno in čustveno bitje. Naše misli, občutki in predstave se torej nenehno mešajo s svetom okoli nas, na nas pa vplivajo različne energije, ki vstopajo v naše lastno energijsko polje. Hkrati tudi mi oddajamo energijo in ta se razprši v prostor, v katerem smo.

Energija čí Bistvo feng šuja je v pravem pretoku in usmerjanju energije čí (chi, qi), ki je kot življenjski tok navzoča v vseh živih in neživih stvareh. Feng šuj tako uporablja oblike, barve, zgradbo, zvok, svetlobo, simbolne predstave in razporejenost pohištva ter druge opreme, da uravnava energijo v našem domu. Težava pa se pojavi že takoj na začetku: nekoč so Kitajci lahko gradili hiše v skladu z načeli feng šuja,

Pri feng šuju gre za popolno razumevanje načina, kako človek in okolje delujeta drug na drugega.

Ogledala imajo naziv »aspirin feng šuja«, saj se pogosto uporabljajo za zdravilne učinke v stanovanju.

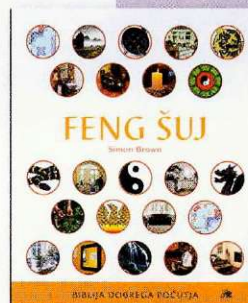
z drugimi, ustvarjalnost, gmotne razmere in družinsko življenje. Pri feng šuju ne gre za čarobne rešitve, gre za razvijanje sebe na način, ki nam omogoči, da vsrkamo moč, ki nas obdaja, in zaživimo življenje v polni meri.

Sožitje z naravo Feng šuj dobesedno pomeni VETER in VODA. Združena veter in voda izražata moč naravnih elementov in njihov vpliv na površino krajine. Skupaj tudi simbolizirata dokaz, da se energija giblje. Feng šuj trdi, da sta Zemljino površje oblikovala veter in voda ter da moramo živeti v sožitju z vetrovi in vodami Zemlje, da bi ti prvini lahko ustvarjali pretok pozitivne energije, ki bo delovala v naše dobro.

V množici literature z vsebino feng šuja izstopa priročnik, ki je izšel pri Prešernovi družbi. Avtor pove vse, kar moramo vedeti o tej starodavni znanosti in umetnosti: od razumevanja njegovih temeljnih načel do tega, kako si lahko z njim pomagamo pri odpravljanju težav. Vključuje nasvete o selitvi, prilagajanju feng šuja osebnim potrebam, izbiri notranje opreme in odločanju, kdaj se je najbolje lotiti preurejanja doma. Obširni vodnik pokaže, kako lahko feng šuj uporabimo

na področju doma, zdravja, odnosov, denarnih razmer, poklica in duhovnega življenja.

Simon Brown:
FENG ŠUJ

danesh pa pri nas veliko ljudi živi v blokih ali hišah, ki so bile zgrajene v socializmu, brez poznavanja feng šuja. In če želimo na primer posteljo obrniti proti severu, kar naj bi bilo idealno, nas lahko hitro ustavi premajhna kvadratura spalnice ali vrata na nepravem mestu. In tudi štedilnika ne moremo kar mirno prestaviti na drugo stran kuhinje. Prav zato se je z leti razvila oblika feng šuja,

ki je primernejša za zahodni svet in jo je tudi lažje uresničevati.

Uporabniki feng šuja Feng šuj uporabljajo vsi družbeni sloji, od slavnih oseb in velikih podjetij do družine na koncu ulice – saj se že intuitivno čuti, da deluje. Učinki se pokažejo hitro, izboljšajo pa nam lahko ne le dom in neposredno okolje, ampak tudi zdravje in razpoloženje, odnose

NAVODILA ZA VSE, KI NIMATE ASISTENCE COMFORT S POPRAVILOM NA KLJUČ

NAMESTO DA RAZŽAGATE SVOJ AVTO IN GA PREDELATE V KABRIOLET, SKLENITE RAJE NOVO AVTOMOBILSKO ASISTenco **COMFORT**, KI JE VKLJUČENA V PAKETA AVTOMOBILSKIH ZAVAROVANJ **COMFORT** IN **COMFORT PLUS**.

ASISTENCA **COMFORT** VAM ZAGOTAVLJA PRVO POMOČ ZA POTNIKE TER ZA VOZILO DOMA IN V TUJINI. POPRAVILO VOZILA NA KLJUČ, NADOMESTNO VOZILO ZA ČAS POPRAVILA LASTNIKOVEGA VOZILA, ZALOŽITEV DENARNIH SREDSTEV TER NEOMEJENO POVRAČILO STROŠKOV ZA VLEKO VOZILA IN PREVOZE POTNIKOV JE LE NEKAJ NOVOSTI, KI BOGATILJO PONUDBO AVTOMOBILSKE ASISTENCE **COMFORT**.

PAMETNO JE IMETI DOBRO ZAVAROVAN AVTO.

 triglav

Zmagovalni trenutek Audija R10

Dirka vseh dirk

Kristijan Stranščak, foto: arhiv Demokracije

Audi je na 76. legendarni vztrajnostni avtomobilistični dirki 24 ur Le Mansa dosegel peto zaporedno zmago, drugo zapored z dizelskim motorjem.

Dirka 24 ur Le Mansa ima dolgo tradicijo. Med drugim je doživela nekaj velikih šokov in največjo nesrečo v zgodovini dirkanja. To je dirka, med katero pridejo na svoj račun tako športni navdušenci kot tisti, ki si želijo preživeti zanimiv konec tedna v velikem hrupu in vonju po bencinu.

Dirka tradicije Dirka 24 ur Le Mansa je vsako leto v Franciji, natančneje v Le Mansu na dirkališču Circuit de la Sarthe. Prva dirka je bila 26. in 27. maja leta 1923, od takrat dalje pa je vsako leto junija z izjemo leta 1936 zaradi stavke v avtomobilski industriji in v letih 1940–1948 zaradi druge svetovne vojne. Tradicionalno se dirka začneja v soboto, dirkalniki pa se pože-nejo s startnih mest vedno ob 16. uri. Prve dirke so vozili na 17 kilometrov dolgi progi. Z leti je postala nekoliko krajša, spreminjala pa se je tudi velikost kroga, po katerem so vozili. Še

danes ne uporabljajo celotne dolžine kroga, ampak le del, od tega peljejo približno dve tretjini po samem dirkališču, tretjino proge pa po krajevnih cestah, ki se prav za to dirko spremenijo v dirkališče.

Navadno na dirki sodeluje 46 dirkalnikov in vsakega sta do leta 1977 vozila dva voznika, nato so se zaradi ubijalskega ritma dirkanja organizatorji odločili, da bodo ekipe imele po tri voznike. Dirkalniki so razdeljeni v tri kategorije, o čemer še vedno teče razprava med organizatorji in dirkalnimi ekipami, saj so dirkalniki višjih razredov precej hitrejši od drugih in jih morajo tako na dirki praktično neprestano prehitovati. Po mnenju dirkačev je to pri tako velikem številu dirkalnih ur zelo nevarno, predvsem zaradi utrujenosti, med drugim pa jim lahko precej počasnejši dirkalnik s kakšno nepremišljeno potezo v trenutku uniči dirko. Druga polovica ljubiteljev te dirke pa trdi, da je

Prve kroge vozijo precej skupaj.

Najteže je dirkati, ko se dani.

Peugeot 908 HDi-FAP

tak način tradicionalen in dirko naredi zanimivejšo.

Najhujša nesreča v zgodovini

Francoski voznik Pierre Levegh je svoje ime zapisal v zgodovino 24 ur Le Mansa. Leta 1952 mu je skoraj uspelo nemogoče, saj je kot edini voznik sam prevozil celih 24 ur dirke in še uro pred koncem vodil. Zaradi utrujenosti, kot je dejal kasneje, je v zadnji uri dirke naredil veliko napako in tako je zmago moral prepustiti moštvu Mercedesu.

Pierre Levegh je med drugim znan po tem, da je bil nesrečni udeleženec najhujše nesreče v zgodovini avtomobilističnih dirk. Leta 1955 ga je ekipa Mercedesu povabila za enega od voznikov njihovega tovarniškega moštva. Medtem ko se je potegoval za prvo mesto, je moral paziti in prehitovati dirkalnike nižjih kategorij; eden od njih je bil dirkalnik ekipe Austin-Healey. V trenutku, ko je Levegh prehiteval, je ta dirkalnik sunkovito zavil v garaže in trk je bil neizogiben. Leveghov dirkalnik je zadel v zadnji del dirkalnika ekipe Austin-Healey, katapultiralo ga je v zrak in je dobesedno poletel med gledalce, ki so dirko spremljali nasproti garaž. Pierre Levegh in 82 gledalcev je umrlo, precej pa jih je bilo ranjenih. Organizatorji dirke niso ustavili, saj so se bali, da bi odhajajoči gledalci napolnili vse ceste okrog dirkališča in tako preprečili reševalnim avtomobilom dostop do kraja nesreče in nato do bolnišnic. Mercedes je na tej dirki samodejno odstopil, medtem ko je Jaguarjev dirkalnik nadaljeval vožnjo in zmagal.

Zaradi velikega šoka ob tej nesreči so se organizatorji nekaterih velikih dirk odločili, da tega leta dirk ne bodo organizirali. Najbolj drastično odločitev so sprejeli Švicarji, ki so to leto s kole-darja najprej umaknili dirko za veliko nagrado Švice, kasneje pa so se odločili, da avtomobilističnih dirk sploh ne bodo več organizirali, kar velja še danes. Velik šok je doživela tudi Mercedesova ekipa, zato se dirk do leta 1987 ni več udeleževala.

Druga zmaga »dizelaša« Med tovarnami je s številnimi avto-

Letošnji zmagovalci: (z leve) britanski dirkač Allan McNish, Italijan Rinaldo Capello, športni direktor Audija Wolfgang Ullrich in danski voznik Tom Kristensen

mobili absolutno najuspešnejši Porsche, ki je v zadnjih treh desetletjih prejšnjega stoletja osvojil 16 zmag, pred njim je dve nanizal Ferrari, skupaj z letošnjo pa jih je osem v tem tisočletju pobral Audi. Z Audijevimi zmagami se je začelo novo obdobje v tekmovalstvu Le Mansa, ko se je pred tremi leti na dirkališču pojavil motor na dizelski pogon audi R10 TDI in tudi po koncu letošnje dirke ostal nepremagan. Tudi druga moštva so v dizelskih motorjih spoznala prihodnost vztrajnostnih dirk. Tako se je lani pojavil peugeot 908 Hdi FAP in zasedel drugo mesto, letos, na 76. dirki 24 ur Le Mansa, pa je poskrbel, da je bila dirka še posebej vznemirljiva, saj sta se Audi in Peugeot, ki sta dirkala vsak s tremi dirkalniki, lovila in menjavala v vodstvu praktično vseh 24 ur. Čeprav je bil Peugeot z najboljšimi časi in rekordom dirkališča na treningih pred dirko stalno hitrejši in je zasedel prva tri startna mesta, je na dirki zmagal Audi. Zmagoviti Audijev dirkalnik so vozili britanski voznik Allan McNish, Italijan Rinaldo Capello in danski voznik Tom Kristensen, ki je postavil nov mejnik med dirkači z osmo zmago na tej prestižni dirki. Zmagovita ekipa je

tako za krog premagala najboljšo posadko Peugeota v postavi Jacques Villeneuve/Nicolas Minassian/Marc Gene. Na tretjem mestu so končali Christian Kliken, Franck Montagny in Ricardo Zonta (Peugeot) s še enim krogom zaostanka več.

Posebna dirka za gledalce

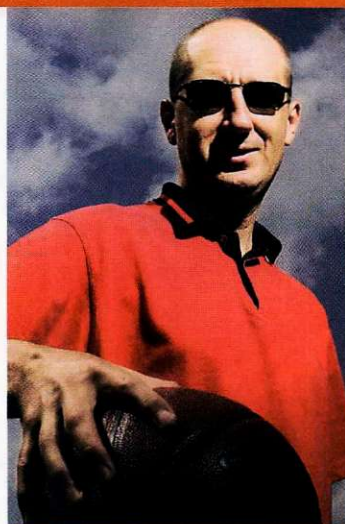
Le Mans je od nekdaj privabljal množice ljudi, saj to ni običajna dirka in običajen dirkaški vikend. Samo letos je bilo gledalcev okrog 300.000. Le Mans je le enkrat letno in tudi zato nekaj posebnega. Prebivalci se vse leto pripravljajo na ta konec tedna, saj znajo ceniti dirko, ki jim je dala prepoznavnost, pa tudi dodatni vir zaslužka, saj se tukaj obrne veliko denarja. Bistvo je, da se dobi parkirni prostor pa še kakšen kvadratni meter prostora za šotorček, stole, žar in velike hladilne torbe s pijačo. Navadno pridejo skupine prijateljev, vendar to niti ni pomembno, saj družbo brez težav najdete ob dirkališču. Taka dirka obiskovalce zelo utruja, zato lahko brez težav za nekaj časa ležejo v svoj šotorček, na blazino ali pa se zleknejo kar pod soncem. Klub temu pa dirko spremljajo, saj je motorni ropot strahoten in neprestan, ob progi pa je tudi veliko velikih zaslonov, tako da kljub počitku ne zamudijo ničesar. **D**

BORUT BOŽIČ (Collstrop) je novi državni prvak v cestnem kolesarstvu. Idrilčan je imel v Mirni peči pri Novem mestu presenetljivo več moči od vseh favoritov in je s prepričljivo vožnjo premagal dva kolesarja Perutnine Ptuja, Mateja Stareta in Gregorja Gazvodo.

V finalu evropskega nogometnega prvenstva je **ŠPANIJA** na Dunaju premagala Nemčijo z 1:0 (1:0). Za Špance je to drugi naslov evropskega prvaka, prvega so osvojili leta 1964. S tem so se po uspešnosti prebili na drugo mesto, s tremi naslovi se kitijo le Nemci.

Zmaga nogometa

Esad Babačić

Dočakali smo konec še enega velikega nogometnega spektakla, ki bo naredil prostor novim športnim dogodkom.

Znanec je omenil, da se hokejska sezona začne že septembra, kar nas je navdalo z lažjo skepsjo. Tako kmalu se bodo začeli poditi za ploščkom, smo se vprašali vsi v en glas. Mar ni to malce zgodaj za hokej, ki je vendarle zimski šport? Kot vemo, pa so zime pri nas vse bolj mile, zato bi se morala ledena igra igrati kvečjemu kasneje. Toda pritiski tistih, ki štejejo koristi od nenehnega igranja, so očitno vse večji. Angleški nogometaši tako ne bodo počakali niti toliko, da bi se navijači vrnili z morja, čemur se niti ne čudimo preveč, ko gre za otoške ljubitelje nogometa. Seveda se takšnega ritma najbolj veselijo mojstri trženja, malce manj pa športniki, ki so komaj kos peklenskemu ritmu tekmoval. Utrujenost je bila očitna tudi na finalni tekmi evropskega prvenstva v nogometu, ki je bila pričakovano trda in ne preveč lepa za oko. Trditev, da sedanji Nemci niso več *tisti* Nemci, se je izkazala za resnično, saj so bili »pancerji« popolnoma nenevarni. Njihova ofenziva je ostala le prazna želja, tako da so morali na koncu priznati, da niso najboljši na stari celini. Španska bojevitost in tehnična superiornost sta popolnoma zasenčili nemško disciplino, ki ni več dovolj. Sam sem se kar nekajkrat vprašal, kako je »elfu« sploh uspelo priti do finala. S takšno igro, kot so jo pokazali v nedeljo, ne bi smeli dlje kot do četrtfinala, kjer je ostalo kar nekaj resnih reprezentanc. Zaradi pomanjkanja zbranosti v odločilnih trenutkih so morali predčasno domov favorizirani Portugalci, ki so proti Nemcem pozabili na obrambo. Svoje so dodali tudi sodniki, ki niso sodili očitnega prekrška Ballacka, po katerem je padel tretji nemški zadetek. Sploh so imeli Nemci precej sreče, saj so bili pred finalom že nekajkrat v izgubljenem položaju. Turki so bili v polfinalu popolnoma zdesetkani in praktično brez prave obrambe, tako da preprosto niso mogli do zmage, ki bi bila več kot zaslužena. Sploh so bili bojovníki Fatiha Terima najboljša zgodba prvenstva in prava škoda je, da niso prišli do finala, kjer bi gotovo pokazali več kot Nemci. Posebno poglavje so bili Hrvatje, ki so bili veliko bliže, kot se morda zdi. Varovanci Slavena Bilića so pokazali, da lahko nadigrajo vsakega in tako je bilo tudi proti Nemcem, ki so bili že proti našim južnim sosedom videti nemočni.

V razbitinah strmoglavljenega letala ugasnili dve življenji.

Dva mrtva v strmoglavljenju

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Takoj po vzletu z letališča v Rakitniku je strmoglavilo nemško ultralahko letalo. Najverjetnejši vzrok nesreče je pilotova napaka, natančno poročilo bo sledilo v kratkem. V razbitinah letala sta umrla pilot in kopilotka.

Strokovnjaki še vedno preiskujejo, kaj je bil vzrok za tragično nesrečo, ki se je zgodila prejšnji ponedeljek. Na žalost smo čedalje bolj navajeni vsakodnevnih nesreč na naših cestah in železniških prehodih, v katerih umirajo vozniki, motoristi in sopotniki. Precej bolj redke so na srečo nesreče z letali. Letalstvo pri nas še ni doseglo tiste stopnje intenzivnosti, kot ga ima v tujini. Tudi v omenjeno nesrečo so bili vpleteni tujci, ljubiteljski letalci in Nemčije. V nesreči sta ugasnili dve življenji, 51-letnega pilota in njegove dve leti starejše kopilotke, oba sta bila iz Berlina.

Nesrečna letalca sta bila člana Aero Flight Cluba, ki ima sedež v Strausbergu pri Berlinu. Skupina letalskih navdušencev je načrtovala, da letošnji dopust preživi tako, da bodo s svojimi ultralahkimi letali potovali po Evropi. Na

letalski dopust so se očitno temeljito pripravili, kajti že pozimi sta si dva člana berlinskega letalskega kluba ogledala letališče v Rakitniku. Letalci so si ga izbrali kot bazo za svoje panoramske lete.

V soboto je iz Avstrije nad Rakitnik pribrenčalo šest ultralahkih letal. Obvestili so jih, da je letališče zaprto, kajti za tisti dan ga je najelo podjetje Mercator za superzabavo, na kateri se je trlo zaposlenih v tej družbi iz vse nekdanje Jugoslavije. Zbralo se je kakšnih deset tisoč ljudi. Nemške letalce so zato presmerili v Divačo.

Nemci so se v nedeljo preselili v Rakitnik, čeprav je bilo letališče še vedno zaprto, se pravi, da so prileteli na črno. V ponedeljek dopoldne sta se dve letali dvignili v zrak. Okoli enajste ure je enemu od njiju, modelu microflight wild thing bele barve, nenadoma začelo zmanjkovati višine. Letalo je s približno petdesetih metrov treščilo na travnik kakšnega pol kilometra od letališča.

Priče so dejale, naj bi se bilo slišalo, kako je motor belega letala nepravilno deloval. Eden od nemških pilotov, ki je bil na letališču, naj bi bil glede na zvok motorja dejal, da bo prišlo do nesreče. Domačin, ki je videl strmoglavljenje, je dejal, da je bil zvok motorja čuden. Tega se je

očitno zavedal tudi pilot in poskušal obrniti letalo nazaj proti letališču. Začel je obračati, a se je v desnem zavoju letalo preprosto obrnilo na desno krilo in strmoglavilo.

Domačin, ki je bil prvi na kraju nesreče, je dejal, da je bila kopilotka že mrtva, ko je prišel do razbitin. Pilot je bil še živ, a s počeno glavo, vendar mu je srce utripalo le še dve minuti. Rane so bile preprosto prehude. Iz letala je puščalo tudi gorivo, a se to na srečo ni vnelo.

Razbitine letala so zdaj v rokah strokovnjakov, ki bodo poskušali pojasniti, zakaj je prišlo do strmoglavljenja. Neuradno naj bi bil pilot naredil hudo napako in pozabil odpreti dovod goriva, a počakati bo treba na uradno poročilo. Člani nemške letalske odprave so se medtem seveda pretreseni vrnili v domovino. **D**

Nemški letalci so nameravali preživeti »leteče« počitnice.

Razgnali bordel

Razkrinkali so zvodnike, ki so v prostitucijo silili dekleta iz Ukrajine, Tajske in Dominikanske republike.

Policija je v svoji raciji v lokalu v Litiji odkrila kup golote. Lokal, last 37-letnika iz Celja, je bil poln deklet iz Ukrajine, ki so prodajale svoje usluge seksa željnim strankam.

V zadevo je vmešana tudi lastnikova 35-letna žena, po rodu tudi sama Ukrajinka. Prav ona je namreč novačila rojakinje za delo v naši državi.

Klasična zgodba: dekletom so obljubili delo na zlatem zahodu, s katerim bodo dobro zaslužila. O tem, da bodo moralo služiti med rjuhami, ni bilo govora.

Uradno so jih zaposlili v podjetju, ki je bilo registrirano v Celju, a tam opisanih del dekleta niso nikoli opravljala. Po prihodu so ugotovila, da so nasedla lepim besedam, a prav veliko izbire pri tem, kaj bodo delala, niso imela.

Spolne usluge so stranke stale šestdeset evrov za pol ure, stotaka za celo uro. Zvodnika sta si od tega obdržala šestdeset odstotkov, drugo so dobila dekleta.

Nadaljnja preiskava je pokazala, da je lastnik podjetja, kjer so bile uradno zaposlene Ukrajinke, 54-letnik iz Celja.

Poleg Ukrajink je bilo v njegovem podjetju uradno zaposlenih še ducat žensk iz Tajske in Dominikanske republike, ki tudi niso opravljale uradno opisanih del in nalog, ampak so dajale eksotični pridih trgovini s seksom po različnih slovenskih lokalih.

Dekleta bodo vrnil v njihove domače države, proti zvodnikom pa bodo podane kazenske ovadbe zaradi napeljevanja k prostituciji in zaradi trgovine z ljudmi. B. S.

NOHTOV NA KUPE Debelo so pogledali cariniki na mejnem prehodu Gruškovje, ko so pregledali prtljago hrvaškega državljanca. Hrvat je trdil, da nima nič, carinikom pa je bil sumljiv in so se odločili za pregled. V njegovi torbi so našli kup umetnih nohtov in še nekaj pribora. Našteli so dva tisoč štiristo belih umetnih nohtov in dva tisoč prozornih, poleg tega pa še petinsedemdeset škatlic za shranjevanje nohtov, dvesto petdeset pilic in dvajset gobic za poliranje. Hrvat ni hotel povedati, od kod mu blago, zato so mu ga začasno zasegli, tihotapcu pa so seveda odmerili globo, saj gre za majhno ribo v tihotapskem poslu.

RAZSTAVILI AUDIJA V Kopru so se na veliko ogorčenje lastnice spravili na njen audi A6 in ga dodobra razstavili. Vozilo je bilo parkirano na Markovcu, ko so vanj vlomili za sedaj še neznan nepridipravi. Odmontirali so avtoradio in CD-izmenjevalnik, predalnik armaturne plošče, volan avtomobila, sredinsko konzolo skupaj z upravljalnikom klime ter za veliki finale še oba prednja sedeža vozila. Lastnica je ocenila, da ji je bilo ukradenih za sedem evrskih tisočakov delov, seveda pa bodo lopovi za ukradeno blago na črnem trgu izžrili precej manj. A za pivo v poletni vročini jim bo gotovo zadostovalo.

Odpovedalo mu je srce

Med policijsko intervencijo so nasilnemu duševnemu bolniku vbrizgali pomirjevalo, a mu je odpovedalo srce.

V Podkrajju pri Ajdovščini je prišlo do tragičnega dogodka med policijsko intervencijo. Med postopkom je namreč odpovedalo srce 47-letnemu domačinu Branku Štefaniču. Vsi poskusi oživljanja so bili neuspešni.

Pokojni Štefanič je bil duševni bolnik, ki se je že večkrat zdravil. Letošnjega januarja se je tako vrnil z zdravljenja iz psihiatrične bolnišnice v Idriji. Očitno je bil še vedno daleč od ozdravitve, zato so njegovi domači opozarjali, da je nasilen, in prosili, da ga spet hospitalizirajo.

V zadnjih dveh tednih je Štefanič popolnoma izgubil nadzor nad svojimi dejanji. Začel je zahajati na Okrožno državno tožilstvo v Novi Gorici in vlagati prijave za nepomembne in po vsej verjetnosti tudi izmi-

šljene prekrške. Na tožilstvu jih zaradi nepomembnosti sploh niso mogli jemati resno in vlagati tožb, to pa je Štefaniča razjarilo. Klical je na tožilstvo in grozil po telefonu z nasiljem, potem pa se je oglasil še osebno. Ker ni prišel mimo varnostnice, je zagrozil, da se bo čez nekaj dni vrnil z orožjem in poračunal z vsemi.

Odločili so se, da ga spravijo nazaj na zdravljenje, ker pa je bil nasilen pacient, so zdravniku dali spremstvo petih policistov. Štefanič se je odločno uprl in so ga morali vkleniti. Še vedno se je upiral, zato mu je zdravnik dal injekcijo pomirjevala. Ta ga je sicer umirila, a se je nato njegovo stanje poslabšalo. Sneli so mu lisice in ga poskušali oživiti, a je bilo vse zaman. Obdukcija bo pokazala, zakaj mu je odpovedalo srce. B. S.

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zaporju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

http://etv.elektroprom.si
komerciala:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

107.8
**radio
velenje**

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

Rebeka zgradila hišo

Televizijski šov o graditvi hiše Rebeke Dremelj je končan. Temnolaska in njen Sandi sta prejšnji teden pripravila slovesno odprtje svojega domovanja, na katerem se je trlo znanih Slovenk in Slovencev. Rebeka, ki je z najboljšimi prijateljicami in menedžerko Natašo Prodan - Miani pred odprtjem neutrudno čistila hišo in urejala okolico, je goste sprejemala na miniaturni rdeči preprogi ter „vselitvena“ darila shranjevala v posebno sobo. Gostiteljica si je ob tej priložnosti zamislila tudi hostese, ki so gostom pazljivo razkazovale hišo ter jim hkrati ponujale hrano in pijačo, kar so počeli tudi njuni bližnji sorodniki. Proti večeru se je zabava razživela in premaknila k hišnemu bazenu za hišo, Sandi pa je razpoložene goste presenetil s prvim letalskim šovom, ki ga je na nebu nad njuno novo hišo uprizoril njegov prijatelj (pilot), ki je za to priložnost z motornim letalom poletel z letališča v bližnjih Cerkljah. Rebeka in Sandi sta torej svoj projekt končala v velikem slogu. Kolikor poznamo Rebeko, pa prav gotovo ne bo dolgo počivala ...

Sov Rebeka brez strehe nad glavo je končan. Rebeka ima novi dom.

Naredila je copato

Pevka Mariah Carey velja za pravo divo in tako se tudi obnaša. Ni še minilo veliko časa, odkar je na hitro skočila v zakonski jarem z raperjem Nickom Cannonom, ko se je že začelo govoriti o njunih težavah. Problemi naj bi nastajali zaradi njene razvujenosti in zahtevnosti. Prijatelj pevke in mladega moža je namreč ameriškim medijem zaupal, da je Nick ne-

Mož brez ugovora ustreže vsaki njeni želji.

prestano, dan in noč, 'na uslugo' svoji ženi. Nick se je iz sanjskega moža spremenil v sobarico in sanjskega asistenta, ki je brez kakršnega koli ugovora pripravljen ustreči vsaki njeni želji. »Nick se je spremenil v malega psička, ki dan in noč sledi Mariah in ji izpolni vsako njeno zahtevo.

Nezgoda na delu

Kot da Sienna Miller nima dovolj težav že v ljubezenskem življenju, se je še poškodovala pri snemanju filma. Simpatična plavalaska si je namreč pri snemanju akcijskega prizora v filmu G. I. Joe opekla prsi. »Krivda je popolnoma moja: prsi sem si opekla, ker sem v času eksplozije stekla v napačno smer.

K sreči pa je moja nerodnost zaznamovala le manjša brazgotinica,« je dejala nerodna igralka. Sienna, katere neopečeni dekolte, vroče seksualne scene in še marsikaj drugega ste si lahko ogledali v kar nekaj filmih, med drugim v filmu Dekle iz tovarne Zadnji posel in »Alfie«, se svoje golote v prizorih sicer ne sramuje, je pa dejala, da se je pri snemanju enega od teh prizorov počutila zelo neprijetno, saj je imela opravka s perverzним opazovalcem. Za enega od britanskih šovov je lepotička govorila tudi o svojih pivskih sposobnostih, ki naj bi bile izjemno dobre. »Ni vse res, kar se govori. Res je, da ga nesem veliko več kot kak odrasel moški, a nikakor nisem žurerka, ki rada popiva,« se je branila lepotička.

Opekla si je dojki.

Minibikini

Z vročim poletjem postajajo ženska telesa še lepša. Predvsem zato, ker je na njih tako malo oblačil. In tako smo dobili še eno mladenko, ki si je na enem od številnih izborov nadela lentu. Bikini najbolj pristoji Mireli Korač. Tako je vsaj menila žirija, ki je ocenjevala ducat finalistk izbora Laguna miss bikini. Za 21-letnico sta se uvrstili Dijana Jokić in Nermina Sijamhodžić. Mirela Korač je krono najlepše v bikiniju podedovala po Almi Avdić, ki se zaradi nosečnosti ni postavila ob bok misicam iz drugih držav. Na mednarodnem izboru World Bikini Model International na Malti Slovenijo tako prav v tem času zastopalanska druga spremljevalka Amanda Čilović. In kdo je Mirela Korač? »Sem zelo pozitivna, nasmejana punca, ki je

rada v družbi,« je izjavila. Na izbor jo je prijavila prijateljica, čeprav je sama dvomila. Mirela pa dvomi, da se bo še kdaj podala na podobno tekmovanje. »Mislim, da me na tekmovanjih ne boste več videli. Meni se zdi, da sem dosegla dovolj,« je še dejala.

Žirija je ocenila, da bikini najbolj pristoji Mireli.

www.demokracija.si

DNEVNE NOVICE od PONEDELJKA do PETKA!

DEMOKRACIJA

spletna

V središču | Uvodnik | Politika | Slovenija | Intervju | Kultura | Črna kronika | Šport | Rumeno | Osebnosti | Tujina | Forum | Blog | Knjigarna

ZADNJIH 8 NOVIC

- 10.40 Bush zadovoljen z obiskom
- 10.06.2008 Türk in Bush govorila o nujnosti krepitve
- 10.06.2008 Bush pri Janši pohvalil izjemen napredek
- 10.06.2008 Slovenije
- 10.06.2008 Evro-sredozemsko univerzo podpira
- 10.06.2008 gospodarstvo
- 10.06.2008 Bush prispele na vrh EU-ZDA v Slovenijo
- 10.06.2008 O svobodi medijev v EU
- 10.06.2008 Vlada ne bo popuščala sodnikom
- 10.06.2008 Markeševa nesoglasja

10.40 | 0 komentarjev

Dnevne novice

Bush zadovoljen z obiskom

"Slovenija je velik košček nebes," je po koncu vrha EU-ZDA na Brdu pri Kranju ocenil ameriški predsednik Bush. Napovedal je, da se bo v Slovenijo vrnil kot turist, gostitelju, predsedniku Evropskega sveta, slovenskemu premieru Janezu Janši pa se je zahvalil za gostoljubje. ... več >>

V novi Demokraciji ne prezrite
EKSKLUZIVNO

Tajkuni – slovenska
potencialna socialna bomba

Ameriški predsednik George W. Bush, slovenski premier Janez Janša in predsednik evropske komisije Jose Manuel Barroso

FOTO: Grega Wernig/Salomon 2000

10.06.08 | 0 komentarjev

Predsednika Slovenije in ZDA, Danilo Türk in George Bush

FOTO: Grega Wernig - Salomon 2000

Dnevne novice

Türk in Bush govorila o nujnosti krepitve človekovih pravic

Predsednika Slovenije in ZDA, Danilo Türk in George Bush, sta se danes na Brdu pri Kranju posvetila predvsem nujnosti krepitve spoštovanja človekovih pravic. Na tem področju sta po Türkovih besedah govorila tudi o tem, da bi bilo potrebno zapreti ameriško vojaško oporišče Guantanamo na Kubi, kjer so zaprti teroristični osumljenci. ... več >>

10.06.08 | 0 komentarjev

Dnevne novice

Bush pri Janši pohvalil izjemen napredek Slovenije

Ameriški predsednik George Bush je na davišnjem srečanju s predsednikom Evropskega sveta, premierom Janezom Janšo pohvalil izjemen napredek, ki ga je Slovenija naredila od njegovega zadnjega obiska pred sedmimi leti. Sicer pa so pogovori pred začetkom vrha EU-ZDA potekali izjemno sproščeno in v prijateljskem duhu. ... več >>

Ameriški predsednik Bush in predsednik Evropskega sveta Janez Janša

FOTO: Gregor Pohleven

10.06.08 | 0 komentarjev

Dnevne novice

Evro-sredozemsko univerzo podpira gospodarstvo

Objavimo, kar drugi zamolčijo.

VREMENSKI POGLED			
DANES	JUTRI	PETEK	SOBOTA
15 °C 23 °C	13 °C 17 °C	11 °C 14 °C	11 °C 18 °C

Z Demokracijo do novega telefona

DEMOKRACIJA

KORISTNE POVEZAVE

www.kolosej
www.bsi.si

ANKETOMAT

Kako ocenjujete uredniško delo dosedanjega odgovornega urednika Dela Janeza Markeša?

V tej anketi ste že sodelovali

Pozitivno 12 %

Negativno 59 %

Srednje 17 %

Nimam mnenja 12 %

ZADNJE NA BLOGU

09.06.08 Zakaj ne bo festivala MMS?

Spomini 1991

Magični gledalec

Nedavno sem med novinarskimi prispevki, dostopnimi na spletni strani TV Slovenija, našel tudi enega iz začetka devetdesetih let.

Čeprav je nosil datum 27. junij 2008, se je takoj videlo, da mora biti star kakšnih petnajst let, saj je bil glavni junak prispevka Vitomir Gros, ki je kot kranjski župan kranjsko upravno enoto postavil na cesto, domnevno zaradi neplačevanja najemnine. Nič čudnega, da sem potem znova začel gledati še arhivske TV-dnevnik in pri tem naletel na TV-dnevnik 26. junija 1990, kjer je bila prva novica ta, da gre Jugoslavija naprej. V nogometu seveda. Menda je bila nogometna tekma tudi razlog, da se je osrednji TV-dnevnik izjemoma začel krepko po pol osmi uri, podobno kot 25. junija 1991. Seveda pa v studiu ni manjkal legendarni nogometni strokovnjak Zdenko Verdenik, ki ga v zadnjem času redno gledam in poslušam na TV3.

Ker so za nami praznični dnevi (dan državnosti), sem si tako rekoč nalašč ogledal praznično Omizje, v katerem je Rosvita Pesek gostila štiri politike iz časov prve demokratične vlade: Dimitrija Rupla, Franceta Bučarja, Lojzeta Peterleta in Viktorja Žaklja. Pravzaprav je škoda, ker so bili samo štirje, saj bi bila debata veliko bolj razgibana, če bi se jim pridružil še kakšen opozicijski politik tedanjega časa, na primer Jožef Školč. Tako pa je opozicijo zastopal le tedanji predsednik socialistov

Viktor Žakelj, ki je s svojo stranko kasneje postal del LDS, nedavno pa je iz nje izstopil. Žakelj je deloval umirjeno in nič kaj opozicijsko; spominjal me je na nekega duhovnika, ki je po naključju moj znanec. Na trenutke se mi je zdel celo nekoliko neroden, kar je morda podedoval od svojega predhodnika v SZDL tovariša Jožeta Smoleta, katerega je prav 25. junija 1991, ko je potekala znamenita osamosvojitvena seja slovenskega parlamenta, pošteno okregal tedanji predsednik republiške skupščine France Bučar. Slednji pa je bil tak kot ponavadi. Odkrito je povedal, da je sedanja družbena struktura dejansko še vedno enopartijska, čeprav ne vem, kaj točno je imel v mislih. Rupel se je najprej nekoliko namrščil, ko ga je Rosvita Pesek predstavila kot nekdanjega republiškega sekretarja za mednarodne odnose (neuradno je bil že tedaj zunanji minister, toda formalni nazivi so bili pač drugačni). Sicer pa je bilo omizje nekoliko dolgočasno, saj se udeleženci nekako niso mogli zediniti, ali bi govorili o preteklosti ali sedanjosti. Govorili so o predsedovanju EU, o pokrajinah, tudi o tajkunih, Rupel pa je obujal spomine na čase, ko je bilo leta 1991 treba zvoniti na hišne zvonce konzularnih predstavništev. Peterle je ponovil tezo, da je njegova vlada padla, ker je bila preveč uspešna, kar me je spomnilo na izjavo Petra Jambreka, češ da je Zbor za republiko po letu 2004 postal žrtev lastnega uspeha, saj je svoj cilj, tj. zamenjavo oblasti, dosegel. Debata bi nekako zvođenela, če ne bi Rosvita Pesek nekoliko ostro vprašala, kaj sploh je nacionalen interes.

Je pa tudi res, da so se poletne počitnice začele tudi za televizijce, kar pomeni konec nekaterih rednih oddaj, med njimi menda Voduškovega Vročega stola, ki naj bi odšel v zgodovino. Že čakam nadomestilo. **D**

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Veselite se vse, kar čutite v teh dneh! Uživajte življenje, ki je tako lepo, pri tem pa poskrbite za to, da bo na mestu vse doma in v službi. Posebej lepe bodo nedelje v prijetni družbi domačih.

Bik
21.4.-21.5.

Misel na morje vam ne da miru, saj manjka prav malo, ko boste lahko šli na dopust. Še nekaj prepotrebni nakupov in pakiranje kovčkov bo pred vami! Lahko se pripravite, da bo letošnji dopust eden lepših, kar ste jih doživeli!

Dvojčka
22.5.-21.6.

Še vedno se oteplate z nekim problemom. Natančno sicer veste, kaj bi morali narediti, vendar vam ukrepanje nekako ne gre od rok. Potrebnovali boste še nekaj poguma in veliko odločnosti. Pa brez solza!

Rak
22.6.-21.7.

Poletje je vaš najljubši letni čas, zato se trudite, da boste vse uredili tako, kot je treba, da boste lahko šli v hribe ali v gore. Srečali boste nekaj zanimivih ljudi in z njimi ohranili stike.

Lev
22.7.-21.8.

Prehlad, ki ste se ga nalezli, vam bo delal preglavice, vendar se boste kmalu pobrali. Vse drugo, od poslov do domačih opravil in odnosov v domači hiši, bo šlo kot po maslu in ne boste imeli težav.

Devica
22.8.-21.9.

Ta teden vas bo jeza spravila ob nekatere dobre priložnosti. Poskusili se boste umiriti, vendar ne bo šlo tako hitro. Preveč so vas razburili! Konec tedna si privoščite nekaj osvežilnega in sproščujočega.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Prijetna oseba, ki vas je povabila ven v prejšnjem tednu, se bo ta teden nekoliko umaknila in se boste počutili zapuščene. Toda bodite čim bolj umirjeni in ji nikakor ne težite s kakšnim telefonskim klicem.

Škorpion
23.10.-21.11.

Ne bo vam žal, da ste raje šli v družbo, kot naredili nekaj več za službo. Za delo bo nedvomno še veliko priložnosti. Proti koncu tedna se pobežite iz mlahavosti in se spravite na kolo! Vreme bo kot nalašč!

Strelec
22.11.-20.12.

Veseli boste, ker se vam je odvil kamen od srca – vsaj deloma! Pred vami je še nekaj obveznosti, vendar jih boste ob primerni disciplini naredili, kot bi mignil. Tudi pri odnosih z ljudmi bo vse ok.

Kozorog
21.12.-19.1.

Morda se boste z neko osebo srečali, morda pa ne. Morda pričakujete preveč od nekoga, ki je bil zaradi vas prizadet in upravičeno jezen. Veliko dela vam bo povzročil lastni otrok.

Vodnar
20.1.-18.2.

Ta teden bo poln optimizma in veselja. Morali pa se boste odpraviti k zdravniku zaradi nenavadnih težav. Poskrbite, da vam na delovnem mestu ne bo preveč vroče. Zelo lepo se boste imeli konec tedna.

Ribi
19.2.-20.3.

Z veliko potrpljenja boste končali nalogo in se kasneje lotili nečesa novega. Srečali boste znanko, ki je niste videli že celo večnost. Ne oklevajte in jo povabite na kavo, izvedeli boste veliko zanimivega.

Radio ki izkazuje
za slovensko
manjzino
v Sloveniji

trda vezava, veliki format, 336 strani, 456 fotografij

ENOTNI V ZMAGI

OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

od prvih večstrankarskih volitev do mednarodnega priznanja
(april 1990–maj 1992)

Rojstni list
slovenske države

- predstavitev zgodovinskih dejstev
- kronološko urejena fotokronika
- objava faksimilov najpomembnejših državotvornih dokumentov
- izbor iz takratnega časopisnega in revijalnega tiska (članki, karikature)

Cena: 12.800 SIT (53,41 €)
Za člane kluba Samorog: 9.984 SIT (41,66 €)
Možnost nakupa na tri obroke

Več o knjigi na spletnem naslovu: www.samorog.com

Informacije in naročila: knjižni klub Samorog, telefon: 01/ 433 43 06,
naslov: Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, e-pošta: knjizni.klub@samorog.com

DEMOKRACIJA	ČLAN AKADEMIJE	RUSKI PEŠNIK (MIHAIL)	POKRAJINA V ŠPANJI	IGRALEC ŽIVOJINOVIČ	SKANDI- NAVSKO MOŠKO IME	KRAJ NA OTOKU BAHRAIN	BRITANSKA LETALSKA DRUŽBA TUNIZIJA	SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	ROMAN CLAUDA ANETA	AMERIŠKI IGRALEC DILLON	NAUK O NRAVNOSTI	TONOVSKA LESTVICA	TROPSKA PAPIGA
NAJBOLJŠA VRSTA SADROVCA								SPOLNA CELICA						
HOJA V ENAKO- MERNEM RITMU								GOVORNIK (KNJIŽNO)						
LJUBITELJ, NEPRO- FESIONALEC								DEBELEŠI DEL SNOPA						
VELIK PES VITKE POSTAVE					BOJAN KRIZAJ	PREBIVALKA BRJA ZAPORNICA		JAN NERUDA			PTICA NJORKA			MESTO NA GORENJSKEM
MESTO NA FINSKEM				PRIJATELJSKO DRUŽENJE PRITOK DONAVE				FR. PLES. (MAURICE)						
TENIŠKA IGRALKA SELEŠEVA							SMUČAR SKAARDAL BOJAN ADAMIČ							
EGIPČANSKA BOGINJA IZIDA					NAŠA PEVKA ŽNIDARIČEVA									
KABINA NA LADJI					POTOVALNA TORBA									
DEMOKRACIJA	VARIJEN ŠIV				RAZČLENITEV									DEMOKRACIJA
														DEPARTMA V VZHODNI FRANCIJI

Rešitev prejšnje križanke

AROMAT, RASIMA, LITJE,
ANIARA, NE, IL, DRISKA,
PASTORALA, STAN,
ARTIČOKA, TLA, TAR,
AMAN, RANAR, EGAN,
ANAMITI, TONAŽA, AK,
SRB, INICIATOR, LON, KIČ,
RSOVCI, API, AJAS, ENCIM,
VIC, ANT, NIAS, ANA

Nagrajenke 25. številke

- 1. nagrada:** BREDA PERKO
Pod vrbbami 55, 1000 Ljubljana
- 2. nagrada:** METKA RUTAR PIBER
Alpska c. 1, 4260 Bled
- 3. nagrada:** VIDA ŠTULAR
Celovška 26, 1000 Ljubljana

Dobitnicam čestitamo in jih prosimo, da nam pošljejo foto-
kopijo svoje davčne številke, kar je pogoj za izplačilo nagrade.

Nagrade

- 1. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi
- 2. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi
- 3. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do 10. 7. 2008
pošljite na naš naslov:

Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

➤ **30.6.1991** so po izteku ultimata JLA proti Sloveniji poletela vojaška letala, vendar so bila med poletom odpoklicana.

➤ **30.6.1991** je Washington Post objavil izjavo nemškega kanclerja Helmuta Kohla o dogovarjanju v Jugoslaviji, češ da je »nesprejemljivo, da pravica do samoodločbe nenadoma ne bi imela nikakršne vloge«.

➤ **30.6.1991** je Borisav Jović na zaprti seji za zavarovanje ustavnega reda glasno razmišljal o tem, da bi bila Slovenija najhuje kaznovana tako, da bi jo izključili iz Jugoslavije.

➤ **2.7.1991** je letalstvo JLA napadlo RTV-oddajnike na Ljubljanskem gradu, Kumu, Boču, Nanosu, Krvavcu in v Domžalah. Iz vojašnice v Mariboru so s topovi streljali na oddajnik na Pohorju in proti učnemu centru TO v Pekrah. Proti večeru se je vdala tudi kolona JLA v Krakovskem gozdu. Pred tem so letala JLA raketirala položaje TO v Krakovskem gozdu. V Gornji Radgoni je prišlo do hudega spopada med slovensko TO in JLA.

➤ **3.7.1991** je bilo s posredovanjem ES doseženo premirje v vojni za Slovenijo. Občasno je še prihajalo do manjših spopadov predvsem na Štajerskem, v Radencih, Kogu, Središču ob Dravi in Gornji Radgoni. Iz Beograda je proti Sloveniji odpeljala oklepna gardna enota, ki pa se je med potjo ustavila.

➤ **4.7.1991** so se enote JLA, ki so sodelovale v vojni za Slovenijo, pod nadzorom ter v spremstvu TO in milice začele umikati v vojašnice, ki so vnovič dobile vodo in elektriko. Zvezno predsedstvo je sicer zahtevalo, da mora Slovenija vzpostaviti zvezni mejni režim in poskrbeti za razorožitev, Slovenija pa je zahtevala vrnitev orožja TO in oceno vojne škode.

➤ **5.7.1990** je srbska skupščina sprejela zakon o suspenzu pokrajinske skupščine in izvršnega sveta Kosova ter razrešila urednike javnih glasil v albanščini na Kosovu.

➤ **5.7.1991** je general Blagoje Adžić pred 150 oficirji srbske in črnogorske narodnosti, ki so jih določili za poveljevanje enotam v Sloveniji in na Hrvaškem, govoril o tem, da bo vojaški vrh prisilil predsedstvo SFRJ, da bodo udarili s vso silo.

➤ **5.7.1991** so zunanji ministri Evropske skupnosti v Haagu sprejeli deklaracijo o Jugoslaviji, v kateri so zahtevali zamrznitev vseh osamosvojitvenih dejanj.

➤ **6.7.1990** je član zveznega predsedstva Janez Drnovšek ocenjeval deklaracijo o suverenosti države Slovenije z besedami: »Suverenost je nesporna.« Rudi Šeligo je deklaracijo razumel kot odprto pot za dotok slovenske misli, knjig in literature v Slovenijo ...

POGLED NAZAJ (OD 30. 6. DO 7. 7.)

Krimski Tatarji

Krimski Tatarji so v zadnjem stoletju doživeli posebno usodo. Po oktobrski revoluciji so bili temelj avtonomne sovjetske republike, ki jo je sovjetska oblast leta 1921 vzpostavila na Krimskem polotoku. Republiko so razpustili **30. junija 1945**. Pred tem je Stalin kakih 200 tisoč krimskih Tatarov obtožil, da so sodelovali z nacisti, in jih ukazal preseliti v Uzbekistan in Kazahstan, tam pa so jim prepovedali rabo tatarskega jezika. Državlanske pravice so jim spet podelili leta 1967, v domovino pa so se lahko vrnili šele v začetku devetdesetih let. Danes jih na Krimskem polotoku živi okrog 300.000.

Ob Volgi in v uralskem pogorju še zdaj živi okrog 1,5 milijona Tatarov, ki so polovica prebivalstva avtonomne republike Tatarstan in sodijo med najpremožnejše tatarske skupine. Skoraj milijon Tatarov živi tudi v Kazahstanu in drugih delih osrednje Azije, sibirski Tatarji, ki jih je samo okrog 100.000, pa so razpršeni po zahodni Sibiriji.

Za konfederacijo Jugoslavije

Kljub jasno izraženi volji o samostojni in neodvisni Sloveniji je še spomladi 1991 obstajala možnost konfederalnega povezovanja Slovenije v jugoslovansko državo. Skupni predlog glede možnosti za vzpostavitev konfederacije sta na podlagi dogovora med predsedstvoma obeh republik **1. julija 1990** pripravili Slovenija in Hrvaška.

Slovensko predsedstvo je o tej možnosti razpravljalo že sredi maja 1990, ko so bile razmere zaradi odzemanja orožja slovenski TO precej napete. Slovenija in Hrvaška sta želeli tako pokazati pripravljenost za dogovarjanje kot tudi to, da ne nameravata eno-

stransko razglasiti odcepitve. Predlog konfederalne pogodbe so izdelali ustavnopravni strokovnjaki iz obeh republik, temeljil pa je na prepričanju, da je o konfederalnem povezovanju na podlagi pogodbe, ki je akt mednarodnega prava, mogoče govoriti le, če je država samostojna in suverena. Predloge za konfederalno zasnovo je aprila 1990, neposredno pred prepustitvijo oblasti Demosovi vladi, pripravila zadnja slovenska socialistična vlada, ki jo je vodil Dušan Šinigoj.

Vojna škoda

Slovenska vlada je **5. julija 1991** imenovala posebno komisijo za ugotovitev vojne škode. Hrup vojaške »mašinerije« med desetdnevno vojno kljub velikim težavam, s katerimi se je slovensko gospodarstvo otepal že pred 25. junijem, ni povzročil njegovega propada. Po ustavitvi vojaških operacij so bile prve napovedi o prihodnjem gospodarskem razvoju v Sloveniji zelo skope in previdne. Njihovo stičišče je bilo, da se bo gospodarska kriza še okrepila in da slovensko gospodarstvo ne bo preživelo brez posojil iz tujine. Napovedi so se uresničile. Gmotna škoda, ki je prizadela slovensko gospodarstvo, je po prvih ocenah posebne komisije za ugotovitev vojne škode znašala 94,2 milijarde din ali 2,714 milijarde dolarjev.

Junija so se začeli trgati tudi gospodarski stiki z jugoslovanskimi republikami in s tujino, to pa je otežilo preskrbo z reprodukcijskim materialom, zmanjšalo devizni priliv in ustavljalo proizvodnjo. V naslednjih mesecih so se gospodarske razmere še poslabšale. Slovenija je pospešeno izgubljala jugoslovanski trg ter se hkrati spopadala s sovražnim vedenjem zveznih ustanov in drugih republik in omahovanjem tujih gospodarskih partnerjev.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 24/7

Jakličeva sporna zahteva (1)

Jakličeva zahteva v korist bolnikov. V Demokraciji (12. junija) je bil objavljen članek (Jakličeva sporna zahteva), da Javni zavod Lekarna Ljubljana zahteva sklenitev pogodbe z dobavitelji in farmacevtskimi družbami kot pogoj za promocijo zdravil v njenih poslovalnicah. Članek je treba dodatno obrazložiti, saj želimo, da imajo slovenski bralci celovito informacijo o tem, kaj pravzaprav omenjena zahteva pomeni.

V Lekarni Ljubljana želimo odnose z dobavitelji in farmacevti urediti s pogodbo. Dosedanja praksa je namreč bila, da obiski njihovih akviziterjev oziroma pospeševalcev prodaje izdelkov, ki jih ponujajo (npr. zdravil), niso bili urejeni pogodbeno, kar pomeni, da so ti lahko neorganizirano in nepričakovano obiskovali naše poslovalnice in zaposlene. Naša želja pa je, da to področje uredimo celovito in tudi v obojestransko zadovoljstvo, predvsem pa v korist bolnikov. Obstajajo namreč ekonomske študije, ki kažejo, da zaradi najrazličnejših promocijskih obiskov prihaja do izgub pri času, ki si ga mora zdravnik ali farmacevt vzeti med delovnim časom za tovrstne predstavitve dobaviteljev. Zdravniki in farmacevti so plačani iz javnih sredstev, zato je njihov delovni čas namenjen obravnavi bolnikov in ne marketinškim predstavitev, medtem ko bolni-

ki čakajo. Zato smo našim dobaviteljem ponudili možnost, da te odnose uredimo s pogodbo, da bi s tem vzpostavili organiziran sistem izobraževanja zaposlenih na področju zdravil in drugih izdelkov, za kar bi bila tudi namenjena vsa iz tega naslova pridobljena sredstva. Želimo vzpostaviti sistem, po katerem bi bilo v naših poslovalnicah mogoče informiranje o zdravilih in drugih izdelkih, ki jih prodajamo v lekarnah, ter kakršno koli oglaševanje oziroma promoviranje, dajanje daril in podobne aktivnosti samo na podlagi pogodbe z nami. Vendar smo jim hkrati ponudili tudi možnost, da informirajo naše farmacevtske strokovne delavce o novostih iz svojega prodajnega programa na organiziranih in vnaprej dogovorjenih predstavitev za naše zaposlene na sedežu Lekarne Ljubljana zunaj delovnega časa, kar jim omogočamo popolnoma brezplačno. Skratka, naši strokovnjaki bodo zagotovo vedno razpolagali z vsemi ustreznimi informacijami o zdravilih in njihovih morebitnih stranskih učinkih ter bodo naše stranke o tem tudi skrbno obveščali.

Mag. Marko Jaklič,
Javni zavod Lekarna Ljubljana

Bogu hvala za ...

... poslanstvo in delo predsednika vlade Janeza Janše. Ob 17. rojstnem dnevu države Slovenije je bil predsednik vlade večerni gost na televiziji. Z njim se je pogovarjal Sandi Čolnik. Naj ob tej priložnosti zapišem nekaj besed hvaležnosti našemu predsedniku, ki je doživel več udarcev kritike kot pohval za svoje delo v času vladanja Sloveniji in predsedovanja Evropski uniji.

Pomenljiva resnica je zapisana v Koranu, muslimanski sveti knjigi: »Srce nehvaležnega je podobno puščavi, ki poželjivo popije vodo izpod neba, jo pogoltne in potem ne rodi ničesar.« Takih nehvaležnih src je v Sloveniji preveč. Koliko ljudi našega naroda si ni nič prizadevalo za nastanek naše države. V času, ko je prišlo do tega zgodovinskega dogodka, so hitro odklopili vagone od komunične lokomotive in jih priključili lokomotivi samostoj-

ne in svobodne države Slovenije. Takoj so napeli vse sile, da so popili in pogoltnili bogastvo nastajajoče države, a rodili niso nič koristnega za našo mlado državo. Podobno resnico izraža nemški pregovor: Žito in hvaležnost raste samo na dobri zemlji. Hvala bogu Slovenci imamo nekaj te dobre zemlje, na kateri je zrasel tudi naš predsednik Janša. V Vzhodni Evropi je po toliko letih stalističnega terorja in nečloveškosti prišlo do milostnega preobrata (ki ga je po vsej verjetnosti napovedala Kraljica miru v Fatimi, ko je govorila o spreobrnjenju Rusije) in svobodnega nastajanja samostojnih držav. Bog je uporabil pri tem odrešilnem procesu nekatere pogumne ljudi. Med njimi ne smemo pozabiti voditelja poljske Solidarnosti Lecha Walense, dveh poljskih kardinalov Štefana Višinskega in Karla Woytile (pозnejši papež Janez Pavel II.) ter tedanjega ruskega predsednika Mihaela Gorbačova. V naši prebujajoči se Sloveniji pa je vstala iz molka četverica pogumnih: Janša, Borštner, Tasić in Zavrl. S svojim junaškim nastopom in z močjo besede so leta 1988 na Kongresnem trgu v Ljubljani pritegnili več kot 40.000 ljudi, ki so bili žejni in lačni svobode.

Vsak narod ima svoje Mojze, ki vodijo narod iz suženjstva v svobodo. Izraelci so imeli duhovnega velikana Mojzesa, ki je bil v puščavi ob gorečem grmu kot pastir poklican, da svoje rojake popelje iz egiptovske sužnosti. 40-letno potovanje skozi nepregledno puščavo ga je izmučilo. Rojaki so se mu v preizkušnjah žgoče puščave upirali in so sanjali o egiptovskih loncih polnih mesa. Nadlegovali so Mojzesa, naj jim preskrbi hrane in naj se nikar ne ukvarja z nevidnim Bogom Sinajske puščave. Pot izraelskega naroda iz suženjstva v svobodo je tudi pot slovenskega naroda. Tudi v našem narodu smo imeli ob prehodu iz suženjstva v svobodo objestne kričarje in razdiralce zgodovinskih procesov. Precej jih še danes hvali prejšnji režim, češ da so bili tedaj vsi zaposleni, da je bilo dovolj kruha za vse, da ni bilo revežev. Redki pa so, po zgledu Mojzesa, junaško delali za svobodo našega naroda in nastajajoče države. Med pogumnimi Slovenci je prav gotovo Janez Janša, ki je s svojimi zvestimi sodelavci vztrajno oral ob vznožju naših Alp.

V knjigi pregovorov je kralj Salomon odkril veliko modrost: ►

Zaupanje**Karitas** ✱**Spoštovani!**

Pred vami so življenjske preizkušnje družin, ki potrebujejo podporo in pomoč. Verjamemo, da nam bo skupaj z vami uspelo njihovo življenje premakniti na bolje.

Pomoč potrebuje štiričlanska družina iz Gorenjske. Mama je pred leti zaradi nevrološke bolezni postala nepokretna. Bolezen je družino zelo obremenila. Družina živi v hiši z moževimi starši, v nadstropju s tremi stopnišči, in nujno potrebuje dvigalo. Sami te investicije kljub veliki podpori lokalne skupnosti ne zmorejo pokriti. Oče in mati z zelo nizkimi dohodki skrbita tudi za dve hčerki. Spoštovani bralci tednika Demokracija, na vas se obračamo s prošnjo, da skupaj pomagamo tej družini. Hvala!

Slovenska Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, TRR: 02140-0015556761,
Sklic: 00 500904, Namen: zaupanje. Informacije: 01/300 59 60 ali www.karitas.si/zaupanje

► Zlata jabolka na srebrnih krožnikih je beseda v pravem času izgovorjena. (Preg 25,11) Pogumne in jasne besede Janeza Janše so bile v pravem času izgovorjene na Kongresnem trgu, ko je naš narod čakal na osvoboditev. Aretacija in zapor na Metelkovi sta samo pomagala v tem dinamičnem odvijanju naše zgodovine, ki je za velikim petkom potrebovala radost velikonočnega jutra.

V času predsedovanja naši državi in zvezi evropskih demokracijskih držav g. Janez Janša pogosto doživlja veliki petek namesto velike noči. V pogovoru s Sandijem Čolnikom je izjavil, da doživlja večje razumevanje in toleranco v Evropi kot v Sloveniji. Nož v hrbet mu je bil večkrat zasajen v Sloveniji in nikoli v Bruslju. Osebo želim, da bi premier Janša še naprej imel za vzor miroljubnega predsednika Indije – Mahatmo Gandhija. On je večkrat govoril muslimanom, hindujcem in kristjanom: »Alah in Bog sta isti duh pod različnimi imenoma; najti ga je mogoče edinole tako, da preženemo iz src nasilje in maščevanje. Ne vračajte blaznosti za blaznost, pač pa mir za blaznost ... Tudi v orožju se morate zavedati, da edinole dobrota in odpuščanje vzbudita pri nasprotniku obžalovanje zla in čut povezanosti z njegovimi žrtvami ... Nenasilnost ni bila nikoli mišljena kot orodje slabičev, ampak kot zmagovalno orožje močnih! Tisti, ki je pripravljen, da brez obotavljanja daruje svoje življenje in ne vzame v roke nobenega orožja, da bi z njim storil zlo svojemu nasprotniku, je po svojem pogumu neizmerno višji

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Tig osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

od še takega nasilneža» (prim. Gandhi, Velika duša Indije, Maribor 1971, str. 257).

Podobno je Slovence spodbujal miroljubni nadškof Alojzij Šuštar na jasi sredi kočevskih gozdov v nedeljo, 8. julija 1990: »Gradite boljšo prihodnost slovenskega naroda na trdnih temeljih resnice, svobode, pravičnosti, spoštovanja, prijateljstva in ljubezni. Podajte se na pot sprave med živimi, na dolgo in težko pot, ki pa je edina pot v življenje. Bodimo drug drugemu dobri in poštenu sopotniki in iskreni prijatelji ...«

Prepričan sem, da si predsednik vlade g. Janša vztrajno in modro prizadeva graditi prihodnost države Slovenije na trdnih temeljih resnice, svobode, pravičnosti, prijateljstva in ljubezni. Vsi želimo živeti pod svobodnim soncem, na tem lepem koščku raja pod Triglavom. Ta raj bomo dosegli le, če bomo upoštevali naročilo iz Prešernove Zdravljice:

»Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo;
otrok, kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo.
Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da, koder sonce hodi,
preprij iz sveta bo pregnan,
ko rojak prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!«

Nikoli več vojne, nikdar več Hirošime in Nagasakija, nikoli več Katinskega gozda, sibirskih taborišč, Dachaua in Auschwitz, nikdar več tragedije Teharij in Kočevskega roga. Prešernova Zdravljica se bo izpolnila le, če ne bo v nas satanske zlobe, zahrbtosti in sovraštva, ampak dobrota in ljubezni, ki nas bo naredila za dobre sosede in prijatelje.

Dragi premier Janez Janša, hvala Vam za vaše garaško in nesebično delo. Korajža velja še naprej! Na dan slovenske državnosti, 25. 6. 2008,

Maks Ipavec,
Begunje pri Cerknici

Poslanska vprašanja premierju

Poslušali smo poslanska vprašanja, namenjena predsedniku vlade gospodu Janezu Janši. Prvi se je oglasil poslanec gospod Potrč. Neverjetno, kako zelo so v stranki SD nenadoma zaskrbljeni zaradi nizkih pokojnin. Po njihovi logiki so menda upokojenci oškodovani, ker se pokojnine usklajujejo z brutoplačami. Med vladanjem LDS in SD jih prenizke pokojnine, ki so bile pogojene s plačami iz časa komunizma, kjer je bil poslanec visok partijski funkcionar, niso niti najmanj vznemirjale. Soglasno so potrdili zakon o znižanju pokojnin z obrazložitvijo, da je treba zategniti pasove in da morajo tudi upokojenci, ne le delavci, nositi breme slabega gospodarskega položaja države. Naj poslanca spomnimo, da so pokojnine precej višje pod sedanjjo oblastjo, kot so bile tedaj, ko so nam on in njegovi tovariši določali življenjski standard. Tega ne more nihče zanikati!

Kakor vedno se je tudi tokrat oglasila poslanka stranke Lipa Barbara Žgajner Tavš. Spet je v že znani hudobni retoriki mahala z odrezkom o neki prenizki invalidnini. Naj se da poučiti, da so tudi invalidnine odvisne od delovnih let in višine plačevanja v pokojninsko-invalidski sklad v času delovne dobe. Popolnoma hladna pa ostaja ob plačah

sedanjih delavcev, ki imajo šolo-obvezne otroke. Njihove plače so resnično na psu. Vendar te niso odvisne od predsednika vlade, ampak od dobre volje delodajalcev in njihove poštenosti, ki pa je velika večina nima.

Glej ga, zlomka, tudi poslanca stranke Zares Mateja Lahovnika zelo motijo tajkuni in predsednika vlade sprašuje, kako je s finančno policijo. Ali ima zares tako slab spomin, da se ne spomni svojih napotkov in navodil, ki jih je pred leti dajal svojim tajkunom v zvezi s spornim lastninjenjem podjetij, za kar je bil menda strokovnjak. Še nekaj. »Poln kufer« že imamo tega Cvikla, njegove preiskovalne komisije in oklepnikov 8x8.

Mihaela Afner, Celje

Sramota na kubik

Če že lahko razumemo duhovno omejenost zavrženo sprijenega tov. Boruta Sajovca, člana LDS (za katero je njen nekdanji vrhovni ideolog dr. Slavoj Žižek javno izjavil, da jo sestavlja drugorazredna golazen – pomislite, drugorazredna!), ko kot kakšen umski bolnik v čaščenju 'tekovin' zločinske komunistične revolucije ob TV-prenosu maloumno blodi o 'ritju po kosteh', kot je zaničljivo poimenoval dejanje razumne civilizirane družbe, ki želi zunajsodno po vojni pobitim žrtvam, vrženim v neoznačena brezna, med katerimi ni manjkalo ne mater ne otrok, zvezanih z bodečo žico, zagotoviti človeka vredni pokop, pa ne moremo razumeti, da je ob tem bolnem izpadu maloumnega Sajovca tiho in mirno stala psihiatrinja v vlogi varuhinje

88.3 & 105.1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

Radio VIVA
FM 102.1
99.5 stereo RDS
M. Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

človekovih pravic ga. Zdenka Čebašek Travnik, namesto da bi takoj protestno zapustila proslavo čistilcev zločinske revolucije, če se je v njihovo podporo že udeležila.

Sramota, kaj sramota, SRAMOTA na kubik, da takšna, spoštovanja nevredna oseba predstavlja institut varuha človekovih pravic.

Janez Novak, Slovenija

Poseganje v zasebnost

Že med vojno in še posebej po njej je politična policija Komunistične partije Slovenije skrbno bedela nad tistimi državljani, ki so obiskovali mašne obrede. Ne le to, dovolj je bilo, da je nekdo le odprl cerkvena vrata in pokukal v notranjost cerkve. Vsak tak predrznež je bil zapisan in poklican na zagovor. Sledila so izločevanja, poniževanja in tudi mučenja.

Tovrstno „raziskovanje in usmerjanje“ študentov si je lani privoščil univerzitetni profesor in podpredsednik stranke naslednikov starih revolucionarjev. Pred kratkim pa smo na TV gledali podoben „podvig“, kako so naši raziskovalni novinarji znova ugotavljali, koliko in kateri pomembnejši državniki so se na dan državnosti udeležili maše za domovino.

Zlepa se ne moremo izogniti prispodobam, ki močno spominjajo na nekdanje „trde čase“. Treba je le še obuditi nekdanje represivne službe, da bi drugače misleče

državljanke začele pošiljati v psihiatrične ustanove. Samo še to manjka in tranzicijska levica bi spet slavila zmago. In pomislite – naše zapeljano ljudstvo bi gotovo znalo taki zmagi spet ploskati, kot je v podobnih primerih že počelo v preteklosti.

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

Javna zahvala

Jeseni leta 2007 je Zveza društev proti mučenju živali Slovenije podala Ministrstvu RS za pravosodje predlog za dvig zagrožene kazni do enega leta zapor. Ministrstvo je pri pripravi novega Kazenskega zakonika RS upoštevalo predlog zveze, ki je bil v skladu z nomotehničnimi pravili sprejet. V Državni zbor RS so naš predlog kot amandma predlagale poslanske skupine Slovenske demokratske stranke (SDS), Nove Slovenije (NSi) in Slovenske ljudske stranke (SLS).

Novi kazenski zakonik je DZ potrdil z 49 glasovi ZA in 26 PROTI.

Novi 341. člen kazenskega zakonika se torej glasi:

1. Kdor surovo ravna z živaljo ali ji po nepotrebnem povzroča trpljenje, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do šestih mesecev.

2. Kdor z dejanjem iz prejšnjega odstavka muči več živali ali mučeno žival trajno hudo pohabi ali na krut način povzroči njen pogin, se kaznuje z zaporom do enega leta.

Novi 341. člen KZ je že objavljen v Uradnem listu št. 55/08 in začne veljati 1. novembra 2008.

Zveza društev proti mučenju živali Slovenije se iskreno zahvaljuje Ministrstvu RS za pravosodje in poslanskim skupinam navedenih strank, da so upoštevale in ovrednotile dolgoletna prizadevanja slovenskih društev proti mučenju živali po zvišanju zaporne kazni za mučitelje živali. Kot zanimivost še to: prvotna kazen leta 1904 je bila za »terpinčenje živali« od 6 ur do 14 dni.

Prof. Suzana Vodnjov, predsednica zveze DPMŽ Slovenije;

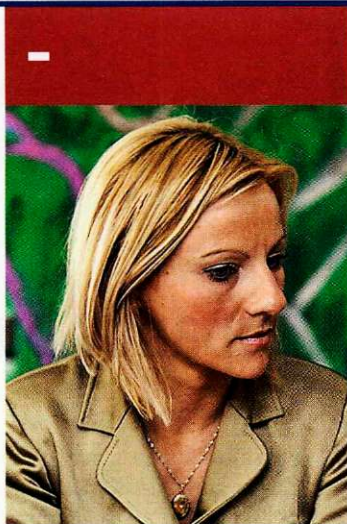
Lea Eva Müller, predsednica NO Zveze DPMŽ Slovenije

Županov bumerang!

Marija Vodišek

Ne samo župan glavnega mesta samostojne države Slovenije Zoran Janković, še nekaj drugih županov slovenskih krajev je dobilo to, kar so iskali: bumerang, udarec nazaj. Zoran Janković, ki ga vidim kot »župana vrtičkarjev«, je prek vseh medijev pozival Ljubljančane, naj bojkotirajo referendum. In mnogi so ga bodisi ubogali, bodisi si niso znali izračunati, koliko koristi bo odpadlo nanje. In med temi so mnogi »filozofi, psihologi« ter nasploh strokovnjaki na vseh področjih. To je bilo vprašanje, pa ne za Gorenjce, ki so se kar dobro odrezali, temveč za vse, ki od domovine iščejo samo pravice, ne pa tudi dolžnosti. V petek, 20. junija, ob 18. uri je bil v dvorani na Miklošičevi neke vrste pojasnjevalni zbor, ki ga je vodilo 6 ministrov te vlade na čelu z Ivanom Žagarjem. V dvorano je prikorakal tudi župan Zoran Janković s svojimi pribočniki. Nekateri smo protestirali, češ kaj tam dela, ko vendar ukazuje bojkot posvetovalnega referenduma. Prišel je, ker je menda dobil »osebno« vabilo premierja Janeza Janše. Ko se je predsedujoči Ivan Žagar opravičil navzočim, da Janeza Janše ne bo, ker je še v Bruslju, je Zoran Janković protestiral in s svojimi zvestimi oprodi zapustil dvorano. Povsem v skladu z njegovimi pojmovanji, da taka osebnost, kot je ljubljanski župan, ne more razpravljati z »navadnimi« ministri. Kaj pa si bodo o njem mislili v njegovem rodnem kraju? No, nekaj nas je odšlo na referendum. Na voliščih smo se srečevali bodisi z znanci, bodisi s prijatelji. Kar prijeten občutek. In večina nas, omejeencev, je volila pozitivno. Rezultati so tu in šele sedaj so »hujskači« razumeli, da so najbolj škodili samim sebi. Nas, volivce, bi najraje prikazali kot Butalce. Pravilno je mnenje, da o referendumskem vprašanju odločajo tisti, ki se volitev udeležijo. Tam je naš podpis, tam je številka našega volilnega listka. Udeležba ne vpliva na zakonitost, ki bi jo seveda hujskači takoj po svoje preuredili. Pa toliko pametnih ljudi imajo med seboj. Splača se jih naštet, da bodo volivci znali presoditi, kje kraljuje »intelekt«. To so Borut Pahor (še vedno je videti kot maneken), prelestna Katarina Kresal, veleum Gregor Golobič in vsi klonirani privrženci. Oni bodo, in to brezpogojno verjamem, vodili državo drugače. Kako, pa še niso povedali, ker se tudi med seboj ne morejo zmeniti. Zavist in ščuvanje med somišljeniki delujeta z vso paro. Pri Mladini imajo dolgo »lajtungo«, 11 let star govor Tony Blairja sedaj podtikajo Janezu Janši in hočejo slednjega prikazati kot plagiatorja. Kaj vse bodo še našli? Sledila sem seji evropskega parlamenta 24. junija 2008. Najprej je govoril predsednik Sveta EU premier Janez Janša. Za njim sta povzela besede predsednik evropskega parlamenta Hans-Gert Pöttering, ki je pohvalil predsedovanje male države Slovenije, nato pa še predsednik evropske komisije J. M. Barroso, ki je pohvalil dodal še eno pomembno besedo – »poštenost« predsednika Sveta EU Janeza Janše. Slovenski poslanec v evropskem parlamentu Jelko Kacin pa je pristavil: »Prvič v tem šestmesečnem obdobju me ni nihče pošiljal 'domov' na Slovaško.« To govori o prepoznavnosti Slovenije.

Politični semafor

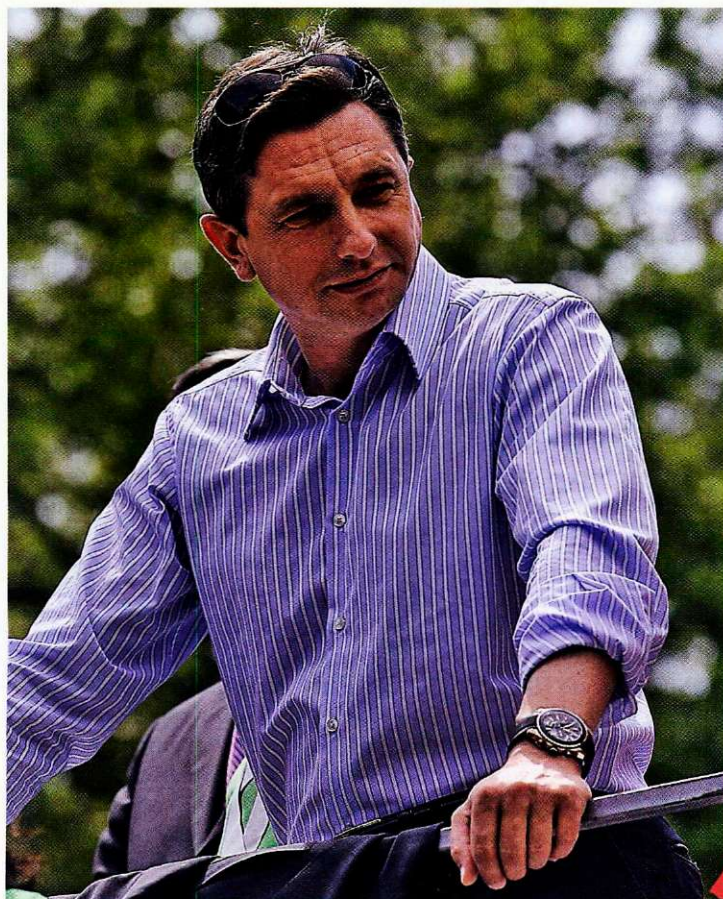
Demagoško V Lipi so v tem mandatu po besedah poslanke Barbare Žgajner Tavš vložili daleč največ pobud s področja socialnih zadev, saj naj bi imela njihova stranka zelo jasno vizijo na tem področju. Prizadevali pa naj bi si za ustanovitev samostojnega ministrstva, pristojnega samo za področje socialne politike. Stranka, ki domuje v prostorih, ki so v lasti odvetnika Stojana Zdolška, se je pri sprejemanju protitajkunske zakonodaje izkazala kot zaveznica tajkunov.

Uspešno Slovensko predsedstvo EU francoskemu zapušča dobro dediščino, je ob koncu predsedovanja Slovenije poudarila Mihela Zupančič, ki vodi predstavništvo evropske komisije v Sloveniji. Slovensko predsedstvo francoskemu zapušča dober nastavek za nadaljevanje dela na ključnih področjih, meni Zupančičeva, ki je slovensko predsedovanje označila za kakovostno in uspešno. Vloga predstavništva pa se je z vstopom naše države v EU nekoliko zmanjšala.

Dobrodelno Ustanova Vrtnica za pomoč ljudem v stiski je na pobudo zaročenke premierja Janeza Janše Urške Bačovnik v Piranu gostila 53 otrok iz Porabja, ki so jezikovno, kulturno in narodnostno tesno povezani s Slovenijo. Otroci izhajajo iz socialno šibkih družin, večina od njih pa še ni bila na morju. Ustanova Vrtnica, ki že od leta 1999 pomaga ljudem v stiski, je tako s finančno pomočjo dobrotnikov zamejskim otrokom pomagala uresničiti sanje.

Kdo je njegova blondinka?

Predsednik Socialnih demokratov Borut Pahor je znan po tem, da so mu včasih »blond ženske«, v zunajzakonski zvezi pa živi s črno laso pravnico Tanjo, s katero ima tudi sina. V intervjuju za februarski Playboy je tako priznal, da je bila večina njegovih ljubezni blond. Na steni v svoji pisarni v Ljubljani ima obešeno sliko razpite ameriške igralkice Sharon Stone, v Bruslju pa sliko tragično umrle monaške kneginje Grace Kelly, ki je po njegovo najlepša ženska vseh časov. V omenjenem intervjuju je tudi nekoliko presenetljivo razkril, da se mu zdi predsednica LDS Katarina Kresal »zelo privlačna«. Slednja je na to dejala, da bi to lahko obdržal zase.

V teh dneh pa nas je poklicala bralka, ki je bila 19. junija na letališču Jožeta Pučnika v Ljubljani in je čakala soproga. Slednji se je vračal domov z letalom, ki poleti iz Bruslja ob 18.45 in pri-

leti na brniško letališče približno ob 20.10. Po naključju jima je na letališču padel v oči vrli predsednik Socialnih demokratov Borut Pahor, ki je bil med potniki iz evropske prestolnice. Oblečen je bil povsem neformalno – v kavbojke in srajco, čez rame je nosil športni nahrbtnik. Ko je zapustil letališko stavbo, je pred izhodom (vhodom) pogledal levo in desno, in ko je mislil, da ga nihče ne gleda, je sklonil glavo in odhitel na desno, malo naprej od lokala. Ustavil se je pri črnem beemweju. Prisedel je v avtomobil, za volanom katerega je sedela neznana blondinka, poljubila sta se in odhitela veselim trenutkom naproti. No, Pahor je pred časom v enem od intervjujev tudi dejal, da zvestoba ni njegova vrлина. Vsekakor bo za predsednika SD, ki se že pred državnoborskiimi volitvami vidi na mestu predsednika vlade, letošnje poletje še zelo vroče. M. B.

dnost Evra se je
dvoletni boj za pred
nju referendum o grao
de. Novo krizno žarišče i
novila uspe
teti državi
nista. Uski
opski post
razum. Oz
revizorne
venec. Jutr
razale solis
jodbi. Obis
ša košarkaška reprezent
venije se stopnjuje. Pri
dpadki. Sloveniji e
a. Nasa košarkaška
republike Slovenije
tra za ravnanje z o
žnjem vztraja. S
i rokometr
ranja koalicije. Upk
i Lisboni velika zav
nudbe. Vrednost E
lo. Predvolilni hni
V Kranju r
ške vlade.
onovila uspeh. Deri
se novega ministra.
poslanec več. Na vi
lanca ponr
ije. Prve pi
iveniji en i
segle mir
jhitrejši be
rotuje. Pop
n reformni
et okrepite
tika Repub
iji centra z
na bližnj
državnega rokome
dajevanja koalicij
i, v Lisboni veli
ne ponudb
st. Derbi dru
novega ministra.
ski poslanec več.
sporazum. O
je Slovene
t dokazale su
dibi. Obisk pred
košarkaška repi
nije se stopnj
n. odpadki. S
show. Sprte strani d
ga privenstva. Najhi
pozicija nasprotuj
ranost novi
ega rokometnega prvi
stava. Najp
kajevanja koalicije. O
vrhu, v Lisboni velika
ponudbe. V
in toplo. f
ncev. V Kr
ške vlade
a ponovila
e poteze n
en evrops
nirovni spo
ac je Slove
dokazale se
dibi. Obisk
elec je slo
Poplave d
formni por
pet okrepi
dnika Rep
inji centra
o žarišče i
bliznjem
si državne za rokome
tra. Usklaevanja k
reč. Na vrhu, v Li
prevzemne por
nično in toplo. f
ncev. V Kranj
ške vlade.
z. Jutri po so
ale solidarnost
Obisk predsed
ša košarkaška re,
e Slovenije se sto
vnanje z
dpadki. S
Ju. Sprte
ani dosog
a pivenst
Najhitrejš
je. Opaziti
nasprotuje
velika zavezanost novi
Vrednost Evra se je spet c
iljni boj za predsednika Re
endum o g
entra za ra
bliznjem v

Informativni program RA Slovenija

Vsak dan se v Sloveniji in po svetu zgodi nepregledna množica dogodkov. Naša naloga je iz te množice izbrati tiste relevantne in pomembne, izluščiti preverjena dejstva, jih ubesediti v novice in razčleniti njihovo ozadje. Tako si lahko hitro ustvarite svojo sliko o dogajanju doma in po svetu. Zavedamo se svoje odgovornosti.

VSI POMEMBNI DOGODKI SLEHERNEGA DNE.

doma, v svetu informacij.

**RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA**

Internet, ki dela. In to hitro!

MOBITEL d.d., 1000 Ljubljana

Publicis + Ajak Studio

Slika je simbolična.

**NAJVEČJA
POKRITOST
SLOVENIJE**
z megabitnim
internetom

Internet neomejeno
za samo 29€ / mesec in
USB modem za samo 1€*

USB Modem
ZTE MF622

Izberite hiter mobilni internet, ki deluje! Paket **Internet neomejeno** je nov podatkovni paket, ki vam za **samo 29 € na mesec** omogoča **neomejeno uporabo** paketnega prenosa podatkov v Mobitelovem omrežju in **brezžičnem omrežju NeoWLAN**. Nadgrajeno Mobitelovo omrežje z **daleč največjo pokritostjo Slovenije** omogoča megabitne hitrosti prenosa **do 7,2 Mb/s**. Ne verjamete? Oglasite se v najbližjem Mobitelovem centru in se dogovorite za **brezplačen preizkus**.

Za uporabo širokopasovnega interneta je potreben ustrezen signal Mobitela ali tujih pogodbenih operaterjev ter ustrezna podatkovna naprava. Dejanska hitrost prenosa podatkov je nižja od teoretične in je odvisna od stanja omrežja, radijskih razmer in drugih dejavnikov na prenosni poti.

* Velja ob sklenitvi/podaljšanju naročniškega razmerja Mobitel GSM/UMTS za 24 mesecev in hkratni 24-mesečni uporabi paketa Internet neomejeno/Poslovni Internet neomejeno. Velja za vse, ki nimate veljavnega aneksa UMTS št. 14/2005. Ponudba velja do odprodaje zaloga za vse naročniške pakete, razen za osnovni SOS paket, Enotni paket, paket Telemetrija in izbrani paket na pripadajoči številki v storitvi Avtotelefon. Vse cene so v EUR ter vključujejo DDV.

WWW.MOBITEL.SI

**Najmočnejše vezi so tiste,
ki jih ne vidimo.**